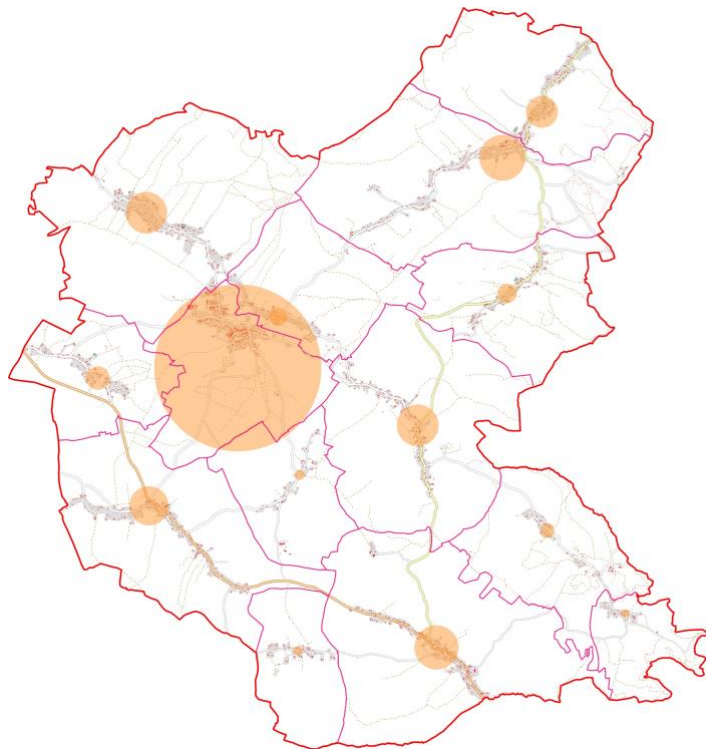

**DIAGNOZA STANU
MIASTA I GMINY LUBOMIERZ
W SFERACH SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ,
PRZESTRZENNEJ
I KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWEJ**

Lubomierz, czerwiec 2025 r.

Spis treści

Wprowadzenie - cel i zakres opracowania.....	3
Położenie Gminy, jej powiązania z otoczeniem i struktura.....	4
1. SFERA SPOŁECZNA	6
1.1. Demografia.....	6
Liczba i struktura ludności.....	6
Przyrost naturalny	8
Migracje ludności	8
Problemy starzenia się ludności.....	9
Prognoza demograficzna.....	10
1.2. Mieszkalnictwo	11
1.3. Podstawowe usługi i kapitał społeczny	12
Oświata i wychowanie przedszkolne	12
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	13
Szkolnictwo wyższe.....	14
Kultura	15
Sport.....	15
Bezpieczeństwo publiczne.....	16
Organizacje pozarządowe	18
Współpraca zagraniczna	19
1.4. Wnioski z diagnozy stanu sfery społecznej Gminy	19
2. SFERA GOSPODARCZA	21
2.1. Gospodarka lokalna	21
Podmioty gospodarki narodowej	21
Rynek pracy	23
Turystyka	25
Rolnictwo i leśnictwo	26
2.2. Stan finansów samorządowych	27
Dochody.....	27
Wydatki.....	29
2.3. Wnioski z diagnozy stanu sfery gospodarczej Gminy	31
3. SFERA PRZESTRZENNA I KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWA	33
3.1. Zasoby środowiska przyrodniczego.....	33
Położenie fizyczno-geograficzne Gminy	33
Geologia i zasoby surowcowe	34
Rzeźba terenu.....	34
Hydrografia	36
Gleby.....	37
3.2. Klimat i jego zmiany	38
3.3. Zagrożenia środowiskowe	40
Stan czystości powietrza	40
Zagrożenie suszą.....	41
Stan czystości wód.....	41
Zagrożenie powodziowe i ochrona przeciwpowodziowa	42

Zagrożenie radiologiczne.....	43
3.4. Ochrona przyrody i krajobrazu	44
3.5. Zasoby środowiska kulturowego	46
Zarys historii miasta i Gminy	46
Osadnictwo miejskie.....	49
Osadnictwo wiejskie	49
Obiekty ujęte w rejestrze zabytków oraz w ewidencji zabytków	51
3.6. Struktura użytkowania gruntów	55
3.7. Zagospodarowanie przestrzenne	56
Hierarchia sieci osadniczej w otoczeniu Gminy	56
Podstawowe ustalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	57
Podstawowe ustalenia planu miejscowego	58
Ruch budowlany	59
3.8. Transport i infrastruktura techniczna	60
Infrastruktura drogowa oraz szlaki piesze i rowerowe	60
Infrastruktura kolejowa.....	62
Transport zbiorowy	62
Gospodarka wodno-ściekowa.....	62
Ciepłownictwo i energetyka	63
Telekomunikacja.....	63
Gospodarka odpadami	64
3.9. Wnioski z diagnozy stanu sfery przestrzennej Gminy.....	64
4. USTALENIA I POSTULATY, DOTYCZĄCE ROZWOJU GMINY W	
DOKUMENTACH REGIONALNYCH I PONADLOKALNYCH	67
4.1. Wybrane ustalenia i rekomendacje ze Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego 2030	67
4.2. Wybrane ustalenia i rekomendacje z planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.....	68
4.3. Wybrane ustalenia i rekomendacje dla planowania rozwoju w Górskim Obszarze Funkcjonalnym.....	68
4.4. Wybrane ustalenia i rekomendacje ze Strategii rozwoju Aglomeracji Jeleniogórskiej	69
4.5. Wybrane ustalenia i rekomendacje ze Strategii rozwoju powiatu lwóweckiego.....	69
ŹRÓDŁA.....	71
Spis tabel.....	75
Spis rysunków.....	76

Wprowadzenie - cel i zakres opracowania

Niniejsze opracowanie zostało wykonane w ramach prac nad projektem *Strategii rozwoju Gminy i Miasta Lubomierz 2024-2034*, jako podstawa dla ujęcia w tym dokumencie wniosków z prospektywnej diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Podstawą formalno-prawną przygotowania diagnozy jest art. 10a *Ustawy z 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* oraz *Uchwała nr VI/25/2024 Rady Miejskiej Gminy Lubomierz z dnia 26 września 2024 r. w sprawie: przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Lubomierz na lata 2024-2030 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji, wraz ze zmianą z dnia 31 października 2024 r., uchwała nr VII/34/2024 Rady Miejskiej Gminy Lubomierz*.

Treść diagnozy podzielono na 5 części, obejmujące syntetycznie ujęte informacje, dotyczące:

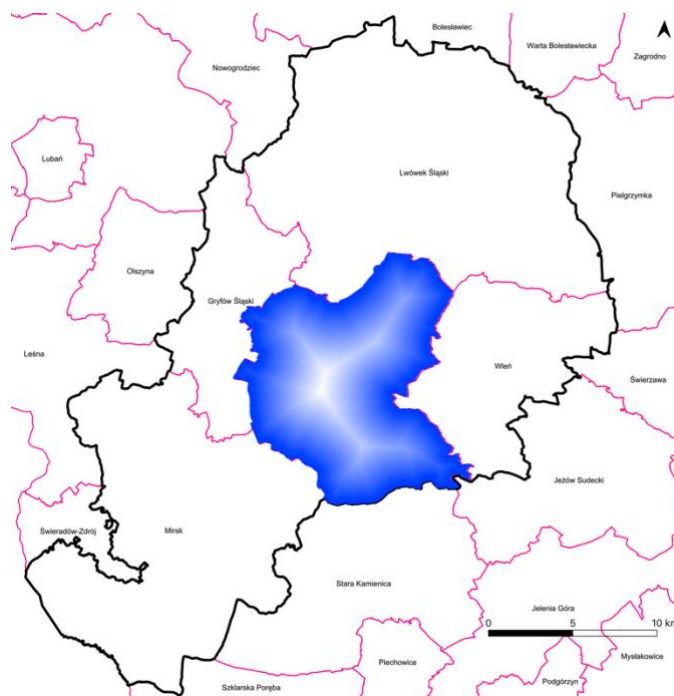
- 1) sfery społecznej, a w tym demografii, podstawowych usług i kapitału społecznego,
- 2) sfery gospodarczej, a w tym gospodarki lokalnej i stanu finansów samorządowych;
- 3) sfery przestrzennej, a w tym zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz zagospodarowania i planowania przestrzennego;
- 4) analizy słabych i mocnych stron oraz zagrożeń i szans,
- 5) ustaleń i rekomendacji rozwoju Gminy wynikających z obowiązujących dokumentów strategicznych i planistycznych.

Opracowanie wykonane zostało przy wykorzystaniu dostępnych, podstawowych dokumentów i materiałów służących ukierunkowaniu rozwoju gminy, w tym m.in. ujętych w *studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego* Gminy, a także informacji statystycznych z Banku Danych Lokalnych i informacji podanych w innych dokumentach i publikacjach.

Podstawą dla sporządzenia niniejszego opracowania jest umowa nr 85/2024 z 25.11.2024 r., zawarta pomiędzy Gminą Lubomierz a firmą *Juliusz Korzeń. Urbanista*.

Położenie Gminy, jej powiązania z otoczeniem i struktura

Gmina miejsko-wiejska Lubomierz (dalej zwana Gminą) jest położona w zachodniej części województwa dolnośląskiego i w środkowej części powiatu lwóweckiego. Zajmuje 18,4% jego powierzchni i jest trzecią pod względem wielkości zajmowanego obszaru wśród jednostek, jakie wchodzą w jego skład.

Rys. 1 Położenie Gminy Lubomierz w powiecie lwóweckim
(Źródło: Geoportal, Główny Urząd Geodezji i Kartografii, 2025)

Gmina graniczy bezpośrednio z sześcioma gminami:

1) w powiecie lwóweckim:

- od północy z gminą miejsko-wiejską Lwówek Śląski,
- od wschodu z gminą miejsko-wiejską Wleń,
- od południowego zachodu z gminą miejsko-wiejską Mirsk,
- od zachodu z gminą miejsko-wiejską Gryfów Śląski;

2) w powiecie karkonoskim:

- od południowego wschodu z gminą wiejską Jeżów Sudecki,
- od południa z gminą wiejską Stara Kamienica.

Tab. 1 Pozycja Gminy na tle innych gmin w powiecie lwóweckim

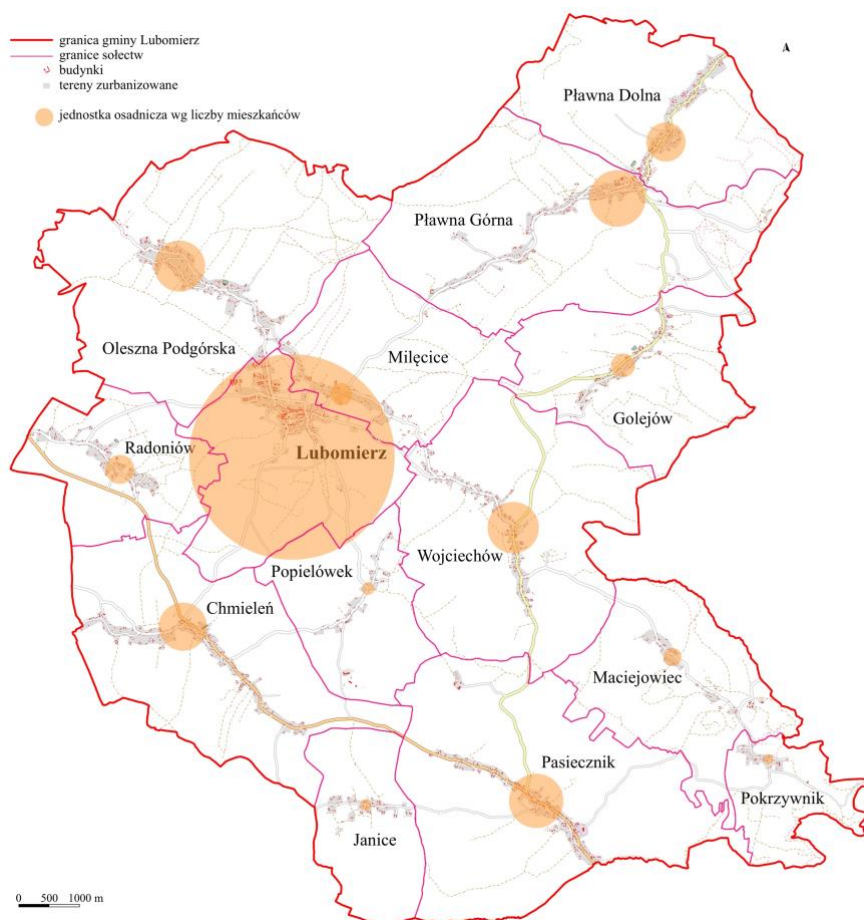
L.p.	Jednostki administracyjne	Powierzchnia		Liczba mieszkańców		Gęstość zaludnienia
		w km ²	w %	w os.	w %	os./km ²
1.	Powiat lwówecki	709,69	100,0	42 817	100,0	60,3
2.	Gmina Gryfów Śląski	66,66 (5)	9,4	9 085 (2)	21,2	136,3 (1)
3.	Gmina Lubomierz	130,33 (3)	18,4	5 618 (4)	13,1	43,1 (5)

4.	Gmina Lwówek Śląski	240,16 (1)	33,8	16 087 (1)	37,6	67,0 (2)
5.	Gmina Mirsk	186,54 (2)	26,3	8 127 (3)	19,0	43,6 (4)
6.	Gmina Wleń	86,00 (4)	12,1	3 900 (5)	9,1	45,3 (3)

(Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS)

Przez południową część Gminy przebiega droga krajowa nr 30 – główna oś komunikacyjna tej części Dolnego Śląska, prowadząca z pobliskiej Jeleniej Góry do Zgorzelca. Miasto Lubomierz położone jest przy skrzyżowaniu dróg powiatowych, prowadzącymi stąd do Chmielenia, Radoniowa, Olesznej Podgórskiej, Pławnej Górnej, Wojciechowa i Popielówki. Od Pasiecznika na północ, do Lwówka Śląskiego prowadzi druga ważna oś komunikacyjna Gminy – droga wojewódzka nr 297 relacji Pasiecznik – Bolesławiec, prowadząca do autostrady A4 – jednego z głównych korytarzy komunikacyjnych południowej Polski, powiązanego z całym systemem autostrad zachodniej Europy. Przez skrawek zachodniej części Gminy przebiega także odcinek pierwszorzędnej, zelektryfikowanej linii kolejowej nr 274 relacji Wrocław Świebodzki – Zgorzelec.

Pod względem administracyjnym Gmina składa się z miasta Lubomierz – jej głównego ośrodka osadniczego i usługowego i siedziby władz oraz 13 sołectw, wśród których wymienić należy: Chmielę, Golejów, Janice, Maciejowiec, Miłęcice, Oleszna Podgórska, Pasiecznik z przysiółkiem Zalesie, Pławna Dolna, Pławna Górna, Pokrzywnik, Popielówek, Radoniów i Wojciechów.

Rys. 2 Struktura administracyjna Gminy Lubomierz
(Źródło: System Informacji Przestrzennej Lubomierz, <https://sip.gison.pl>)

1. SFERA SPOŁECZNA

1.1. Demografia

Liczba i struktura ludności

Wg stanu na dzień 26.07.2024 r. liczba ludności Gminy wynosiła 5592 osoby, w tym w mieście Lubomierz mieszkało 1765 osób, tj. 31,6% ogółu ludności Gminy. Najludniejszymi miejscowościami Gminy są miasto Lubomierz i wsie: Pławna Górna, Pasiecznik, Wojciechów i Oleszna Podgórska, a najmniej Pокrzywnik, Janice, Popielówek i Maciejowiec.

**Tab. 2 Liczba ludności w jednostkach administracyjnych Gminy
(stan na 26.07.2024 r.)**

Lp.	Sołectwo/ obszar	Liczba mieszkańców	Udział w %
1.	Chmieleń	435	7,8 (5)
2.	Golejów	217	3,9 (8)
3.	Janice	98	1,8 (12)
4.	Maciejowiec	152	2,7 (10)
5.	Milęcice	198	3,5 (9)
6.	Oleszna Podgórska	462	8,3 (4)
7.	Pasiecznik z przysiółkiem Zalesie	496	8,9 (2)
8.	Pławna Dolna	351	6,3 (6)
9.	Pławna Górna	501	9,0 (1)
10.	Pokrzywnik	86	1,5 (13)
11.	Popielówek	112	2,0 (11)
12.	Radoniów	255	4,6 (7)
13.	Wojciechów	465	8,3 (3)
obszar wiejski		3 828	68,5
miasto Lubomierz		1 765	31,6
Gmina		5 592	100,0

(Źródło: Urząd Gminy i Miasta Lubomierz i *Bank Danych Lokalnych*, GUS)

W strukturze ludności według płci, kobiety stanowiły 49,9% jej liczby, w tym 50,9% w mieście i 49,0% w obszarze wiejskim. Gęstość zaludnienia zmniejszyła się tu z 45,4% w 2002 r. do 42,9% w połowie 2024 r. i była 7 razy wyższa w mieście niż w obszarze wiejskim.

**Tab. 3 Struktura ludności wg płci i gęstość zaludnienia w Gminie
(stan na 26.07.2023 r.)**

Obszar	Mężczyźni w %	Kobiety w %	Powierzchnia, km ²	Gęstość zaludnienia w os./km ²
obszar wiejski	51,0	49,0	122,286	31,3
miasto Lubomierz	48,1	50,9	8,046	219,4
Gmina	50,1	49,9	130,332	42,9

(Źródło: Urząd Gminy i Miasta Lubomierz i *Bank Danych Lokalnych*, GUS)

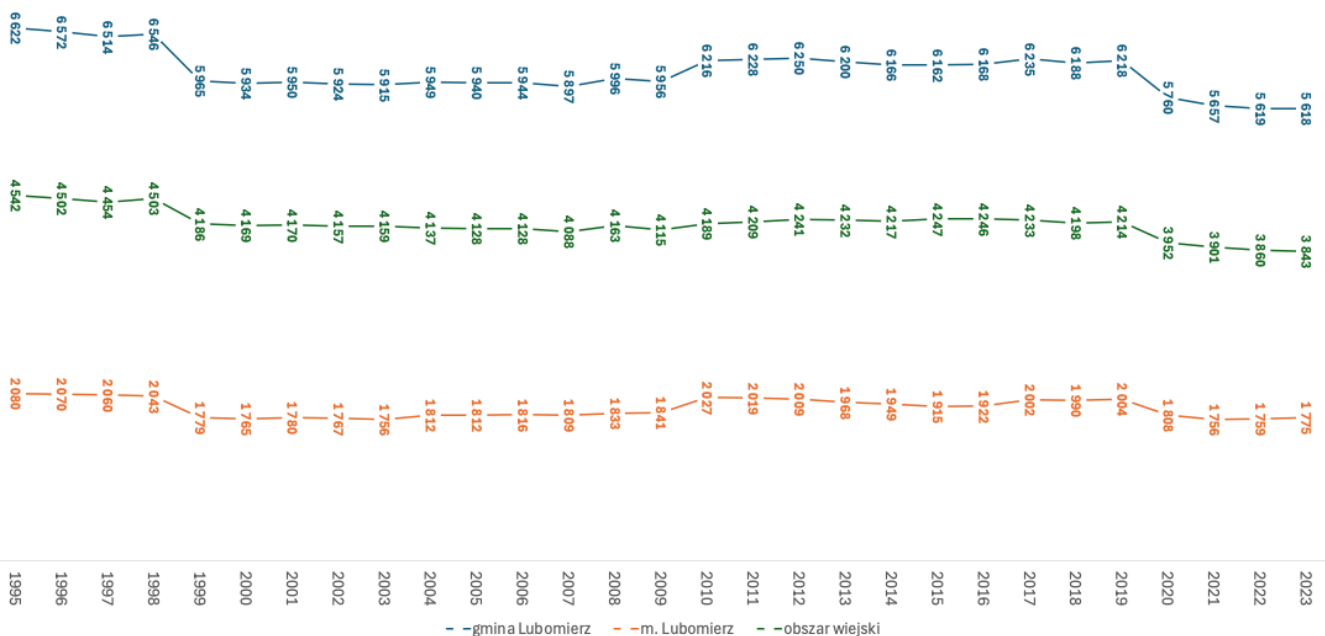
**Tab. 4 Struktura mieszkańców Gminy wg grup ekonomicznych i płci
(stan na koniec 2023 r.)**

Wiek	Liczba mężczyzn	Liczba kobiet	Ogółem	Udział w %	
				2023 r.	1995 r.
przedprodukcyjny	526	519	1 045	18,6	27,0
Produkcyjny	1 827	1 456	3 283	58,4	55,9
Poprodukcyjny	461	829	1 290	23,0	17,1
Ogółem	2 814	2 804	5 618	100,0	100,0

(Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS)

Udział osób w wieku produkcyjnym (18-59 lat kobiety, 18-64 lata mężczyźni) wśród mieszkańców Gminy w końcu 2023 r. wynosił 58,4%, osób w wieku poprodukcyjnym – 23,0%, osób w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej) – 18,6%. W porównaniu do 1995 r. nastąpiło istotne starzenie się społeczeństwa. Ludności w wieku przedprodukcyjnym ubyło o 8,4 pkt %. Udział ludności w wieku produkcyjnym nieznacznie zwiększył się (o 2,5 pkt %), a ludności w wieku poprodukcyjnym przybyło o 5,9 pkt %.

Od roku 1995 do końca 2023 r. liczba ludności Gminy zmniejszyła się o 1004 osoby (o 15,2%). Podobną, ale występującą z jeszcze większym natężeniem, tendencję spadkową obserwuje się w powiecie lwóweckim oraz w poszczególnych gminach, wchodzących w jego skład. W powiecie nastąpił spadek o 17,5% (z 51.874 os. do 42.817 os.), a w obszarze wiejskim Gminy liczba jej mieszkańców zmniejszyła się o 15,4%.

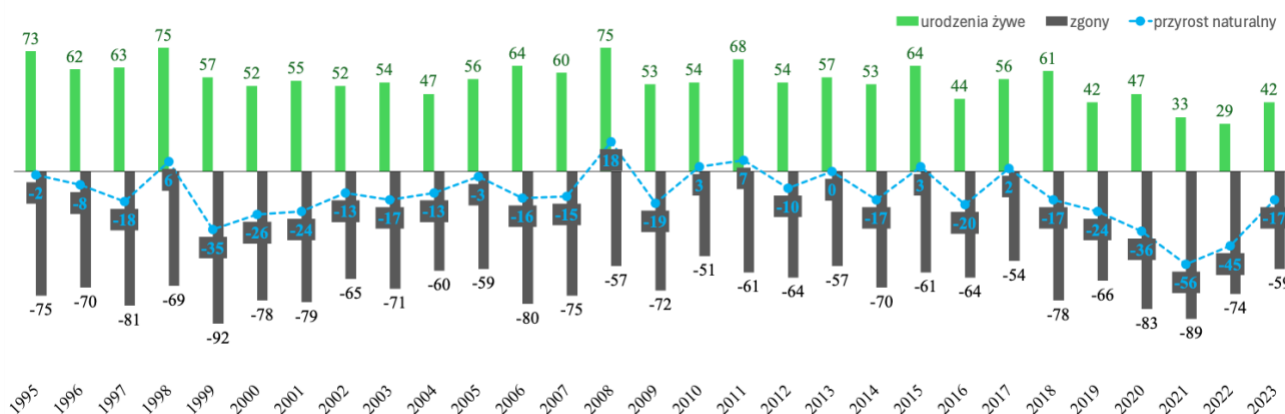

**Rys. 3 Zmiana liczby ludności Gminy, w mieście Lubomierz i obszarze wiejskim
w l. 1995-2023**

(Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS)

Przyrost naturalny

W l. 1995-2023 średni przyrost naturalny w Gminie był ujemny i wynosił -14,7 osób rocznie, a niewielki dodatni przyrost naturalny wystąpił w 1998 r. (+6), 2008 r. (+18), 2010 r. (+3), 2011 r. (+7), 2015 r. (+3) i 2017 r. (+2). W pozostałych latach różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów była wysoka ujemna. Najwyższy ujemny przyrost naturalny wystąpił w Gminie w okresie pandemii: -56 os. w 2021 r. i -45 os. w 2022 r. W 2023 r. przyrost naturalny na 1000 ludności wyniósł tu -3,03 os., co stanowiło taką samą wartość jak w województwie dolnośląskim i prawie dwukrotnie mniejszą niż w porównaniu do powiatu lwóweckiego (-5,87).

Rys. 4 Przyrost naturalny w Gminie w l. 1995-2023

(Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS)

Migracje ludności

Występujące jeszcze kilkanaście lat temu przemieszczanie się ludności z terenów wiejskich Gminy do miejskich ośrodków przemysłowych i usługowych, gdzie pojawiały się oferty lepszej płacy i warunków życia, zachodzi obecnie równolegle z pojawiającymi się i tu procesami suburbanizacji. Atrakcyjne warunki przyrodnicze i rolniczy charakter Gminy przyciągają tu kolejnych nowych mieszkańców.

Średnie saldo migracji w Gminie w l. 1995-2023 wyniosło - 2,7. W 2023 r. na jej terenie:

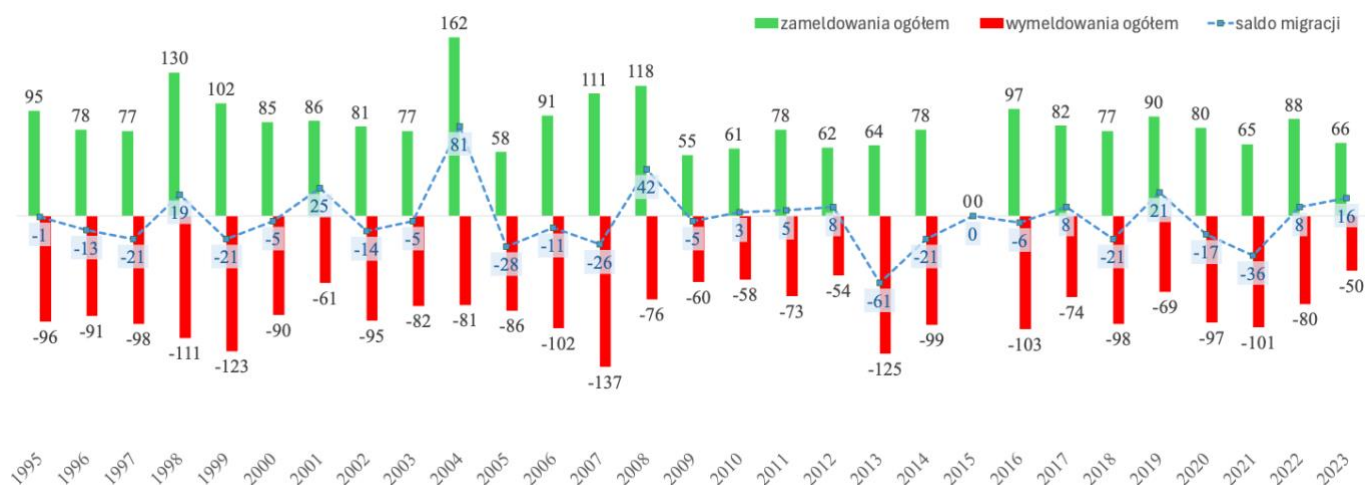
- 1) zameldowało się na pobyt stały 66 osób, w tym:
 - 62 osoby w ruchu wewnętrznym,
 - 4 osoby z zagranicy;
- 2) wymeldowało się 50 osób, w tym:
 - 49 osób w ruchu wewnętrznym,
 - 1 osoba zagranicę;
- 3) saldo migracji ogółem wyniosło +16 osób;
- 4) saldo migracji wewnętrznych wyniosło +13 osób;
- 5) saldo migracji zagranicznych wyniosło +3 osoby;
- 6) saldo migracji ogółem na 1000 ludności wyniosło 2,85.

W pierwszym półroczu 2024 r. w Gminie:

- 1) zameldowało się na pobyt stały 47 osób (wyłącznie w ruchu wewnętrznym), w tym:

- 17 osób w mieście Lubomierz,
- 30 osób w obszarze wiejskim;
- 2) wymeldowało się 39 osób (wyłącznie w ruchu wewnętrznym), w tym:
 - 10 osób z miasta Lubomierza,
 - 29 osób z obszaru wiejskiego;
- 3) saldo migracji ogółem było takie same, jak saldo migracji wewnętrznych i wyniosło +8 osób, w tym:
 - w mieście Lubomierz +7,
 - w obszarze wiejskim +1.

W omawianym okresie w powiecie lwóweckim saldo migracji wewnętrznych wyniosło -56 osób, a saldo migracji zagranicznych +2 osoby.

Rys. 5 Migracje na pobyt stały w Gminie w l. 1995-2023

(Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS)

Problemy starzenia się ludności

Ważną miarą zmian starzenia się społeczeństwa jest tzw. współczynnik obciążenia (demograficznego) tj. stosunek liczby dzieci (0-14 lat) i osób w starszym wieku (65 i więcej lat) do liczby osób w wieku 15-64 lata. Współczynnik ten może być liczony także w odniesieniu do ekonomicznych grup wieku i jest to stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym. Jako nieprodukcyjny przyjmuje się wiek 0-17 lat oraz 60 lat i więcej dla kobiet i 65 lat i więcej dla mężczyzn jako wiek poprodukcyjny; wiek produkcyjny to 18-59/64 lata (18-59 lat – dla kobiet i 18-64 lata – dla mężczyzn). Wartości ww. współczynników dla Gminy z 2023 r. wskazują na niekorzystne relacje pomiędzy grupą przedprodukcyjną i poprodukcyjną i starzenie się ludności.

Problemy demograficzne pogłębia tu ponadto brak pracy, perspektyw na rozpoczęcie działalności gospodarczej, co jest powodem migracji młodych osób do większych aglomeracji i co zwykle prowadzi do pozostawiania ich na stałe w miejscach kształcenia się i podejmowania tu pracy. Zjawiska te wpływają na ujemny czynnik dzietności, a tendencje do ujemnego przyrostu naturalnego będą się nadal utrzymywać.

Tab. 5 Współczynniki obciążenia demograficznego Gminy i miasta Lubomierz na tle powiatu lwóweckiego, woj. dolnośląskiego i Polski

Jednostki administracyjne, obszary	Ludność w wieku nie-produkcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku po-produkcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku po-produkcyjnym na 100 osób w wieku przed-produkcyjnym	Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem - mężczyźni	Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem - kobiety
Gmina	71,1	39,3	123,4	16,4	22,3
miasto Lubomierz	81,3	46,3	132,1	17,6	25,5
obszar wiejski	66,8	36,3	119,2	15,9	20,7
powiat lwówecki	72,6	44,6	159,4	18,6	25,4
woj. dolnośląskie	71,0	41,5	140,9	17,5	24,3
Polska	71,2	40,0	128,0	16,7	23,2

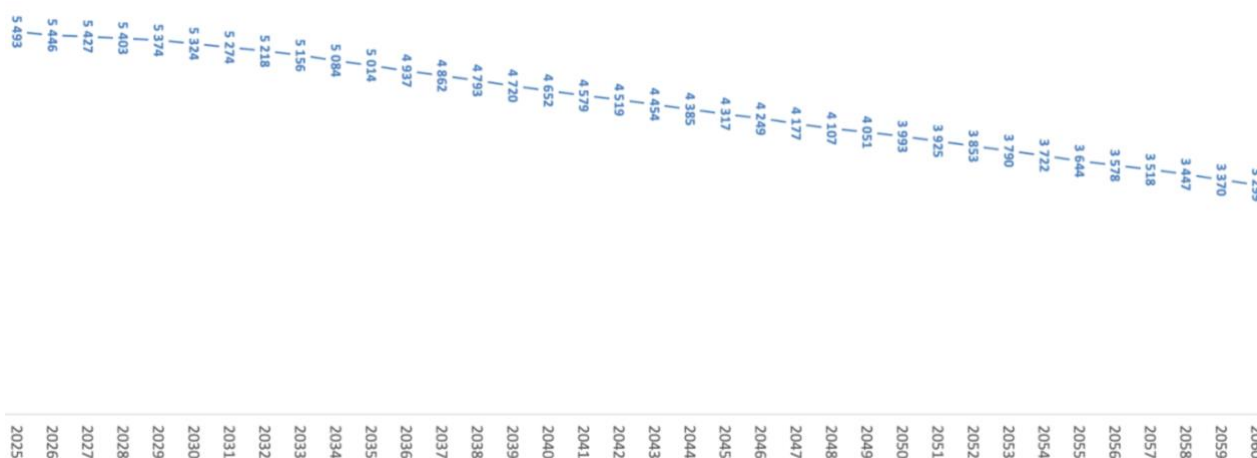
(Źródło: BDL, GUS)

Prognoza demograficzna

W *Prognozie ludności na lata 2023-2060* zakłada się dalsze zmniejszanie liczby mieszkańców Gminy i w perspektywie 2060 r. przewiduje się jej znaczny spadek o ok. 40% (do około 3,3 tys. mieszkańców). W powiecie lwóweckim prognozowany jest w tym okresie mniejszy spadek – bo o ok. 26%. W ww. prognozie dla Gminy zakłada się:

- 1) brak emigracji;
- 2) imigrację średnio na poziomie 6 osób rocznie;
- 3) ujemne saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały ok. – 20 osób rocznie, w tym:
 - odpływ około 57 osób rocznie,
 - napływ około 37 osób rocznie;
- 4) ujemny przyrost naturalny ok. – 50 osób rocznie, w tym:
 - około 75 zgonów rocznie,
 - około 25 urodzeń żywych rocznie.

Ponadto na koniec 2060 r. prognozowany jest dwukrotnie mniejszy wskaźnik urodzeń (około 17 os. rocznie) niż w roku 2025 (34 os. rocznie).

Rys. 6 Prognozowana zmiana liczby ludności Gminy w l. 2025-2060(Źródło: *Prognoza ludności na lata 2023-2060*, GUS)

W porównaniu do 2023 r. przewiduje się, że w 2060 r. w Gminie:

- 1) o 2,9 pkt % zmniejszy się udział osób w wieku przedprodukcyjnym (z 14,1% do 11,2%),
- 2) o 19,2 pkt % zmniejszy się udział osób w wieku produkcyjnym (z 62,9% do 43,7%),
- 3) o 22,2 pkt % zwiększy się udział osób w wieku poprodukcyjnym (z 23,0% do 45,2%).

Tab. 6 Prognozowana zmiana ludności w Gminie do 2060 r. wg grup wieku

Ludność	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060
ogółem w Gminie	5493	5324	5014	4652	4317	3993	3644	3299
w tym w wieku:								
przedprodukcyjnym	882	718	575	481	465	450	414	368
produkcyjnym	3 239	3 120	2 947	2 618	2 207	1 883	1 659	1441
poprodukcyjnym	1 372	1 486	1 492	1 553	1 645	1 660	1 571	1 490
udział w % ludności w wieku:								
przedprodukcyjnym	16,1	13,5	11,5	10,3	10,8	11,3	11,4	11,2
produkcyjnym	59,0	58,6	58,8	56,3	51,1	47,2	45,5	43,7
poprodukcyjnym	25,0	27,9	29,8	33,4	38,1	41,6	43,1	45,2

(Źródło: Prognoza ludności na lata 2023-2060, GUS)

1.2. Mieszkalnictwo

Podstawową formą zabudowy mieszkaniowej na terenie Gminy jest zabudowa zagrodowa i jednorodzinna, a ich istniejące zasoby w końcu 2023 r. obejmowały:

- 1) 1 482 budynków mieszkalnych, co stanowiło przyrost o 102 budynki w porównaniu do 2008 r. (czyli o 7,3%), w tym:
 - w mieście Lubomierz 230 budynków (przyrost o 19 budynków),
 - w obszarze wiejskim 1252 budynki (przyrost o 83 budynki),
- 2) 2 085 mieszkań - o 20 mieszkań mniej niż w 2008 r., w tym:
 - w mieście 770 mieszkań (przyrost o 63 mieszkania),
 - w obszarze wiejskim 1 315 mieszkania (ubytek o 83 mieszkania)
- 3) łączną powierzchnię użytkową 178 883 m², w tym:
 - w mieście 52 290 m²,
 - w obszarze wiejskim 126 593 m²

Przy porównaniu stanu liczby ludności z 26.07.2024 r. można wskazać wskaźnik 32,0 m²/os. jako średni wskaźnik powierzchni użytkowej mieszkania na jedną osobę w Gminie, w tym 29,63 m²/os. w mieście i 33,07 m²/os. w obszarze wiejskim. Dodatkowo podać trzeba, że przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania w l. 2003-2023 wzrosła z 82,0 do 85,8 m², a przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na jedną osobę w wzrosła z 29,0 do 32,0 m², co stanowi o 8,0 m² mniej niż zalecana wielkość w obowiązującym *Rozporządzeniu ws. projektu planu ogólnego gminy*.

Zabudowa mieszkaniowa na terenie Gminy jest w znacznym stopniu zdekapitalizowana i wiele budynków mieszkalnych wymaga tu kompleksowego remontu, wprowadzenia termomodernizacji. Szczególnie dużo takich budynków znajduje na obszarze wiejskim. W 2021 r., według NSP 2021, w Gminie:

- 1) wśród 1 859 mieszkań zamieszkałych ogółem były to wg okresu ich budowy:
 - 662 mieszkania, wybudowane przed 1918 r. (tj. 35,6% ogółu),
 - 481 mieszkań z l. 1918-1944 (25,9%),
 - 146 mieszkań z 1945-1970 (7,9%),
 - 83 mieszkania z 1971-1978 (4,5%),
 - 84 mieszkania z 1979-1988 (4,5%),
 - 190 mieszkań z 1989-2002 (10,2%),
 - 110 mieszkań z 2003-2011 (5,9%),
 - 46 mieszkań (2,5%) z 2012-2016 (2,5%),
 - 36 mieszkań z 2017-2021 (1,9%);
- 2) było 213 mieszkań niezamieszkałych (pustostanów), tj. ok. w tym:
 - 96 w mieście (45% ww. liczby),
- 3) 117 w obszarze wiejskim (55%), przy czym wskaźnik pustostanów w zabudowie mieszkaniowej wynosił średnio w Gminie 11,5%, 12,5% w mieście i 9,0% na obszarze wiejskim (odpowiednio ww. wskaźnik to 10,4% w województwie dolnośląskim i 11,2% w powiecie lwóweckim).

Najstarsze budynki charakteryzują się konstrukcją wykonaną z kamienia i cegły z drewnianymi stropami. W najnowszych budynkach zastosowano zostały nowe konstrukcje, nowe materiały i zastosowano ich właściwe docieplenie.

Mieszkania istniejące w Gminie wyposażone są w instalacje wg stanu na koniec 2023 r.:

- 1) wodociągowe: w 89,4%, w tym w mieście w 98,8%;
- 2) centralnego ogrzewanie: w 73,3%, w tym w mieście w 79,2%;
- 3) gaz sieciowy: w 0,3%, w tym w mieście w 0,1% (gaz sieciowy z zewnętrznych butli gazowych).

Mieszkaniowy zasób w dyspozycji Gminy pod koniec 2023 r. był wynajmowany i dotyczyło to 135 lokali i tymczasowych pomieszczeń o łącznej powierzchni użytkowej 8300 m². W zasobie tym w 2022 r. były 2 mieszkania niezamieszkałe, znajdujące się w mieście, a na koniec 2023 r., na 133 lokale Gmina posiadała 48 lokali socjalnych i 85 lokali komunalnych.

W powszechnie dostępnych bazach danych nie są dostępne średnie ceny nieruchomości w Gminie Lubomierz. Dla porównania, w powiecie lwóweckim, w grudniu 2024 r.:

- 1) średnia cena domu wynosiła 2 214 zł/m² i była niższa o 19% niż w grudniu 2023 r.,
- 2) średnia cena działki lub gruntu wynosiła 68 zł/m i była niższa o 15% niż w grudniu 2023 r.

1.3. Podstawowe usługi i kapitał społeczny

Oświata i wychowanie przedszkolne

Gmina jest organem prowadzącym jednostki organizacyjne oświaty, takie jak:

- 1) Zespół Szkół w Lubomierzu, w skład którego wchodzi:

- przedszkole miejskie z oddziałem przedszkolnym w Wojciechowie (z liczbą dzieci ogółem 168),
 - szkoła podstawowa im. Jana Pawła II (z liczbą uczniów ogółem 273),
 - liceum ogólnokształcące im. Aleksandra Kamińskiego (z liczbą uczniów ogółem 168),
 - technikum (z liczbą uczniów ogółem 29),
 - branżowa szkoła I stopnia (z liczbą uczniów ogółem 42),
 - branżowa szkoła II stopnia (z liczbą uczniów ogółem 0),
 - internat;
- 2) Żłobek Gminny „Wojtusiowa Kraina” w Wojciechowie,
 - 3) Szkoła Podstawowa w Pławnej z oddziałem przedszkolnym (z liczbą uczniów ogółem 73 i w przedszkolu 13 dzieci);
 - 4) szkolne schronisko młodzieżowe “Maciejówka” w Maciejowcu.

Liczba uczniów w Gminie w 2024 r. była większa niż w 2023 r. o 5% (w 2023 r. wynosiła 585, a w 2024 613), zaś a liczba dzieci w przedszkolu była mniejsza o 13% (i odpowiednio wynosiła 156 i 136 dzieci).

Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych w Gminie w l. 2003-2023 zmniejszył się z 98,73% do 72,90% wyliczony jako stosunek liczby wszystkich uczniów szkół podstawowych bez względu na wiek na początku danego roku szkolnego i liczby ludności w wieku 7-14 lat wg stanu w dniu 31 XII tego samego roku).

Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Na terenie Gminy funkcjonują:

- 1) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Lubomed spółka cywilna z:
 - przychodnią w Lubomierzu,
 - gabinetami: lekarza medycyny pracy, dermatologa, dietetyka, rehabilitacji, urologicznym, ortopedycznym, ultrasonograficznym i ginekologicznym,
 - laboratorium wykonującym badania z zakresu analityki medycznej,
 - apteką “Przyjazna”,
- 2) PJ-MED Szpital Rehabilitacyjny w Popielówku, ze specjalizacją w rehabilitacji po zabiegach neurochirurgicznych kręgosłupa i rehabilitacji przewlekłych chorób neurologicznych, z oddziałami rehabilitacji ogólnoustrojowej, neurologicznej i domowej;
- 3) gabinet stomatologiczny w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Lubomierzu.

Pomoc społeczna świadczona w Gminie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubomierzu ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne zasoby i możliwości. Ośrodek ten udziela pomocy w szczególności w zakresie: przydzielania zasiłków okresowych, celowych, stałych, pracy socjalnej, usług opiekuńczych, dożywiania dzieci i osób dorosłych, skierowania i ponoszenia odpłatności za osoby umieszczone w Domach Pomocy Społecznej, świadczeń w formie dodatków mieszkaniowych i energetycznych, pieczy zastępczej, asystentury rodziny, a także interwencji kryzysowej. W 2024 r. ze świadczeń Ośrodka skorzystało 227 mieszkańców Gminy, a także osoby i rodziny obywateli Ukrainy, jakie się znalazły w wyniku wojny rosyjsko-ukraińskiej w Polsce.

Główne powody udzielania potrzebującym pomocy to: ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie, klęska żywiołowa lub ekologiczna. W 2024 r. nastąpiła istotna poprawa w porównaniu do stanu przed rokiem, w zakresie powodów udzielania pomocy, tzn. wystąpiło istotnie mniej sytuacji kwalifikujących się do udzielenia pomocy społecznej.

Tab. 7 Powody korzystania z pomocy MGOPS w Lubomierzu w I. 2024 i 2023

Lp.	Powody korzystania z pomocy	Liczba rodzin		
		ogółem	w tym na terenach wiejskich	liczba osób w rodzinach
1.	Ubóstwo	88 (99)	51 (55)	134 (169)
2.	Niepełnosprawność	63 (73)	34 (38)	98 (119)
3.	Długotrwała lub ciężka choroba	58 (61)	28 (30)	89 (101)
4.	Bezrobocie	36 (44)	20 (25)	83 (102)
5.	Klęska żywiołowa lub ekologiczna	24 (0)	23 (0)	40 (0)
6.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	8 (9)	3 (3)	42 (48)
7.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	4 (11)	0 (1)	20 (40)

(Źródło: Sprawozdania roczne z I. 2023 r. i 2024 r. MGOPS w Lubomierzu)

Brak wystarczającej liczby miejsc w placówkach opieki nad dziećmi do lat 3 jest jednym z powodów niepodejmowania zatrudnienia przez kobiety na terenie Gminy, gdzie w 2024 r. funkcjonowała tylko jedna placówka opieki nad dziećmi do lat 3, tj. Żłobek Gminny „Wojtusiowa Kraina” w Wojciechowie z 25 miejscami. Jest on dostosowany do potrzeb dzieci z niepełnosprawnością i zapewnia opiekę nad dzieckiem w wymiarze powyżej 5 godzin. Opieką żłobkową zostało objęte w Gminie tylko 20,5% dzieci w wieku 0-3 lat, co stanowi wskaźnik niższy niż dla województwa dolnośląskiego, który wynosi 28,4%. Istnieje zatem znacząca luka w dostępie do opieki żłobkowej w Gminie, a zwłaszcza na terenie miasta Lubomierz.

Szkolnictwo wyższe

Najbliższymi uczelniami wyższymi, w których może kształcić się młodzież zamieszkująca Gminę są:

- 1) Filia w Jeleniej Górze Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, prowadząca kształcenie w ramach studiów I i II stopnia a także studiów podyplomowych;
- 2) Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze, prowadząca kształcenie w ramach jak wyżej;
- 3) Filia Politechniki Wrocławskiej w Jeleniej Górze, prowadząca kształcenie w ramach studiów I stopnia;
- 4) Filia Politechniki Wrocławskiej w Legnicy, prowadząca kształcenie w ramach studiów inżynierskich;
- 5) Collegium Witelona Uczelnia Państwowa w Legnicy, prowadząca kształcenie w ramach studiów licencjackich oraz studiów podyplomowych;

- 6) Wyższa Szkoła Medyczna w Legnicy, prowadząca kształcenie w ramach studiów I i II stopnia a także studiów podyplomowych.

Kultura

W Gminie funkcjonują następujące instytucje i ośrodki kultury:

- 1) Lubomierskie Centrum Kultury;
- 2) Muzeum Kargula i Pawlaka;
- 3) Punkt Informacji Turystycznej w Muzeum Kargula i Pawlaka;
- 4) Gminna Biblioteka Publiczna w Lubomierzu z 4 filiami (w Chmieleniu, Pasieczniku, Pławnej Dolnej);
- 5) Muzeum Klasztorne w Lubomierzu;
- 6) Muzeum Przesiedleńców i Wypędzonych w Pławnej Górnej;
- 7) park rozrywkowo-edukacyjny Zamek Śląskich Legend w Pławnej Górnej;
- 8) 12 świetlic wiejskich, zlokalizowanych w sołectwach: Chmielęń, Golejów, Janice, Maciejowiec, Milęcice, Oleszna Podgórska, Pławna Górna, Pasiecznik, Pokrzywnik, Popielówek, Radoniów i Wojciechów.

Lubomierskie Centrum Kultury, zlokalizowane w Domu Płócienników z XVI w. przy rynku w Lubomierzu, jest wiodącą placówką kultury w Gminie, realizującą zadania w zakresie wychowania, edukacji i upowszechniania kultury i kultury fizycznej poprzez organizację spektakli, koncertów, konferencji, konkursów, pokazów filmowych, spotkań autorskich, imprez okolicznościowych, wydarzeń kulturowych i sportowych, wystaw prezentujących twórczość lokalnych artystów, a także prowadzenie warsztatów artystycznych.

Centrum współpracuje z organizacjami pozarządowymi, instytucjami publicznymi, redakcjami prasowymi, radiowymi i telewizyjnymi oraz przedsiębiorcami w ramach działalności kulturowej, sportowej, turystycznej na rzecz środowiska lokalnego i promocji Gminy, m.in. we współpracy ze Stowarzyszeniem Miłośników Filmów Komediodowych „Sami Swoi” w Lubomierzu prowadzi Kino za Rogiem „Raj”. Istotną rolę w upowszechnianiu kultury pełni też Gminna Biblioteka Publiczna w Lubomierzu, posiadając bogaty księgozbiór i licznych czytelników.

W Lubomierzu, znanym z planu zdjęciowego do kultowego filmu „Sami swoi”, nakręconego w 1967 r., dla jego upamiętnienia otwarto 1996 r. Muzeum Kargula i Pawlaka, a od 1997 r. cyklicznie odbywa się tu Ogólnopolski Festiwal Filmów Komediodowych, przyciągając miłośników kina z całej Polski.

Wśród ważniejszych ośrodków kultury w Gminie wymienić należy także Muzeum Klasztorne w Lubomierzu oraz Muzeum Przesiedleńców i Wypędzonych w Pławnej Górnej, poświęcone wymianie ludności, jaka nastąpiła na Ziemiach Odzyskanych po II Wojnie Światowej. W Pławnej znajduje się także park rozrywkowo-edukacyjny Zamek Śląskich Legend z miniskansenem pn. Gród Rycerski i obiektem wystawienniczym Arka Noego.

Sport

Aktywność sportowa jest jedną z najważniejszych form działalności klubów sportowych, szkół i samorządu gminnego na terenie Gminy. Baza sportowa, służąca tej działalności obejmuje obiekty Miejskiego Klubu Sportowego Stella Lubomierz, stadion miejski przy ul.

Sportowej 10, nowo wybudowaną halę sportowo-widowiskową przy Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Lubomierzu, a także liczne place zabaw, siłownie zewnętrzne i boiska.

Baza ta umożliwia uprawianie sportu, aktywności fizycznej i rekreacji oraz pomaga w rozwoju pasji, zainteresowań i talentów u dzieci, młodzieży i dorosłych oraz oferuje społeczności Gminy różne formy wypoczynku, rekreacji i umożliwia rozwój lokalnych organizacji sportowych i wpływa na zwiększenie aktywności fizycznej mieszkańców.

Bezpieczeństwo publiczne

Za ochronę ludności, utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa mieszkańców Gminy odpowiadają, zlokalizowane na terenie miasta powiatowego Lwówek Śląski. Należą do nich Komenda Powiatowa Policji, Komenda Powiatowej Straży Pożarnej, Pogotowie Ratunkowe oraz Powiatowy Inspektorat Sanitarny. Dla rejonu miejskiego Lubomierz w Komendzie Powiatowej Policji w Lwówku Śląskim wyznaczono dzielnicowego, który odpowiada za zwiększenie bezpieczeństwa, wspólne działania z mieszkańcami i poprawę wizerunku Policji. W Gminie funkcjonuje także Straż Miejska (planowana do likwidacji z dniem 31.07.2025 r.).

Na terenie Gminy działa 6 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, w tym w takich miejscowościach, jak: Lubomierz, Chmieleń, Golejów, Miłęcice, Pasiecznik i Wojciechów. Dwie jednostki, Lubomierz i Pasiecznik włączone są do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Jednostki te zajmują się wszechstronną działalnością ratowniczą, likwidacją pożarów, wypadkami drogowymi, usuwaniem skutków powodzi i wichur oraz prowadzeniem działań edukacyjno-szkoleniowych, rekreacyjnych i sportowych.

Liczba miejscowych zagrożeń w ostatnich latach wzrosła w Gminie, w tym w szczególności związanych z występowaniem silnych wiatrów i zagrożeń medycznych.

Tab. 8 Miejscowe zagrożenia w Gminie w l. 2018-2023

Lp.	Zagrożenia	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.	silne wiatry	16	18	29	43	28	40
2.	opady śniegu	0	2	0	2	0	0
3.	opady deszczu	0	1	2	62	0	4
4.	komunikacyjne	25	23	22	22	12	15
5.	medyczne	6	12	7	15	16	12
Ogółem:		52	62	68	204	61	81

(Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS)

Liczba zdarzeń w ciągu roku w Gminie utrzymuje się na zbliżonym poziomie, z wyjątkowo wysoką ich liczbą w 2021 r.

Tab. 9 Zdarzenia w Gminie w l. 2018-2023

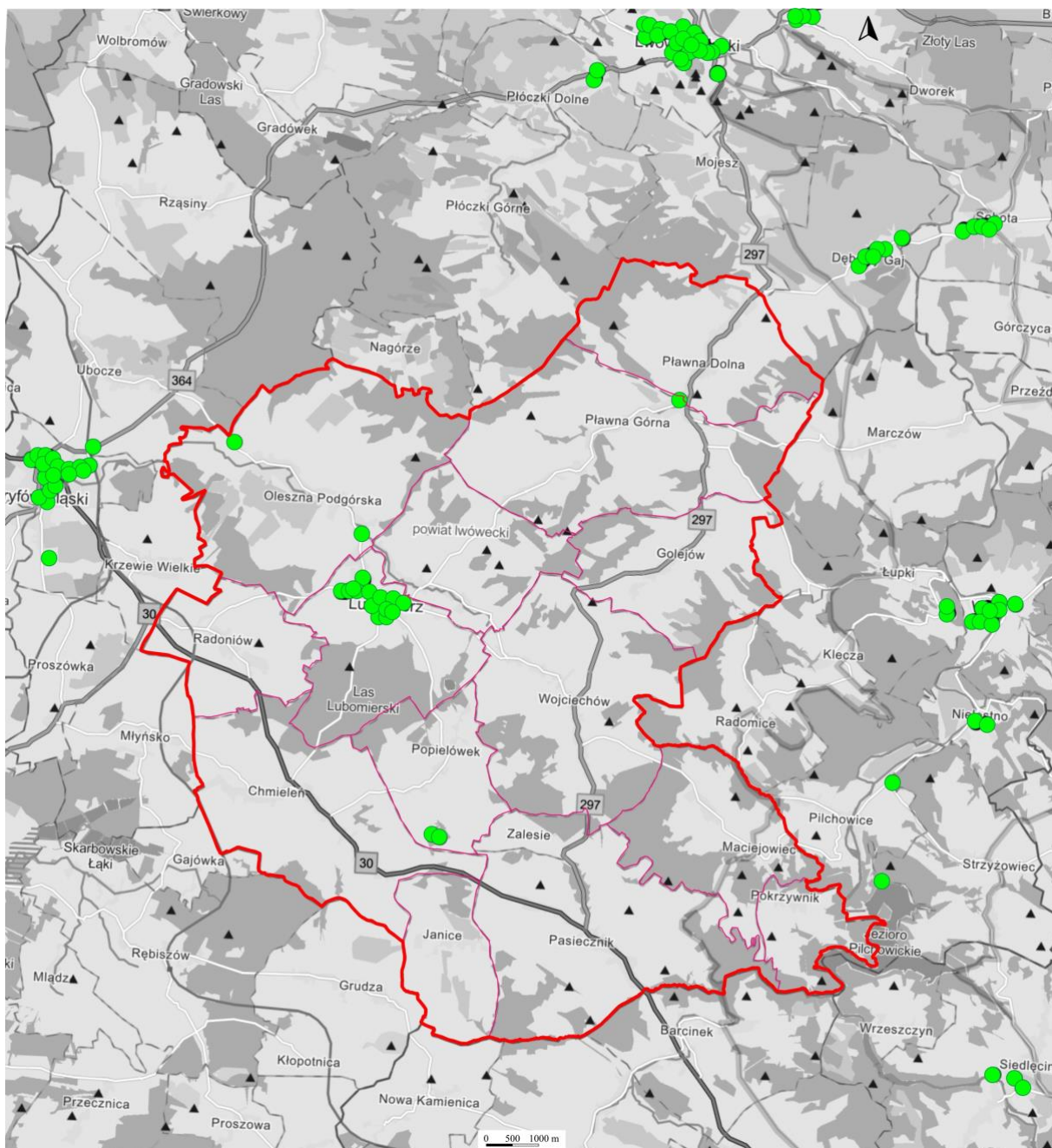
Lp.	Wybrane zdarzenia	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.	zdarzenia ogółem	125	117	124	223	143	138
2.	pożary razem	55	41	38	37	54	36
3.	pożary - małe	51	40	34	36	49	34
4.	pożary - średnie	4	1	4	1	5	2
5.	miejscowe zagrożenia razem	68	71	77	180	81	97
6.	miejscowe zagrożenia - małe	11	2	0	16	0	5
7.	miejscowe zagrożenia - lokalne	54	66	75	163	81	92
8.	miejscowe zagrożenia - średnie	3	2	2	1	0	0
9.	miejscowe zagrożenia - duże	0	1	0	0	0	0
10.	zdarzenia wymagające udziału jednostek ochrony przeciwpożarowej na 1000 ludności	20	19	21	39	25	25
11.	pożary przypadające na 1000 ludności	9	7	7	6	10	6
12.	miejscowe zagrożenia na 1000 ludności	11	11	13	31	14	17

(Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS)

Od 1 stycznia 2025 r. do zadań własnych samorządu gminnego dodano na podstawie *ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej* z 2024 r. utworzenie i utrzymywanie odpowiednich urządzeń i zasobów dla tych celów.

Wśród trzech kategorii obiektów zbiorowej ochrony, określonych przez Państwową Straż Pożarną, na terenie Gminy znajdują się wyłącznie miejsca doraźnego schronienia, które zapewniają schronienie dla blisko 2700 osób, to jest dla ok. 48% liczby jej mieszkańców (wg stanu na lipiec 2024 r.), a w tym:

- 1) 2.358 miejsca schronienia w mieście Lubomierz, co stanowi 133,6% jego liczby ludności (wymóg ustawowy to minimum 50%);
- 2) 335 miejsca schronienia w obszarach wiejskich, co stanowi 8,8% ich liczby ludności (wymóg ustawowy to minimum 25%).

Rys. 7 Lokalizacje miejsc doraźnego schronienia w Gminie i w jej sąsiedztwie
(Źródło: *Schrony*, Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej, 2024)

Organizacje pozarządowe

Na terenie Gminy funkcjonuje szereg organizacji pozarządowych, w których jej władze współpracują i wspierają ich działalność w ramach przyjmowanych co roku programów współpracy, które m. in. obejmują sferę takich zadań publicznych, związanych z zadaniami własnymi Gminy, jak upowszechnianie:

- 1) kultury fizycznej i sportu;
- 2) kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- 3) oświaty i wychowania;

- 4) działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami;
- 5) ochrony i promocji zdrowia.

Na terenie Gminy działają następujące organizacje pozarządowe:

- 1) Fundacja Po Prostu w Lubomierzu;
- 2) Miejski Klub Sportowy Stella w Lubomierzu;
- 3) Stowarzyszenie Aktywność i Rozwój w Lubomierzu,
- 4) Stowarzyszenie Dusza w Lubomierzu;
- 5) Stowarzyszenie Klasztor Lubomierz;
- 6) Stowarzyszenie Miłośników Filmów Komediodowych „Sami Swoi” w Lubomierzu;
- 7) Stowarzyszenie Na Rzecz Miasta i Gminy Lubomierz;
- 8) Stowarzyszenie Nie Ma Mocnych w Lubomierzu;
- 9) Stowarzyszenie Przyjaciół Lubomierza;
- 10) Uczniowski Klub Sportowy Junior w Lubomierzu;
- 11) Klub sportowy Chmielanka w Chmieleniu;
- 12) Stowarzyszenie Nasz Chmielę;
- 13) Fundacja Wioski Franciszkańskiej w Janicach;
- 14) Stowarzyszenie Sąsiedzkie Dzika Grusza w Janicach
- 15) Stowarzyszenie Przyjaciół wsi Golejów; ,
- 16) Fundacja Przystanek Łąka w Pasieczniku;
- 17) Klub sportowy Pławna w Pławnej Górnej;
- 18) Kółko Rolnicze w Pławnej Górnej;
- 19) Stowarzyszenie Pławna,
- 20) Stowarzyszenie Wspierania Kultury Wiejskiej w Pławnej;
- 21) Stowarzyszenie Razem w Przyszłość w Pasieczniku;
- 22) Stowarzyszenie Wiemy Czego Chcemy w Radoniowie;

Oczekiwane jest dalsze zwiększenie aktywności obywatelskiej mieszkańców Gminy m.in. w formie założenia nowych Kół Gospodyń Wiejskich, przywrócenia zawieszonych czy zlikwidowanych Ochotniczych Straży Pożarnych oraz założenia kolejnych stowarzyszeń.

Współpraca zagraniczna

Gmina prowadzi aktywną współpracę z zagranicą w ramach Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Nysa i porozumień partnerskich z gminami Tanvald w Czechach, Zbaraż i Trembowla w Ukrainie oraz Wittichenau w Niemczech. Służą one czerpaniu i wymianie doświadczeń w wielu dziedzinach życia społecznego, gospodarczego i kulturowego.

Z tytułu członkostwa w Euroregionie Nysa Gmina płaci składkę członkowską w wysokości rocznie około 8,4 tys. zł i tylko sporadycznie były w jej obszarze realizowane transgraniczne, “miękkie” projekty, dofinansowane z Funduszu Małych Projektów ERN.

1.4. Wnioski z diagnozy stanu sfery społecznej Gminy

Analiza informacji przedstawionych w Części niniejszego opracowania i dotyczących stanu sfery społecznej, a w tym sytuacji demograficznej Gminy, mieszkalnictwa oraz sieci

podstawowych usług i wybranych aspektów kapitału społecznego pozwala na sformułowanie następujących wniosków:

- 1) w związku z sukcesywnym zmniejszaniem się liczby stałych mieszkańców Gminy (w l. 1995-2024 z 6622 do 5592 i ze spadkiem o 15,6%) oraz prognozowanym, dalszym zmniejszeniem się tej liczby do około 3300 w 2060 r. tj. aż o 35% konieczne jest dostosowanie działań rozwojowych w Gminie, w tym zwłaszcza związanych z programowaniem rozwoju i przekształceń sieci usług do tej stałej tendencji;
- 2) najważniejszą przyczyną procesu depopulacji jest ujemny przyrost naturalny, który w l. 1995-2023 wynosił -14,7 osób rocznie i dla zmniejszenia skali tego zjawiska niezbędna jest rozbudowa systemu opieki dla matek z małymi dziećmi, poprawa dostępu do pracy i do mieszkań dla młodych rodzin oraz inne działania pomocowe;
- 3) w związku z postępującymi procesami starzenia się społeczności Gminy i wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym niezbędne są działania na rzecz aktywizacji zawodowej tej grupy mieszkańców, rozwoju systemu opieki i poprawy jego dostępności oraz wzbogacenie oferty dla seniorów, w tym kształcenia przez całe życie i spędzania czasu wolnego.
- 4) nie został jeszcze osiągnięty standard urbanistyczny dla minimalnej powierzchni mieszkaniowej przypadającej na jednego mieszkańca, tj. 40 m², jednakże zachodzące samoistnie zmniejszanie się liczby ludności, bez zwiększania istniejącej powierzchni użytkowej mieszkań w Gminie, przyczyni się do osiągnięcia tego standardu około 2043 r., w którym prognozowana liczba mieszkańców Gminy wyniesie około 4472;
- 5) wskaźnik niezamieszkałych mieszkań (pustostanów) w 2021 r. w mieście Lubomierz (12,5%) przy niższym znacznie wskaźniku dla terenów wiejskich (9,0%) wskazuje na potrzebę podjęcia działań na rzecz zmniejszenia ich liczby w mieście;
- 6) podstawowe obiekty usług publicznych, a w tym Urzędu Gminy i Miasta, Lubomierskiego Centrum Kultury, Biblioteki i Szkoły Podstawowej funkcjonują w zadowalającym stopniu; w odniesieniu jednak do placówek ochrony zdrowia i dostępu do nich, a także wychowania przedszkolnego oraz oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz zwłaszcza seniorów potrzebna jest poprawa ich funkcjonowania;
- 7) w ostatnich latach wzrosła liczba miejscowych zagrożeń w Gminie, w szczególności związanych z występowaniem silnych wiatrów i zagrożeń medycznych i w związku z tym potrzebna jest wzmocnienie odpowiednich służb ochrony mienia i zdrowia mieszkańców;
- 8) w związku z bardzo zróżnicowanym stanem wyposażenia Gminy w obiekty zbiorowej ochrony, przy jego wysokim poziomie na terenie miasta Lubomierz (z liczbą miejsc o 33% przekraczającą liczbę jego mieszkańców) i bardzo niskim w obszarze wiejskim (z liczbą miejsc dla tylko 9% ludności) potrzebne jest wyposażenie w budowle ochronne takich sołectw, jak: Chmieleń, Golejów, Janice, Maciejowiec, Milęcice, Pasiecznik, Pławna Dolna, Pokrzywnik, Radoniów i Wojciechów;
- 9) przy znacznej liczbie działających na terenie Gminy organizacji pozarządowych, w dużym stopniu wyczerpujących tematyczne obszary dla aktywności jej mieszkańców nie są jeszcze w pełni wykorzystane możliwości ich zaktywizowania w ramach zarówno sieci już istniejących ww. organizacji, jak i jej dalszej rozbudowy z ukierunkowaniem m.in. na rozwijanie edukacji ekologicznej i wzrost świadomości mieszkańców.

2. SFERA GOSPODARCZA

2.1. Gospodarka lokalna

Podmioty gospodarki narodowej

W końcu 2024 r. w Gminie prowadziło działalność gospodarczą 39 przedsiębiorstw, zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym oraz 391 przedsiębiorców, wpisanych do rejestru Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.

Tab. 10 Przedsiębiorcy zarejestrowani w Gminie

Lp.	Nazwa przedsiębiorstwa	Miejscowości
1.	"Ekopartner - JM" sp. z o.o.	Lubomierz
2.	"EXPO" sp. z o.o.	
3.	"Stowarzyszenie Przyjaciół Lubomierza"	
4.	"Lerca Agro" sp. z o.o.	
5.	"Waldex" sp. z o.o.	
6.	„3BLACKCROWS” sp. z o.o.	
7.	„Agral Trade” sp. z o.o. sp. komandytowa	
8.	Fundacja "Po Prostu"	
9.	Gminna Spółdzielnia "Samopomoc Chłopska" w likwidacji	
10.	„Goldentraum” sp. z o.o.	
11.	„Invest Kegam” sp. z o.o.	
12.	„Jeleniogórskie Przedsiębiorstwo Przemysłu Drzewnego” sp. z o.o.	
13.	„Lubomierz PS Energetyka Odnawialna” sp. z o.o. w likwidacji	
14.	„Odnowi” sp. z o.o.	
15.	„Polonia Tourist”	
16.	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe "Agro-War" sp. z o.o.	
17.	„Revalk” sp. z o.o. w likwidacji	
18.	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Lubomierzanka" w likwidacji	
19.	Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych "Izery" sp. z o.o.	
20.	„Akademia Animacji” sp. z o.o.	Chmielów
21.	„Turkusowa Wyspa” sp. z o.o.	Maciejów
22.	„Luxburg Carolath” sp. z o.o.	
23.	„Emdea” prosta spółka akcyjna	Milęcice
24.	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Przyszłość"	Pasiecznik
25.	Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Lubomierzu w likwidacji	
26.	Grupa Producentów „Izery” sp. z o.o.	Popielówek
27.	„Heritage Systems” sp. z o.o.	
28.	„Heritage Systems” sp. z o.o. spółka komandytowa	Radoniów
29.	„Mat-Bud Izery” sp. z o.o.	
30.	Stowarzyszenie Klub Sportowy "Pławna"	Pławna
31.	„Ekspol” sp. z o.o.	Pławna Dolna
32.	„Polcan Energia” sp. z o.o.	
33.	„Inżynieria Temperatur” sp. z o.o.	
34.	Kółko Rolnicze w Pławnej Górnej	
35.	Fundacja „Park Botaniczny Pławna” w likwidacji	Wojciechów
36.	"Krezus" sp. z o.o.	

37.	„Agregado” sp. z o.o.	
38.	„Lhotse” sp. z o.o.	
39.	„Lhotse” sp. z o.o. spółka komandytowa	

(Źródło: Wyszukiwarka KRS, Portal Rejestrów Sądowych)

Przedsiębiorstwa działające w obszarze Gminy intensywnie współpracują z podmiotami spoza jej granic i rozwijają swe powiązania gospodarcze z pobliskimi, większymi miastami i niedalekimi ośrodkami turystyczno-wypoczynkowymi w powiecie lwóweckim i w subregionie karkonoskim, co umożliwia znalezienie tam brakujących w Gminie miejsc pracy. Zakłada się, że w ramach rozwoju głównych gałęzi gospodarki Gminy wykorzystany będzie jej potencjał i predyspozycje dla rozwoju zwłaszcza tzw. „małej przedsiębiorczości”, turystyki i rekreacji rozszerzenia oferty lokalnych produktów.

W Gminie nie funkcjonują żadne duże zakłady przemysłowe i rozwija się przemysł przetwórczy, związany z rolnictwem i leśnictwem, a także usługi budowlane.

Sieć handlowa działająca w Gminie obejmuje w ok. 60% sklepy zajmujące się handlem detalicznym i zlokalizowane w mieście Lubomierz, w którym znajdują się dwa sklepy: sklep „Sawczak” oraz supermarket „Dino”. Supermarket „Dino” znajduje się także w Pławnej. Sieć tę uzupełniają sklepy spożywcze na terenach wiejskich, prowadzące także sprzedaż artykułów przemysłowych. W Lubomierzu znajdują się: Oddział Banku Spółdzielczego Lwówek Śląski, Urząd Pocztowy, stacja paliw, kilka restauracji i kilkanaście obiektów z bazą noclegową.

W Gminie przeważają jedno- lub kilkusobowe spółki rodzinne o charakterze usługowym lub prowadzące niewielką produkcję. W l. 2012-2023 liczba osób fizycznych prowadzących tu działalność gospodarczą zwiększyła się z 283 do 484, w tym największy przyrost – z 66 do 159 nastąpił w sekcji budownictwa. Z kolei liczba podmiotów gospodarki narodowej, wpisanych do rejestru REGON zwiększyła się z 402 w 2009 r. do 630 w 2023 r., przy czym, w sektorze rolnictwa i leśnictwa nastąpiło dwukrotne zmniejszenie ich liczby, a w przemyśle i budownictwie – wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów z 85 do 242. Informacje na ten temat przedstawia się w poniższej tabeli.

Tab. 11 Podmioty gospodarki narodowej, wpisane do rejestru REGON w Gminie wg grup rodzajów działalności PKD 2007 w l. 2009-2023

Lp.	Podmioty wg rodzajów działalności PKD 2007	2009	2011	2013	2015	2017	2019	2021	2022	2023
1.	Ogółem	402	407	439	475	511	544	581	596	630
2.	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	28	24	20	16	16	13	13	14	14
3.	przemysł i budownictwo	85	98	116	135	167	203	217	220	242
4.	pozostała działalność	289	285	303	324	328	328	351	362	374

(Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS)

Zatrudnienie w Gminie było w 2023 r. było zróżnicowane i miało miejsce w:

- 1) 618 mikroprzedsiębiorstwach, zatrudniających od 0 do 9 pracowników;
- 2) 10 małych przedsiębiorstwach, zatrudniających od 10 do 49 pracowników;
- 3) 2 średnich przedsiębiorstwach, zatrudniających od 50 do 249 pracowników.

Na tle ogólnej tendencji wzrostowej liczby podmiotów gospodarczych, w grupie zatrudniających 10-49 pracowników nastąpił znaczący spadek w porównaniu z 2004 r., kiedy w Gminie było takich 16 podmiotów.

Największym pracodawcą w Gminie jest sfera budżetowa, czyli administracja samorządowa, oświata, kultura i sport, opieka zdrowotna i społeczna. Według sektorów własności w 2023 r. funkcjonowało w Gminie w sektorze publicznym 30 podmiotów, a w sektorze prywatnym 592 podmioty, w tym 482 osoby fizyczne, prowadzące działalność gospodarczą, oraz 5 spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego.

Rynek pracy

Poziom bezrobocia w Gminie sukcesywnie malał w ostatnich 10 latach. W l. 2013-2023 udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym zmniejszył się tu z 14,6% do 3,8%. Wskaźnik ten dla powiatu lwóweckiego w końcu 2023 r. wynosił 4,2%, a dla województwa dolnośląskiego - 3,1%. Wśród kobiet poziom bezrobocia pozostawał nieznacznie większy i wynosił 3,9%. W połowie 2023 r. na 1838 osób pracujących przypadało ogółem 127 osób bezrobotnych, a połowę z nich (63 os.) stanowiły osoby długotrwale bezrobotne.

Dane dotyczące zmian w poziomie bezrobocia w Gminie i jego struktury przedstawia się w poniższych tabelach.

Tab. 12 Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie w l. 2014-2024
(stan na koniec czerwca w ww. latach)

Lp.	Bezrobotni	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1.	Ogółem	510	388	336	285	243	222	207	167	142	127	117
2.	Kobiety	254	203	161	145	129	116	112	89	69	54	53
3.	Mężczyźni	256	185	175	140	114	106	95	78	73	73	64
4.	do 25 roku życia	78	57	43	30	30	23	24	17	12	10	7
5.	do 30 roku życia	-	100	84	70	59	56	47	40	34	22	20
6.	powyżej 50 roku życia	157	126	108	87	64	58	54	42	41	41	35
7.	długotrwale bezrobotni	324	260	209	182	133	109	123	91	71	63	63

(Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS)

Tab. 13 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie w l. 2013-2023

Lp.	Bezrobotni	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.	ogółem w %	14,6	11,5	9,8	8,0	6,4	6,3	5,4	6,2	3,9	3,9	3,8
2.	mężczyźni w %	13,7	10,2	8,7	6,7	5,1	5,0	4,8	4,9	3,6	4,0	3,8
3.	kobiety w %	15,6	13,0	11,2	9,7	8,0	7,9	6,2	7,7	4,3	3,8	3,9
4.	bezrobotni w l. os.	594	463	391	317	250	245	207	215	133	131	126

(Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS)

Tab. 14 Struktura bezrobotnych w Gminie ze względu na płeć, miejsce zamieszkania, trudność sytuacji na rynku pracy, wykształcenie (stan na 30.11.2024 r.)

Lp.	Bezrobotni	W powiecie lwóweckim	W Gminie
1.	ogółem	1008	124
2.	kobiety	534	59
	w %	52,98%	47,58%
3.	mężczyźni	474	65
	w %	47,02%	52,42%
4.	zasiłkobiorcy	156	13
	w %	15,48%	10,48%
5.	zamieszkali na wsi	593	88
	w %	58,83%	70,97%
6.	zamieszkali w mieście	415	36
	w %	41,17%	29,03%
7.	do 30 roku życia	226	27
	w %	22,42%	21,77%
8.	długotrwale bezrobotne	467	63
	w %	46,33%	50,81%
9.	powyżej 50 roku życia	317	34
	w %	31,45%	27,42%
10.	bez kwalifikacji zawodowych	414	54
	w %	41,07%	43,55%
11.	niepełnosprawni	42	3
	w %	4,17%	2,42%
12.	z wykształceniem wyższym	88	9
	w %	8,73%	7,26%
13.	z wykształceniem policealnym, średnim zawodowym i branżowym	167	18
	w %	16,57%	14,52%
14.	z wykształceniem średnim ogólnokształcącym	123	23
	w %	12,20%	18,55%
15.	z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym	308	35
	w %	30,56%	28,23%
16.	z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i poniżej	322	39
	w %	31,94%	31,45%

(Źródło: Statystyki bezrobocia, PUP w Lwówku Śląskim)

Ważnym elementem analizy rynku pracy w Gminie jest także poziom wynagrodzeń oraz dojazdy do pracy do miejscowości położonych poza jej terenami. W 2021 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto stanowiło tu 84% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce (przy poziomie dla województwa dolnośląskiego równym 104% średniej krajowej).

Saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy w Gminie wynosiło w ww. okresie -55. Liczba osób przyjeżdżających do pracy przypadająca na 1 osobę wyjeżdżającą do pracy wynosiła 0,57. Mieszkańcy Gminy, pracujący poza jej obszarem, dojeżdżali do pracy do sąsiednich

większych miejscowości, takich jak: Jelenia Góra, Lwówek Śląski, Świeradów-Zdrój, Zgorzelec, a także do Niemiec.

Turystyka

Gmina stanowi atrakcyjny obszar dla uprawiania różnych form turystyki i rekreacji i są one jej rozwojowymi funkcjami, a jej atutami są istniejące tu, wyróżniające się walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz kulturowe z licznymi, wybitnej wartości zabytkami (walory te opisano szerzej w podrozdziałach 3.1 i 3.2), a ponadto wiele innych atrakcji turystycznych.

Dane statystyki publicznej nt. stanu bazy noclegowej w Gminie są niepełne i nie odzwierciedlają jego stanu faktycznego, bowiem tylko w ofercie Booking.com znajduje się tu 12 obiektów, oferujących noclegi, a wg danych Urzędu Gminy i Miasta Lubomierz, obiektów tych jest 30 (dane na ten temat zawiera poniższa tabela). W związku z brakiem dokładnych danych nt. liczby miejsc w tych obiektach można je oszacować na co najmniej ok. 300 (przy założeniu średnio 10 miejsc w 1 obiekcie).

Tab. 15 Liczba turystycznych obiektów noclegowych i miejsc noclegowych w Gminie w l. 2019-2024

Lp.		2019	2020	2021	2022	2023	2024
1.	obiekty ogółem	3	3	3	3	3	6
2.	miejsca noclegowe	79	79	79	79	79	124

(Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS)

Tab. 16 Turystyczne obiekty noclegowe w Gminie

Lp.	Miejscowość	Obiekt noclegowy
1.	Lubomierz	Internat Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Lubomierzu
2.		Norra
3.		Dom Gościnny Maximus
4.	Chmieleń	Karkonoska Przystań u Lisa
5.		Pokoje Gościnne U Danusi i Pawła
6.	Golejów	Agroturystyka Zbójna Debra, Bawarska Chata
7.	Janice	Agroturystyka Pod Lipą
8.		Dzikie Róże
9.	Maciejowiec	Gospodarstwo Agroturystyczne Sokolik
10.		Gospodarstwo agroturystyczne Zacisze
11.		Manufaktura Rozwoju
12.	Miłęcice	Agroturystyka Dom na Skraju
13.		Wietorówka
14.	Oleszna Podgórska	Agroturystyka Oleńka
15.		Agrosikorki
16.	Pasiecznik	Wczasowisko Karola
17.		Pasiecznik 13
18.		Pensjonat Pasiecznik 48
19.	Pławna	Agroturystyka Agro-Tur Jaśmin

20.		Arboretum & Winoteka Dolina Bobru
21.		Galeria Cafe Miliński
22.		Dom Pracy Twórczej
23.		Rajskie Jabłka
24.		Dom Gościnny Gerus
25.	Pokrzywnik	domnumer 10
26.		Dom Gościnny Pokrzywnik 11
27.	Radoniów	Agroturystyka Radoniówka
28.		Magiczny Świat
29.	Wojciechów	Gospodarstwo Agroturystyczne AgroKonie
30.		Gospodarstwo Agroturystyczne u Pamponia

(Źródło: dane Urzędu Gminy i Miasta Lubomierz)

Rolnictwo i leśnictwo

Gmina ze względu na swoje położenie i walory ma charakter rolniczy, bowiem struktura użytkowania gruntów zdecydowanie pokazuje, że dominują tu użytki rolne, które zajmują 47,4% powierzchni ogólnej Gminy (wg Powszechnego Spisu Rolnego 2020). Prawie 24% zajmują lasy (stan na 2023 r., BDL GUS).

Przeważająca część gruntów stanowi własność indywidualna rolników, co decyduje o formach prowadzenia upraw i hodowli, związanych głównie z uprawą zbóż, ziemniaków, rzepaku i roślin strączkowych oraz hodowlą bydła i ryb. W ogólnej powierzchni użytków rolnych 45% stanowią użytki zielone, co stwarza dobre warunki do rozwijania produkcji bydła opasowego i mlecznego. Istnieje także możliwość wykorzystania terenów do produkcji roślin wysokoenergetycznych.

Wg danych z 2020 r. na terenie Gminy funkcjonowało 658 gospodarstw rolnych o łącznej powierzchni 6.494,60 ha. Najwięcej gospodarstw (412 z 62,6% udziałem) ma powierzchnię od 1 ha do 4,99 ha i zajmują one łącznie powierzchnię 916,52 ha (14,1% powierzchni wszystkich gospodarstw w Gminie). Średnia wielkość gospodarstwa wynosi tu 9,87 ha i jest mniejsza niż w województwie dolnośląskim i w kraju. Rozdrobnienie gospodarstw rolnych jest zjawiskiem niekorzystnym dla rozwoju produkcji rolnej i w związku z tym, że możliwości powiększania ich zasobu gruntów są mocno ograniczone należy oczekiwać, że istniejąca struktura obszarowa tych gospodarstw w najbliższej perspektywie nie ulegnie istotnym zmianom.

Gmina znajduje się w V regionie funkcjonalnym województwa dolnośląskiego rolniczo-przemysłowo-rekreacyjnym, w strefie o średnich warunkach agroekologicznych (z 61,4 pkt na 100 pkt max, co jest wartością niższą niż średnia dla województwa dolnośląskiego = 76,3 pkt). Z powodu położenia w regionie podgórskim, z jego niekorzystną rzeźbą terenu i warunkami klimatycznymi oraz rozdrobniona struktura agrarna, Gmina stanowi obszar o niekorzystnych warunkach gospodarowania i w związku z tym objęta jest tzw. wsparciem ONW (czyli wsparcie dla obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania) w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na podstawie stosownego *Rozporządzenie Rady Ministrów z 2004 r.*

Ustalenia zawarte w ww. *Rozporządzeniu* mają ułatwić rolnikom kontynuowanie rolniczego użytkowania ziemi, a także umożliwić zachowanie walorów krajobrazowych obszarów wiejskich oraz utrzymać i promować zrównoważone systemy działalności rolniczej na terenach o gorszych warunkach naturalnych dla gospodarowania. Gmina wchodzi w obręb tzw. strefy II, w której co najmniej 50% powierzchni użytków rolnych jest położonych powyżej 350 m n.p.m., zaś związane z tym dotacje wynoszą 550 zł/ha UR/rok dla gospodarstw z obsadą zwierząt trawożernych na poziomie co najmniej 0,5 DJP/ha UR.

Blisko 15% powierzchni Gminy zajmują lasy i zadrzewienia, położone w obrębie trzech nadleśnictw:

- 1) Lwówek Śląski z leśnictwami Lubomierz, Łupki, Maciejowiec, Pławna, Ubocze w obrębie Wleń (z dominującym udziałem w zarządzaniu lasami w Gminie);
- 2) Szklarska Poręba z leśnictwem Kamienicka Góra w obrębie Piechowice (zarządzającym częścią lasów w południowej części w Gminie);
- 3) Świeradów Zdrój z leśnictwem Rębiszów w obrębie Świeradów Zdrój (zarządzającym częścią lasów w południowo-zachodniej części w Gminie).

Ze względu na położenie lasów w Gminie w większości na terenach wzgórz i często na niewielkich powierzchniach, prowadzenie w ich obrębie gospodarki leśnej jest utrudnione, a zwłaszcza pozyskiwanie drewna. Ich użytkowanie dla potrzeb turystyki i wypoczynku nie ma jeszcze tu charakteru wiodącego.

Powierzchnia gruntów leśnych w granicach Gminy w końcu 2023 r. wynosiła 357,68 ha i w porównaniu do 2000 r. zwiększyła się o 1% (o 353,6 ha, przy czym istnieją możliwości ich dalszego powiększenia o grunty nieleśne przeznaczone do zalesienia). W tej powierzchni:

- 1) 349,89 ha stanowiły grunty leśne Skarbu Państwa,
- 2) 7,79 ha zajmowały lasy prywatne i gminne, w tym:
 - grunty leśne prywatne osób fizycznych 6,9 ha,
 - grunty leśne gminne 0,89 ha.

2.2. Stan finansów samorządowych

Dochody

W Gminie następuje systematyczny wzrost jej dochodów budżetowych, który wpływa na zwiększenie zasobów finansowych i umożliwia zachowanie niezależności finansowej. Taka sytuacja wpływa na szersze możliwości formułowania i realizacji strategicznych celów rozwojowych na jej terenie. .

W l. 2007-2023 w budżecie Gminy:

- 1) dochody ogółem wzrosły nominalnie z 12.422.513,42 zł do 45.113.736,17 zł, tj. o 263%;
- 2) dochody na mieszkańca wzrosły nominalnie z 2.101,24 zł do 8.030,21 zł, tj. o 282%;
- 3) dochody własne wzrosły nominalnie z 3.359.930,88 zł do 14.764.191,92 zł, tj. o 339%;
- 4) dochody własne na mieszkańca wzrosły nominalnie z 568,32 zł do 2.628,02 zł, tj. o 362%;

- 5) dochody majątkowe w Gminie wzrosły nominalnie z 150.007,9 zł do 9.480.686,33 zł tj. o 6.220%.

W związku ze skumulowaną inflacją w okresie 2007-2023, która wyniosła 79%, dla porównania przy uwzględnieniu poziomu cen z 2007 r.:

- 1) dochody ogółem Gminy w 2023 r. wyniosły 25.200.621,24 zł, co stanowi wzrost realny o 103% względem dochodów ogółem w 2007 r.;
- 2) dochody majątkowe budżetu Gminy w 2023 r. wyniosły 5.295.929,92 zł, co stanowi wzrost realny aż o 3430%.

Tab. 17 Dochody budżetu Gminy w latach 2010-2023

Działy klasyfikacji budżetowej	2010	2014	2018	2020	2022	2023
Ogółem zł:	20 482 900,42	22 839 417,44	28 737 127,80	35 084 748,84	44 676 043,10	45 113 736,17
010 Rolnictwo i łowiectwo	310 690,58	418 738,09	469 227,15	914 224,23	1 055 241,86	1 256 369,92
020 Leśnictwo	3 477,83	4 731,53	3 976,96	5 110,96	21 132,52	20 064,70
400 Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię, gaz wodę	0	0	0	0	176 083,49	0
600 Transport i łączność	566 511,00	1 009 947,00	618 435,52	23 143,08	110 521,39	1 010 715,91
630 Turystyka	20 407,50	0	0	0	0	0
700 Gospodarka mieszkaniowa	470 028,47	919 321,69	495 946,51	631 485,01	979 318,38	482 699,30
710 Działalność usługowa	32 794,50	1 500,00	3 000,00	1 700,00	34 700,00	185 904,00
750 Administracja publiczna	111 910,13	89 257,37	715 853,20	85 512,10	797 555,95	1 032 894,91
751 Urzędy, ochrona prawa	40 266,00	63 983,00	68 244,36	64 107,00	1 205,00	71 320,00
752 Obrona narodowa	0	200	200	951,21	200	200
754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	110 138,95	73 670,18	86 980,62	17 767,00	14 955,85	14 923,61
756 Dochody od osób prawnych i fizycznych	3 055 606,11	5 030 814,60	5 717 648,10	5 679 231,82	9 056 736,60	6 458 994,87
758 Różne rozliczenia	10 018 219,37	11 217 954,12	11 480 024,09	14 328 264,31	15 440 268,41	18 651 058,29
801 Oświata i wychowanie	404 864,06	357 167,03	740 227,31	1 161 362,59	628 945,68	346 780,44
851 Ochrona zdrowia	218 643,04	0	63 468,80	890,27	1 023,10	1 227,72
852 Pomoc społeczna	3 409 739,06	3 153 902,85	823 533,38	762 158,19	2 134 203,46	965 806,65
853 Pozostałe zadania polityki społeczn.	0	0	0	0	5 443 270,00	2 501 850,75
854 Edukacja, opieka i wychowanie	249 845,27	156 892,00	94 903,75	39 195,77	2 070 190,55	1 923 649,54
855 Rodzina	-	-	6 405 182,58	8 239 418,14	5 202 672,35	3 198 779,65
900 Gospodarka kom. i ochr. środow.	1 244 497,08	272 231,71	732 437,68	1 009 604,33	1 432 432,13	1 605 184,43
921 Kultura i ochrona dz. nar.	215 261,47	57 043,92	217 612,39	2 117 594,03	74 086,38	5 375 854,65
926 Kultura fizyczna	-	12 062,35	225,4	3 028,80	1 300,00	9 456,83

(Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS)

Największy udział w dochodach własnych stanowią:

- 1) dochody ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw – w 24,1%;
- 2) dochód z udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych – w 17,3%;
- 3) podatek od nieruchomości – w 16,7%.

Tab. 18 Źródła dochodów własnych budżetu Gminy w latach 2007-2023

Źródła dochodów	2007	2013	2017	2019	2021	2023	2023
-----------------	------	------	------	------	------	------	------

Lp.								%
1.	Razem zł:	3 359 930,88	6 530 745,80	6 592 432,05	7 433 331,70	12 223 255,75	14 764 191,92	100,00
2.	podatek rolny	207 281,68	419 849,26	378 008,17	447 719,00	519 600,12	573 308,65	3,88
3.	podatek leśny	-	58 875,34	100 874,60	100 642,31	99 970,46	165 749,50	1,12
4.	podatek od nieruchomości	1 102 993,83	1 754 594,85	2 004 147,31	2 180 840,80	2 166 490,17	2 467 161,78	16,71
5.	podatek od śr. transportu	32 901,90	19 311,34	16 564,00	24 112,93	40 109,88	60 886,76	0,41
6.	podatek od spadków i darowizn	-	64 071,00	15 450,00	50 957,72	44 673,00	61 460,04	0,42
7.	PCC	111 712,00	125 835,96	141 118,03	153 682,00	254 136,29	225 175,08	1,53
8.	karta podatkowa	-	690	3,52	1 190,00	1 692,00	2 340,45	0,02
9.	odrębne ustawy	1 511 937,56	2 443 227,75	2 656 165,63	2 959 144,76	3 126 671,92	3 556 082,26	24,09
10.	udział w podatku budżetu państwa	1 137 455,96	1 579 720,48	2 077 816,87	2 612 394,76	3 068 722,01	2 570 273,00	17,41
11.	udział w PIT	1 131 997,00	1 574 569,00	2 064 396,00	2 602 881,00	3 053 335,00	2 553 670,00	17,30
12.	udział w CIT	5 458,96	5 151,48	13 420,87	9 513,76	15 387,01	16 603,00	0,11
13.	opłata skarbową	26 340,70	17 955,44	21 749,00	24 841,00	45 397,60	30 968,45	0,21
14.	opłata eksploatacyjna	-	0	0	23 091,60	62 845,20	101 436,60	0,69
15.	dochody z usług	30 809,12	39 918,73	44 055,00	78 692,98	104 730,82	303 360,73	2,05
16.	opłata targowa	-	8 397,00	6 744,00	6 505,00	180	8 885,00	0,06
17.	inne opłaty lokalne	0	300 446,82	693 556,15	686 894,64	1 142 630,29	1 503 728,51	10,18
18.	dochody z majątku	158 873,71	337 476,13	617 195,31	603 534,16	761 485,57	729 137,89	4,94
19.	najem i dzierżawa	8 865,81	51 851,27	416 216,39	345 539,58	339 356,25	329 022,76	2,23

(Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS)

W l. 2007-2023 ponad trzykrotnie zwiększyły się dotacje dla Gminy, w tym dziewięciokrotnie dotacje inwestycyjne. Podobnie, trzykrotnie wzrosły w l. 2007-2023 subwencje dla Gminy (z 5 998 156,00 zł do 18 010 692,40 zł), a ich największą część stanowiły subwencje oświatowa i wyrównawcza.

Wydatki

Wydatki ogółem w Gminie w analizowanym okresie 2008-2023 systematycznie zwiększały się, średnio o 2,425 mln zł rocznie, a dane na ten temat przedstawia się poniżej.

Tab. 19 Wydatki wg działów klasyfikacji budżetowej z budżetu Gminy w l. 2008-2023

Działy klasyfikacji budżetowej	2008	2012	2016	2020	2022	2023
Wydatki ogółem zł:	14 695 248,51	22 078 791,02	24 007 323,65	31 011 485,72	48 092 083,49	51 068 357,69
010 Rolnictwo i łowiectwo	364 627,31	302 388,36	453 439,34	597 566,67	706 249,80	1 014 164,94
020 Leśnictwo	470	700	10 000,00	20 635,15	25 150,00	42 382,99
400 Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię, gaz wodę	47 000,00	17 000,00	124 230,60	100 000,00	5 000,00	10 000,00
600 Transport i łączność	336 755,42	1 640 523,39	1 210 059,93	575 647,02	3 066 542,46	2 457 203,48
630 Turystyka	4 894,80	0	12 460,00	0	0	0
700 Gospodarka mieszkani.	848 114,74	782 374,41	563 986,19	385 500,17	447 102,70	464 219,96
710 Działalność usługowa	32 092,00	48 075,00	48 429,96	70 790,72	43 869,54	204 760,37

750 Administracja publiczna	1 632 418,39	1 869 525,59	2 289 364,52	2 208 476,76	4 180 013,82	4 985 607,79
751 Urzędy organy władzy	36 922,00	1 058,00	8 295,00	64 107,00	1 205,00	71 320,00
752 Obrona narodowa	500	200	200	201,1	1 032,18	200
754 Bezpieczeństwo publicz- ne i ochrona p. pożarowa	104 760,95	368 302,01	279 862,63	393 998,64	767 872,43	504 186,00
756 Wydatki związane z pobraniami dochodów	27 909,96	0	0	0	0	0
757 Obsługa długu publiczn.	154 120,10	312 722,61	192 067,98	344 548,62	546 936,80	610 366,63
801 Oświata i wychowanie	5 951 655,67	7 985 123,91	7 656 248,97	11 023 800,24	12 865 803,02	14 037 932,16
851 Ochrona zdrowia	95 977,55	64 749,74	84 706,65	63 055,58	137 533,16	145 204,19
852 Pomoc społeczna	3 200 916,33	3 809 139,85	6 439 878,17	1 345 358,04	2 999 389,77	1 956 004,16
853 Pozostała polityka społ.	0	5 000,00	3 000,00	0	5 229 331,97	2 719 167,19
854 Edukacja, opieka i wy- chowanie	684 400,84	1 828 800,62	1 728 304,24	2 035 660,96	5 593 685,75	4 682 972,18
855 Rodzina	-	-	-	8 528 605,85	5 664 046,97	3 734 753,02
900 Gospodarka komunalna, ochrona środowiska	415 713,37	1 400 664,28	1 515 299,38	1 854 708,14	2 451 714,38	2 718 914,40
921 Kultura i ochrona dzie- dzictwa narodowego	674 051,58	1 509 101,66	1 087 919,21	1 248 638,31	3 111 146,67	9 716 391,77
926 Kultura fizyczna i sport	81 947,50	-	-	-	-	-
926 Kultura fizyczna	-	133 341,59	299 570,88	150 186,75	248 457,07	992 606,46

(Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS)

Największy udział w wydatkach Gminy stanowią działy klasyfikacji budżetowej takie, jak:

- 1) oświata i wychowanie,
- 2) kultura i ochrona dziedzictwa narodowego,
- 3) administracja publiczna,
- 4) edukacyjna opieka wychowawcza,
- 5) wspieranie rodzin,
- 6) polityka społeczna,
- 7) gospodarka komunalna i ochrona środowiska,
- 8) transport i łączność,
- 9) pomoc społeczna,
- 10) rolnictwo i łowiectwo,
- 11) kultura fizyczna.

Wskaźnik wydatków na mieszkańca Gminy zwiększał się nierównomiernie od 0,9% w 2007 r. do 32,2% w 2019 r. i 30,5% w 2023 r.

Tab. 20 Wskaźniki wydatków z budżetu Gminy w l. 2007-2023

Lp.	Wskaźniki	2007	2009	2011	2013	2015	2017	2019	2021	2023
1.	udział wydatków inwest. w wydatkach ogółem w %	0,9	13,5	7,7	6,2	9,6	6,6	32,2	13	30,5
2.	wydatki ogółem na mieszkańca w zł	2 016,24	3 034,88	3 278,25	3 380,97	3 620,26	4 353,95	6 584,54	6 640,69	9 090,13
3.	wydatki inwestycyjne na mieszkańca w zł	-	-	252,34	208,93	348,09	286,43	2 118,40	864,99	2 770,33

(Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS)

W ramach budżetu Gminy wyodrębniono fundusz sołecki. Na rok 2024 w budżecie zaplanowano wydatki na przedsięwzięcia realizowane z tego funduszu w kwocie 473.202,83 zł. W latach 2014-2023 z funduszu sołeckiego najwięcej wydano na:

- 1) kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego,
- 2) kulturę fizyczną,
- 3) transport i łączność,
- 4) bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową.

Tab. 21 Wydatki w ramach funduszu sołeckiego Gminy w l. 2014-2023

Działy klasyfikacji budżetowej	2014	2016	2018	2020	2022	2023
600 Transport i łączność	54 961,97	15 451,31	25 979,66	40 870,12	59 599,17	34 992,48
750 Administracja publiczna	0	16 998,14	0	0	0	0
754 Bezp. publiczne i ochrona ppoż	52 834,91	14 189,70	26 500,00	17 699,11	19 999,99	21 969,00
801 Oświata i wychowanie	0	0	0	997,79	0	0
851 Ochrona zdrowia	0	0	0	0	0	799,45
900 Gosp. komunalna i ochr. środow.	24 026,04	35 555,12	41 066,00	21 933,20	3 655,25	15 563,62
921 Kultura i ochrona dziedz. narod.	39 445,20	95 562,41	142 724,06	125 222,43	229 624,71	215 577,34
926 Kultura fizyczna	27 818,62	57 136,61	16 958,03	11 036,17	10 409,64	39 619,08

(Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS)

2.3. Wnioski z diagnozy stanu sfery gospodarczej Gminy

Analiza informacji przedstawionych w Części 3. niniejszego opracowania i dotyczących stanu sfery gospodarczej, a w tym stanu gospodarki lokalnej w Gminie i finansów samorządowych pozwala na sformułowanie następujących wniosków:

- 1) atutami dla rozwoju gospodarki i powiązań gospodarczego Gminy są jej atrakcyjne położenie geograficzne przy głównych szlakach komunikacyjnych, łączących z Niemcami Czechami oraz z karkonosko-izerskim kompleksem turystyczno-wypoczynkowym, a także dobre warunki dla funkcjonowania rolnictwa ekologicznego i agroturystyki;
- 2) w związku z wyraźną dominacją mikroprzedsiębiorstw w gospodarce Gminy niezbędne jest wzmacnianie ich działalności i rozwoju, m. in. poprzez dofinansowanie w fazie startu, a także wspieranie rozwoju podmiotów, stanowiących spółki cywilne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i inne formy organizacyjno-prawne;
- 3) pozytywna tendencja do zmniejszanie się liczby osób bezrobotnych, wynoszącej w 2023 r. 3,8% ludności w wieku produkcyjnym w Gminie, wymaga wsparcia m.in. poprzez utrzymanie istniejących i tworzenie nowych miejsc pracy, zwłaszcza w sektorze usług oraz w możliwych do uruchomienia nowych zakładach produkcyjno-usługowych;
- 4) konieczne jest wspieranie zauważalnego rozwoju bazy turystycznej i aktywnego promowania walorów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych Gminy, zainteresowania turystyką na jej terenie, zarówno po stronie turystów, jak i podmiotów tworzących ofertę usług turystycznych, związanych z wykorzystaniem możliwości rozbudowy istniejącej bazy noclegowej, budowy nowych obiektów oraz wykreowaniem nowych, wyspecjalizowanych, atrakcyjnych, form turystyki i

wypoczynku, ukierunkowanych zwłaszcza na potrzeby młodzieży i rodzin z dziećmi oraz seniorów;

- 5) pomimo tendencji do zmniejszania roli rolnictwa w rozwoju gospodarczym Gminy potrzebne są działania dla konsolidacji tego sektora, powiększania powierzchni gospodarstw rolnych oraz wspierania rozwoju gospodarstw produkujących zdrową żywność i prowadzących hodowlę bydła i ryb;
- 7) przy względnie dobrej sytuacji finansowej Gminy, systematycznym wzroście dochodów nominalnych i realnych jej budżetu, ale jednak nie są wystarczających dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców nieodzowne jest wyszukanie dodatkowych form zewnętrznego wsparcia dla realizacji planów rozwojowych Gminy.

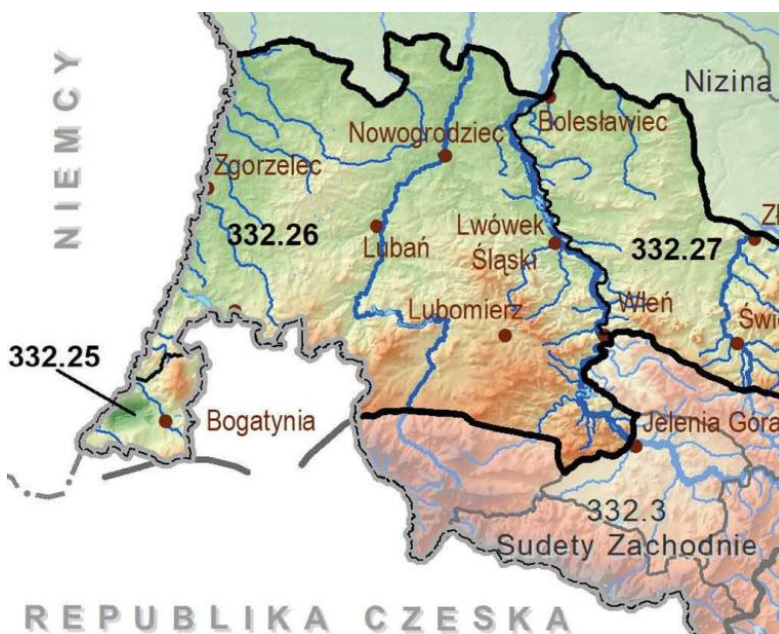
3. SFERA PRZESTRZENNA I KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWA

3.1. Zasoby środowiska przyrodniczego

Położenie fizyczno-geograficzne Gminy

Wg podziału fizyczno-geograficznego Polski, przyjętego w *Regionalnej geografii fizycznej Polski* z 2021 r. Gmina położona jest w następujących jednostkach:

- 1) w Prowincji 33 Masyw Czeski;
- 2) w Podprovincji 332 Sudety i Przedgórze Sudeckie;
- 3) w Makroregionie 332.2 Pogórze Zachodniosudeckie;
- 4) w Mezoregionie 332.26 Pogórze Izerskie;
- 5-8) w Mikroregionach: 332.264 Przedgórze Rębiszowskie, 332.265 Wzniesienia Radoniowskie, 332.266 Obniżenie Lubomierskie i 332.267 Wzgórza Radomickie.

Rys. 8 Położenie Mezoregionu 332.26 Pogórze Izerskie
(Źródło: *Regionalna geografia fizyczna Polski, 2021*)

Geologia i zasoby surowcowe

Tereny Gminy położone są na styku trzech jednostek strukturalnych, należących do bloku sudeckiego. Jej południowa i centralna część wraz z miastem Lubomierz leży w obrębie masywu karkonosko-izerskiego, a północna – w obrębie pasma kaczawskiego oraz niecki północnosudeckiej. Granicę pomiędzy nimi stanowi uskok śródsudecki, przebiegający w przybliżeniu na linii Oleszna Podgórska – Miłęcice, a utwory pasma kaczawskiego zapadają pod osady niecki północnosudeckiej, wypełniające Rów Wlenia.

Masyw karkonosko-izerski budują skały silnie zmetamorfizowane (głównie gnejsy), pochodzące z paleozoiku, od kambru po ordowik. Metamorfik kaczawski reprezentowany jest głównie przez fylity oraz łupki kwarcowo-łyszczkowe. Utwory niecki północnosudeckiej wypełniają przede wszystkim piaskowce i zlepińce czerwonego spągowca wypełniające Rów Wlenia.

Najmłodsze osady czwartorzędowe tworzą na terenie Gminy nieciągłe pokrywy. Utwory polodowcowe wypełniają głównie Obniżenie Lubomierza i reprezentowane są przez gliny zwałowe oraz piaski i żwiry fluwioglacjalne. Osady pochodzące z holocenu to piaski i żwiry rzeczne wypełniające dna dolin potoków oraz gliny deluwialne pokrywające niższe partie stoków.

Na terenie Gminy znajduje się szereg złóż surowców, w tym jedno eksploatowane w Wojciechowie.

Tab. 22 Wykaz udokumentowanych na terenie Gminy złóż surowców naturalnych

Lp.	Id	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania kopaliny głównej	Lata wydobywania kopaliny
1.	2931	Miłęcice	złożo skreślone z bilansu zasobów	2000-2003
2.	21154	Miłęcice II	złożo rozpoznane szczegółowo	
3.	5153	Wojciechów	złożo skreślone z bilansu zasobów	1993-2003
4.	829	Wojciechów	złożo zagospodarowane	1992-2024
5.	10061	Wojciechów I	eksploatacja złoża zaniechana	2005-2007

(Źródło: System Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych MIDAS)

28.01.2025 r. spółce z o.o. NuEnergy Polska udzielono koncesji nr 1/2025/p pn. „Złotniki Lubańskie” na poszukiwanie i rozpoznawanie rud polimetalicznych w części zachodniej Gminy.

W części wschodniej miasta Lubomierz znajduje się obszar perspektywiczny nr 0758_009 piasku ze żwirem, o powierzchni 29,62 ha.

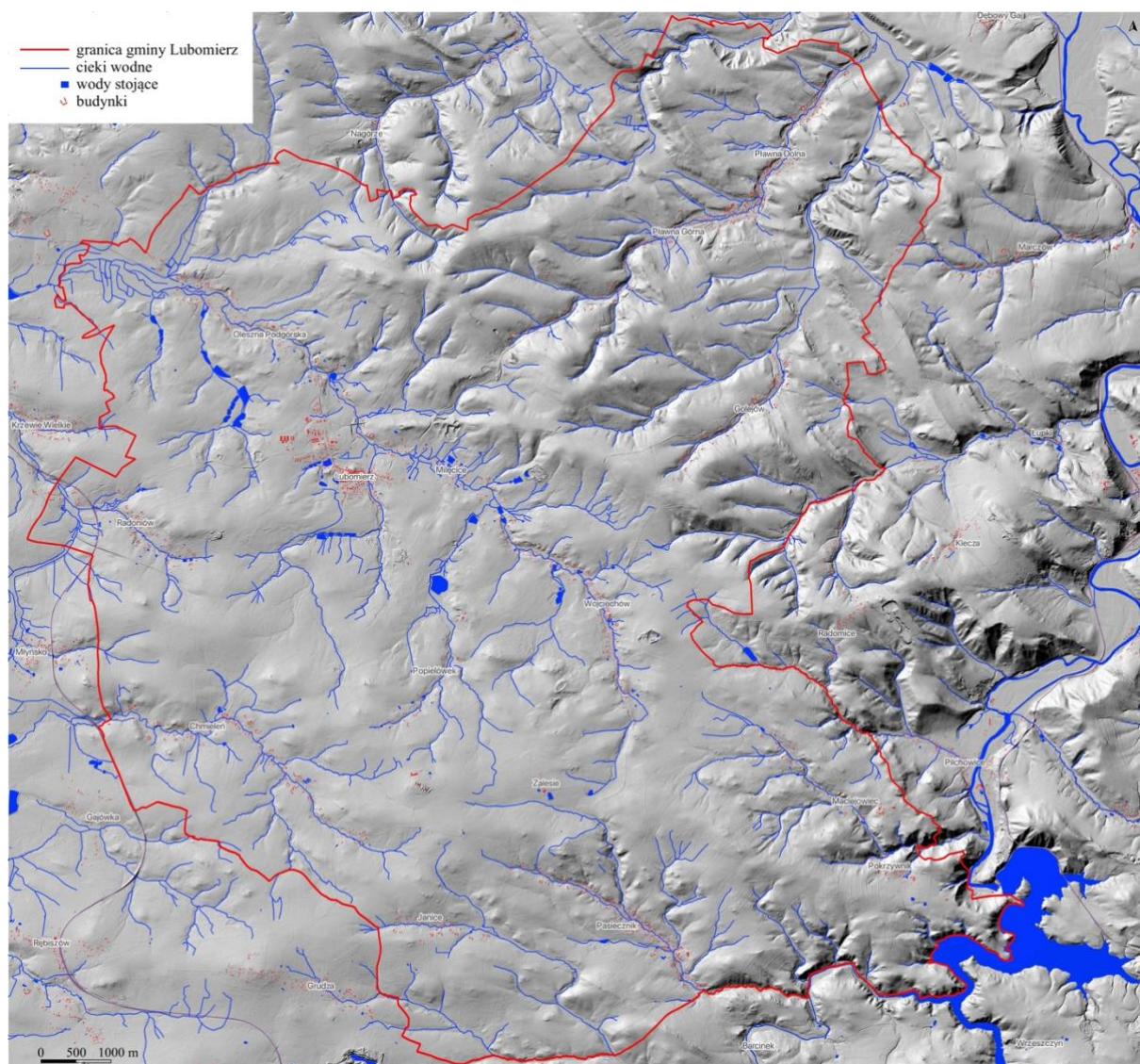
W obrębie Gminy znajdują się tereny o wysokiej zawartości pierwiastków promieniotwórczych w ich geologicznym podłożu. W związku z tym w rejonie miejscowości Radoniów prowadzone były do 1963 r. prace poszukiwawcze i eksploatacyjne w największym z eksploatowanych w po II wojnie światowej w Polsce złóż uranu, a ich pozostałością jest znajdująca się tu hałda o numerze inwentarzowym 103 Radoniów.

Rzeźba terenu

Wydzielone w obrębie Gminy mikroregiony cechuje duże zróżnicowanie rzeźby ich terenów, a na ich terenach występują :

- 1) na Przedgórzu Rębiszowskim – pagórkowate przedpole Gór Izerskich, położone na wysokości od ok. 350 do 550 m n.p.m.;
- 2) na Wzniesieniach Radoniowskich – ciąg płaskich pagórków o wysokościach dochodzących do 400 m n.p.m.;
- 3) w Obniżeniu Lubomierza – pagórkowate powierzchnie;
- 4) na Wzgórzach Radomickich – falista wysoczyzna o wysokości od ok. 300 do 350 m n.p.m.

Najwyższe wzniesienia w Gminie to Krzywdy o wysokości 492 m n.p.m. oraz Polna z 479 m n.p.m., a najniżej, w południowo-wschodniej części Gminy położona jest dolina Bobru na poziomie ok. 260 m n.p.m. Różnica wysokości pomiędzy nm a pierwszą z ww. kulminacji wynosi ponad 230 m.

Rys. 9 Rzeźba terenów Gminy i sieć hydrograficzna

(Źródło: Geoportal, OpenStreetMap, 2024)

Hydrografia

Gmina położona jest w zlewni II rzędu rzeki Bóbr oraz w zlewni III rzędu rzeki Kwisa, lewostronnego dopływu Bobru, wchodzącymi w skład dorzecza Odry. Głównym ciekim Gminy jest Oldza o długości ok. 24 km – wypływająca ze Wzniesień Radoniowskich w okolicy Popielówka i wpadająca w Kwisy w Gryfowie Śląskim, a jej większymi dopływami są Rybnik i Lubomierka.

Ponadto sieć hydrograficzną gminy tworzą takie ciek, jak: Długi (Chmieleński) Potok, Janicka Struga, Jamna, Kamienica z dopływami: Więżcem i Grudzkim Potokiem, Młyńska Struga, potok Pilchowicki, Słotwina oraz Srebrna z dopływami Kwilica i Kózką. Długość cieków powierzchniowych wynosi w Gminie wg danych z *Opracowania ekofizjograficzne dla gminy Lubomierz* z 2016 r. ogółem około 73,4 km.

Ww. ciek powierzchniowe zajmują 124,3 ha, co stanowi 1% powierzchni Gminy, a wody stojące 51,5 ha (w tym 29,2 ha użytkowane są jako stawy hodowlane, wśród których największe znajdują się w Lubomierzu, Olesznej Podgórskiej i w Wojciechowie.

Opisane wyżej ciek powierzchniowe wchodzi w skład następujących Jednolitych Części Wód Powierzchniowych:

Tab. 23 Jednolite Części Wód Powierzchniowych w Gminie

Lp.	Nazwy JCWP	Kody JCWP
1.	Bóbr, zb. Pilchowice	RW6000016333
2.	Grudna	RW60004163269
3.	Więziec	RW60004163289
4.	Jamna	RW60004163549
5.	Srebrna	RW6000416369
6.	Słotwina	RW60004163729
7.	Długi Potok	RW6000416629
8.	Oldza	RW6000516649
9.	Kamienica od Kamieniczki do Bobru	RW6000816329
10.	Bóbr od Zadrnej do zb. Pilchowice	RW6000816331
11.	Bóbr od zb. Pilchowice do Żeliszowskiego Potoku	RW60008163759

(Źródło: RZGW we Wrocławiu)

Wg danych z *Programu ochrony środowiska Gminy Lubomierz z 2020 r.* na terenie Gminy znajduje się 198,4 km rowów melioracyjnych, a powierzchnia gruntów zmeliorowanych wynosi 3356 ha.

W obszarze Gminy występują dwa poziomy wód podziemnych: czwartorzędowy, najzasobniejszy w obniżeniu Lubomierza oraz poziom paleozoiczny. Jest ona położona prawie w całości poza zasięgiem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych i w obrębie Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 93 (jedynie południowe fragmenty Gminy wchodzą w skład Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 107. Na terenie Gminy istnieją ponadto możliwości wykorzystania wód geotermalnych, ale w związku z barkiem wykonania tu głębokich otworów wiertniczych nie dysponuje się danymi na ten temat.

W bezpośrednim sąsiedztwie Gminy, przy jej południowo-wschodniej części znajduje się Jezioro Pilchowickie, stanowiące jezioro zaporowe o powierzchni ok. 240 ha i pojemności 50 mln m³. Jego podstawowymi funkcjami są ochrona przeciwpowodziowa terenów położonych poniżej zapory, retencjonowanie wód oraz produkcja energii elektrycznej. Zbiornik ten jest również ośrodkiem rekreacji wodnej i obszarem wędkarskim, z którego walorów korzystają także mieszkańcy Gminy.

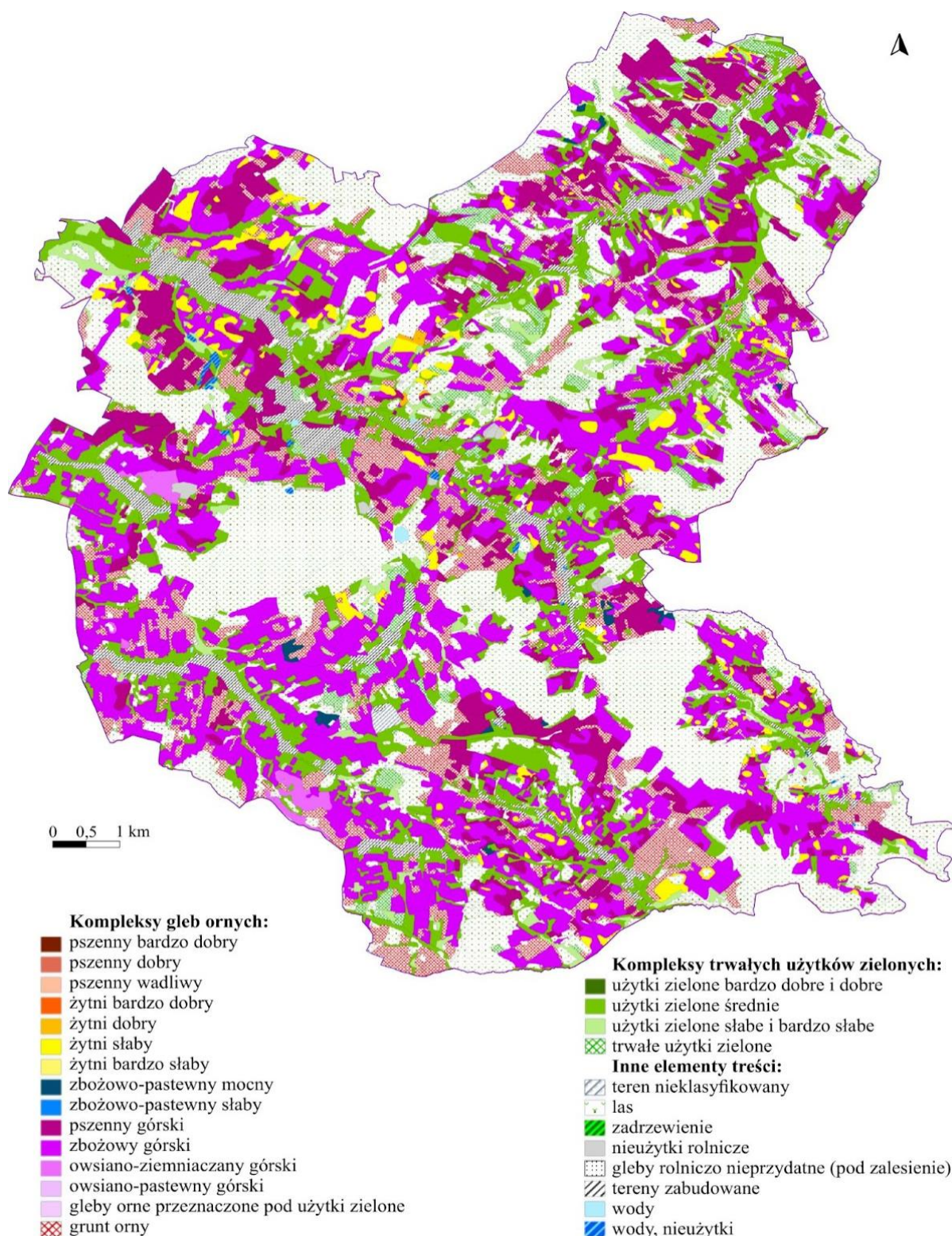
Gleby

Typologiczne zróżnicowanie i rozmieszczenie gleb na terenach Gminy wynika zarówno z ich budowy geologicznej, jak i urozmaiconej rzeźby terenu oraz czynników klimatycznych. Dominują tu gleby średnie, zaliczane do klasy bonitacyjnej IV (co stanowi ok. 65% użytków rolnych) i V (odpowiednio 20% ww. użytków). Nie występują tu najlepsze gleby klasy I, a klasa II ma znaczenie marginalne (i zajmuje tylko ok. 0,03% użytków rolnych).

Zasadniczy udział w pokrywie glebowej Gminy mają gleby brunatne, występujące na stokach i wierzchołkach wzgórz i zajmujące ok. 75% użytków rolnych. Około 20% ich powierzchni zajmują gleby pseudobielicowe, wśród których przeważają gleby deluwialne w dolinach. Z kolei mady zajmują ok. 5% użytków rolnych, a ich występowanie ograniczone jest głównie do doliny Oldzy i marginalne znaczenie mają gleby organiczne, glejowe i murszowe, których łączna powierzchnia nie przekracza 1%.

Gleby wytworzone zostały tu głównie z glin pylastych lekkich i średnich (co stanowi ponad 80% powierzchni użytków rolnych). Najlepsze gleby, zaliczone do kompleksu pszennego górskiego, wytworzone zostały z utworów lessowatych i pyłów ilastych i zajmują one tylko 4% powierzchni użytków rolnych. Przeważająca większość gruntów ornych na terenie Gminy obejmuje gleby o średniej przydatności rolniczej. Dominują w jej obrębie kompleksy gleb, charakterystycznych dla obszarów górskich, tj. zbożowo-górski (w 61,6%) i pszenno-górski (w 29,8%). W użytkach zielonych dominują użytki zielone średniej jakości (w 86%).

Na jakość gleb duży wpływ ma również stopień ich zakwaszenia, który waha się od 4,5 do 7,2 pH. Bardzo kwaśny i kwaśny odczyn gleby (do 5,5 pH) posiada aż 90% powierzchni użytków rolnych Gminy, co wymaga ich wapnowania. Ponadto jej podgórskie i górskie położenie sprawia, że ok. 68% powierzchni użytków rolnych stanowią grunty narażone na erozję wodną. Największe powierzchnie gruntów rolnych zagrożonych procesami erozyjnymi występują na obszarze Pławnej (1 347 ha), Pasiecznika (887 ha) i Chmielenia (680 ha).

Rys. 10 Struktura kompleksów glebowych na terenie Gminy
(Źródło: Mapa glebowo-rolna, 2025)

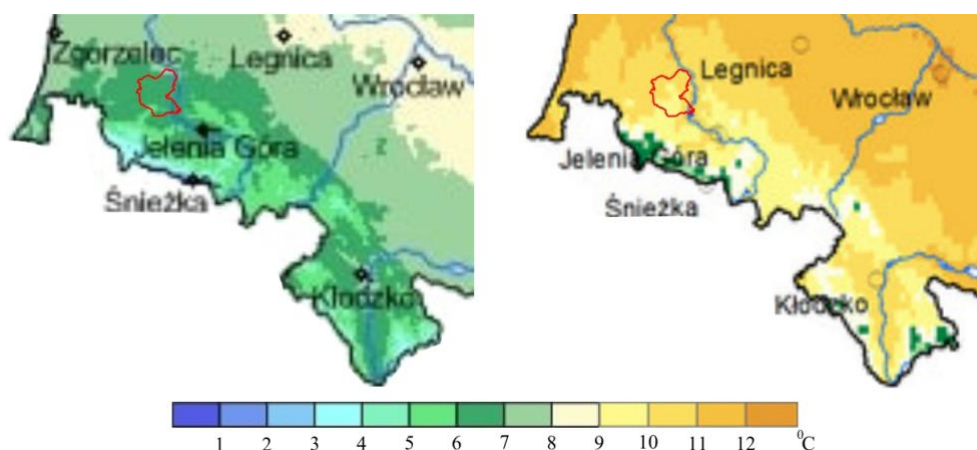
3.2. Klimat i jego zmiany

Gmina położona jest w strefie sudeckiego regionu klimatycznego, charakteryzującego się spadkiem temperatury powietrza wraz ze wzrostem wysokości nad poziomem morza,

stosunkowo wysokimi opadami atmosferycznymi, wyraźnym zróżnicowaniem lokalnego klimatu w obrębie dolin, zboczy i grzbietów oraz modyfikowaniem go przez intensywne napływy wilgotnych mas powietrza pochodzenia oceanicznego.

Klimat na terenie Gminy jest umiarkowanie ciepły. Średnie roczne temperatury są tu wyższe niż w podobnych, podgórskich okolicach, i wahają się w przedziale od 6,6 do 7,7°C. Średnia roczna suma opadów wynosi tu ok. 750 mm, przy czym dominują one w okresie letnim, na który przypada 35-40% rocznej sumy opadów. Najniższe opady występują zazwyczaj w styczniu lub lutym. Dominują tu wiatry z kierunku zachodniego i północno-zachodniego, a wiatr z sektora południowego stwarza potencjalne warunki do powstawania zjawisk fenowych.

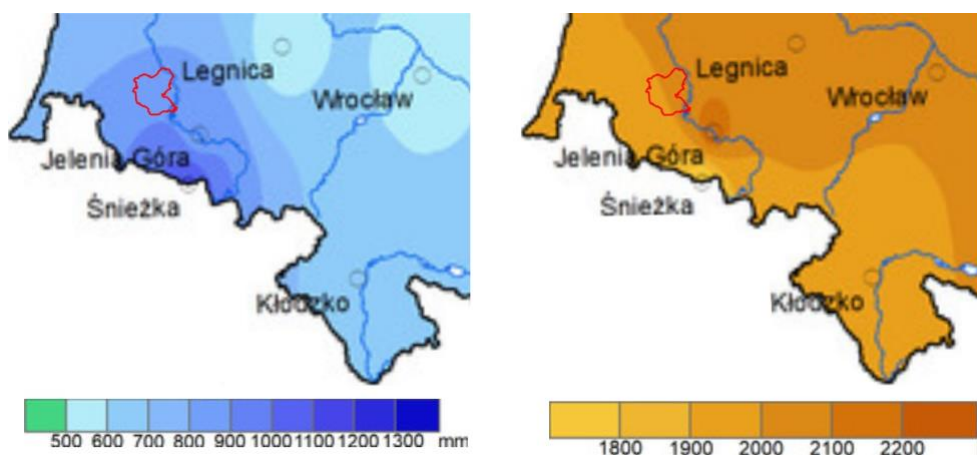
Charakterystyka ww., podstawowych danych ulega jednak zmianom, co przedstawia się poniżej, w syntetycznej charakterystyce zmian średnich rocznych temperatur w Gminie i w jej sąsiedztwie w 2010 r. i w 2024 r.

Rys. 11 Średnie roczne temperatury w Gminie i w sąsiedztwie w 2010 r. i 2024 r.

(Źródło: *Mapy klimatu Polski*, IMGW-PIB, 2025)

Istotne, dodatkowe dane, dotyczące średnich wartości sum opadów i usłonecznienia na terenach Gminy i w jej sąsiedztwie przedstawia się na poniższych diagramach.

Rys. 12 Średnie roczne sumy opadów i usłonecznienia w Gminie i sąsiedztwie w 2024 r.

(Źródło: *Mapy klimatu Polski*, IMGW-PIB, 2025)

Na terenie Gminy i w jej otoczeniu, podobnie jak i w całym obszarze kraju obserwuje się postępujące ocieplenie klimatu. Świadczy o tym wzrost średniej temperatury w okresie 1900-1950 o ponad 2,1°C, a wg danych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – PIB (IMGW) średnia roczna wartość temperatury powietrza w Polsce w 2024 r. wyniosła w Polsce 10,9°C (w 2023 r. 10,0°C) i była o 2,2 stopnia wyższa od średniej rocznej wieloletniej w okresie 1991-2020. W Sudetach średnia obszarowa roczna temperatura powietrza w 2024 r. wyniosła 10,3°C.

Zmiany klimatu oznaczają nie tylko wzrost temperatury, pojawianie się upałów, ale także i zjawisk suszy w porach intensywnej wegetacji. Średnia obszarowa suma opadów atmosferycznych w Polsce wyniosła w 2024 r. 607,8 mm, co stanowiło 99,4% normy określonej na podstawie pomiarów w latach 1991-2020. Przy czym, najważniejsze dla wzrostu roślinności miesiące – maj, czerwiec i lipiec były znacznie bardziej suche niż średnio, a parowanie, przy wysokiej temperaturze, wyższe od normy. W konsekwencji w nieodległej przyszłości może to doprowadzić do istotnego obniżenia poziomu wód gruntowych oraz poziomu wód w ciekach, doprowadzając do ograniczeń w dostępie do wody dla celów bytowych i gospodarczych.

W projekcjach zmian klimatu dla Polski, zawartych w opracowaniu *Klimat – scenariusze z 2025 r.*, w tym odnoszących się do obszaru powiatu lwóweckiego, czyli także dla terenów Gminy, wskazuje się m. in. dla l. 2021-2030 na:

- 1) mało-istotny wzrost średnich temperatur miesięcznych (rzędu 0,5°C w kolejnym dziesięcioleciu, z wyjątkiem grudnia ze wzrostem do 1,3°C z 0,4°C);
- 2) przesunięcie miesięcznego maksimum opadów z maja na czerwiec i wzrost tego maksimum z 107,0 L do 111,3 L;
- 3) zwiększenie średniej miesięcznej grubości pokrywy śnieżnej do 19,6 z 16 cm;
- 4) największy w porównaniu do innych miesięcy wzrost w listopadzie średniej miesięcznej prędkości wiatru do 3,8 m/s z 3,5 m/s.

Zmiany klimatyczne skutkują wzrostem parowania wód kosztem ich infiltracji do poziomów wodonośnych i wód powierzchniowych, obniżaniem się poziomu wód gruntowych i przesuszaniem siedlisk. Prognozuje się zmniejszenie zasobów wód podziemnych i zasięgu występowania terenów hydrogenicznych pod wpływem poboru wód i zachodzących zmian klimatycznych.

3.3. Zagrożenia środowiskowe

Stan czystości powietrza

Na niezadowalający stan czystości powietrza w Gminie zasadniczy wpływ ma tzw. niska emisja, związana zwłaszcza w okresie grzewczym z ogrzewaniem budynków poprzez spalanie złej jakości węgla, a nawet odpadów w przestarzałych piecach. Na niską emisję składają się również zanieczyszczenia pochodzące z transportu drogowego, zwłaszcza na terenach przyległych do drogi krajowej nr 30 oraz drogi wojewódzkiej nr 297 – głównych arterii komunikacyjnych, przebiegających przez Gminę. Wpływ transportu na poziom zanieczyszczenia powietrza ma tu podobnie jak i w innych, pobliskich ośrodkach osadniczych tendencję rosnącą.

Dostępne informacje na temat stanu zanieczyszczeń powietrza w Gminie ze względu na brak prowadzenia w jej obrębie monitorowania jakości powietrza mają bardzo ogólny charakter. Zgodnie z przyjętą klasyfikacją przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Gmina położona jest w tzw. "strefie dolnośląskiej" (z kodem PL 0204) ze względu na odnotowywanie w jej obrębie przekroczenia norm stężeń substancji takich jak pył zawieszony PM10, benzo(a)piren i ozon.

Wg danych WIOŚ przekroczenia norm dla poziomu benzo(a)pirenu oraz ozonu są notowane we wszystkich gminach powiatu lwóweckiego. Analiza sezonowych zmian w stanie czystości powietrza wskazuje tu na źródła grzewcze jako główną przyczynę jego nadmiernego zanieczyszczenia, bowiem stężenia benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 w sezonie grzewczym są tu wyższe o 55% w stosunku do sezonu poza grzewczego.

W województwie dolnośląskim od 1 lipca 2024 r., zgodnie z przepisami tzw. uchwały antysmogowej z 2017 r. obowiązuje zakaz użytkowania pieców pozaklasowych oraz pieców najniższych klas (poniżej 3 klasy) i w związku z tym na terenie Gminy Lubomierz podjęto szereg działań dla ograniczenia emisji szkodliwych substancji do atmosfery. W ich efekcie zakłada się tu poprawę stanu czystości powietrza i przybliżenie się do osiągnięcia celów, założonych w ww. uchwale.

Zagrożenie suszą

Gmina leży na terenach umiarkowanie i silnie zagrożonych suszą atmosferyczną, hydrologiczną, hydrogeologiczną i rolniczą. W *Planie przeciwdziałania skutkom suszy* z 2021 r. zawarto ustalenia, dotyczące zagrożenia suszą na jej terenach w podziale na poszczególne rodzaje suszy:

- 1) zagrożenie suszą atmosferyczną: w klasach III (z silnym zagrożeniem) w części północno-zachodniej Gminy i IV (z ekstremalnym zagrożeniem) na pozostałym jej obszarze;
- 2) zagrożenie suszą hydrologiczną: w klasach II (z umiarkowanym zagrożeniem) w części północno-zachodniej Gminy i III (z silnym zagrożeniem) na pozostałym jej obszarze;
- 3) zagrożenie suszą hydrogeologiczną: w klasie III (z silnym zagrożeniem) na obszarze całej Gminy;
- 4) zagrożenie suszą rolniczą: w klasie I (ze słabym zagrożeniem) na obszarze całej Gminy.

Stan czystości wód

Na zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych w Gminie wpływa głównie niedostateczny stopień skanalizowania znacznej części jej terenów, niekontrolowane zrzuty ścieków bytowych, powodujące ich zanieczyszczenia hydrobiologiczne ze znacznym udziałem bakterii fekalnych, a także nadmierne nawożenie pól fosforanami, azotami oraz innymi substancjami, w tym pochodzenia organicznego, co sprzyja eutrofizacji cieków powierzchniowych i zbiorników wód stałych. Dokładnymi danymi na ten temat nie dysponuje

się odniesieniu do większości cieków powierzchniowych w Gminie i jedyne takie dane dotyczą systematycznie prowadzonych badań wód w Bobrze i w Zbiorniku Pilchowice.

Wg danych WIOŚ we Wrocławiu, jakie zebrano w ramach badań przeprowadzonych tylko dla ww. części wód powierzchniowych Gminy w 2017 r., w następujący sposób oceniono ich stan:

- 1) w obrębie JCWP RW6000816331, obejmujących Bóbr od Zadrnej do zbiornika Pilchowice – wody w stanie chemicznym poniżej dobrego, czyli złym;
- 2) w obrębie JCWP RW6000016333 obejmujących Bóbr i zbiornik Pilchowice – wody w złym stanie.

Na podstawie wcześniejszych badań z l. 2011-2016 jakość wód w ramach ww. JCWP oceniono następująco:

- 1) w obrębie JCWP RW6000816331 – umiarkowany stan ekologiczny, wody w stanie chemicznym poniżej dobrego, czyli złym;
- 2) w obrębie JCWP RW6000016333 – dobry stan ekologiczny, wody w stanie chemicznym dobrym i dobrym stanie.

Zagrożenie powodziowe i ochrona przeciwpowodziowa

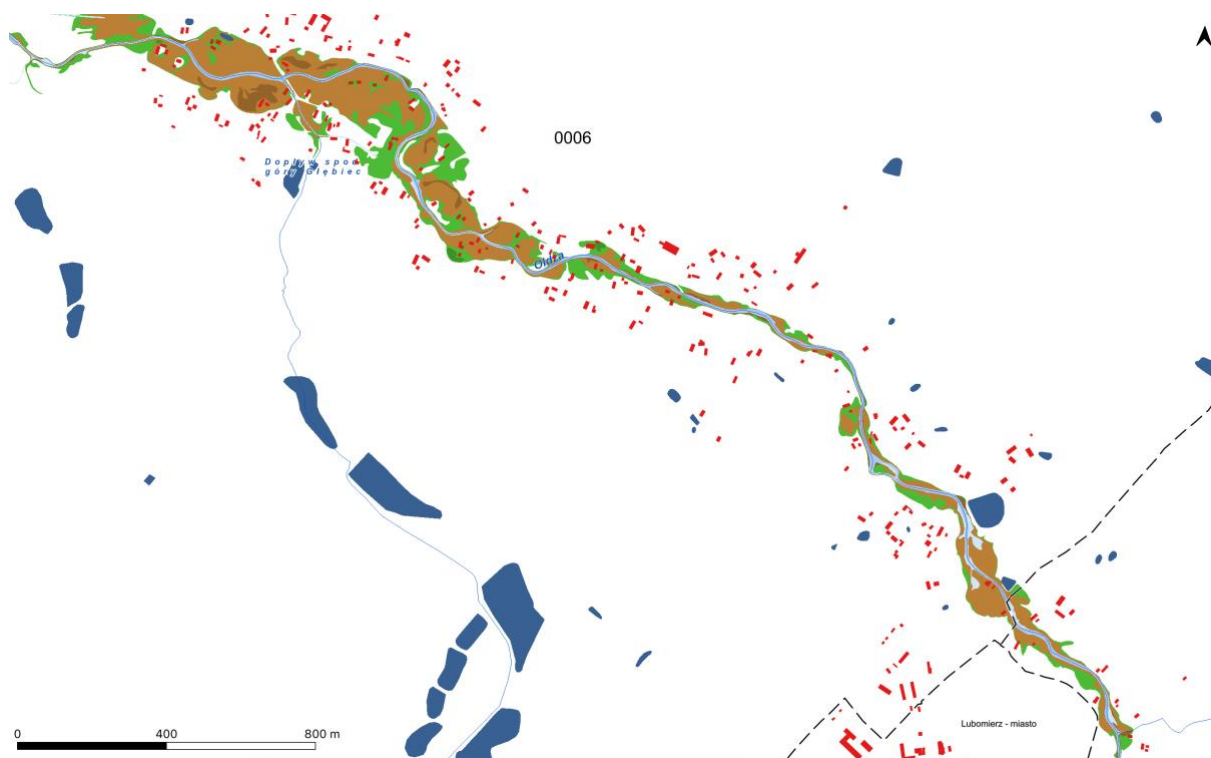
Obszar Gminy jest zagrożony wystąpieniem powodzi przede wszystkim w jej zachodniej części i obejmuje tereny występujące:

- 1) w części północno-wschodniej Gminy, w dolinie potoku Oldza, w tym w szczególności na terenie wsi Oleszna Podgórska i Miłęcice, a także przy ujściu Lubomierki do Oldzy, przy północno-wschodniej granicy miasta Lubomierz,
- 2) części zachodniej Gminy, wzdłuż Długiego Potoku, na terenie wsi Chmieleń,

Zagrożenie powodziowe występuje również na terenach położonych wzdłuż granicy południowo-wschodniej Gminy, w dolinie rzeki Kamienicy, stanowiącej lewy dopływ Bobru i dalej wzdłuż rzeki Bóbr i brzegu Zbiornika Pilchowice.

Na rysunku na następnej stronie wskazane zostały kolorem brązowym obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%), a kolorem zielonym dodatkowo obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%).

Dla ochrony przed powodzią zlewni rzeki Kwisy na granicy Gminy z gminą miejsko-wiejską Gryfów Śląski, na zachód od istniejącej zabudowy wsi Oleszna Podgórska planowana jest w ramach *Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry* budowa zbiornika suchego “Oleszna” na potoku Oldza. Jego powierzchnia ma objąć ok. 105 ha, a maksymalna pojemność szacuje się na ok. 3,0 mln m³. Jako wariant, założono wykorzystanie zbiorników “Oleszna” i istniejącego “Mirsk” również dla celów rekreacyjnych.

Rys. 13 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią w dolinie Oldzy

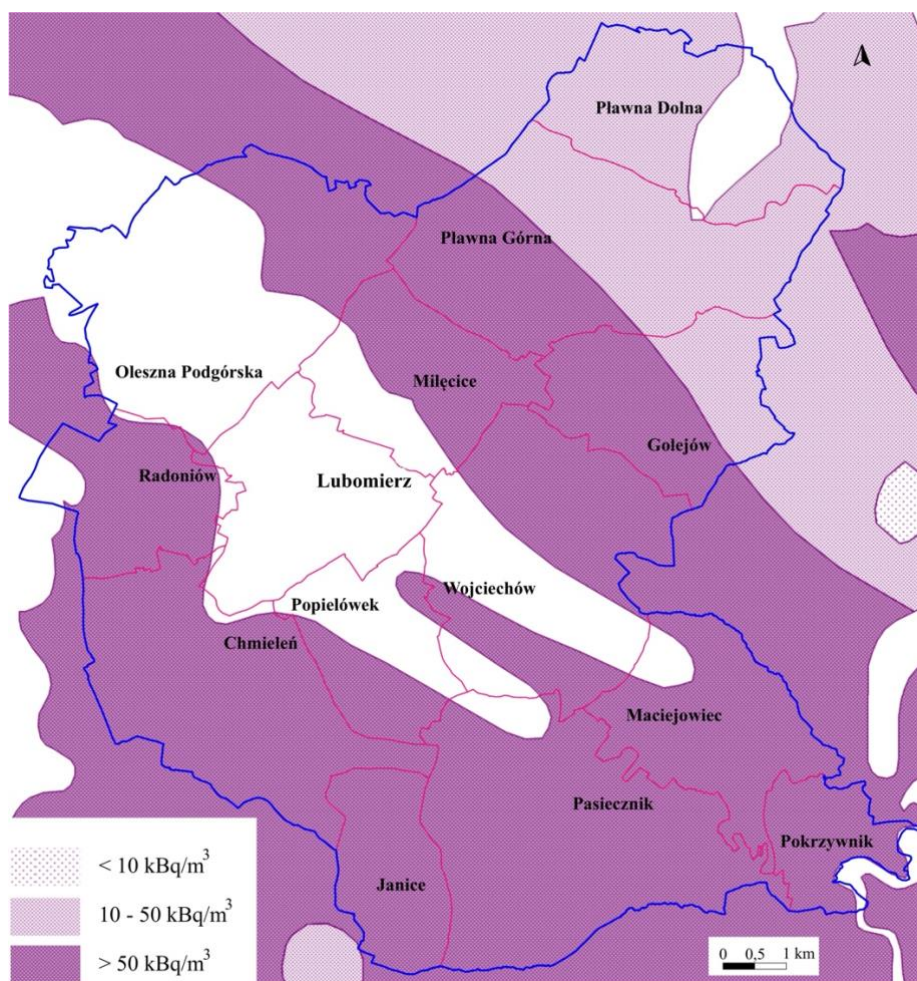
Źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, 2025

Zagrożenie radiologiczne

Prowadzenie do 1963 r. przemysłowej eksploatacji i przeróbki rud uranowych w kopalni "Radoniów" spowodowało powstanie obok niej hałda skały płonnej i terenów poeksploatacyjnych, zawierające zdeponowane odpady z przeróbki rud uranu i odpady poprzemysłowe. Ich występowanie spowodowało tu wieloczynnikową degradację środowiska i powstania licznych zagrożeń dla jego stanu o charakterze bezpośrednim i pośrednim.

Pierwsze z ww. zagrożeń wynikają z oddziaływania promieniowania jonizującego na organizmy żywe, a pośrednie związane są z możliwością migracji zanieczyszczeń w środowisku gruntowo-wodnym oraz w łańcuchu troficznym. Do zaburzenia naturalnej równowagi biologicznej doszło tu na terenie tzw. anomalii promieniotwórczej na skutek oddziaływania promieniowania jonizującego oraz niskiego odczynu gruntu.

Ocenia się, że średnio wielkości promieniowania gamma na terenie Gminy i jej okolic nie stwarzają zagrożeń radiologicznego, związanego z potencjalnym uzyskaniem dawki skutecznej (efektywnej) większej niż 1 mSv rocznie, natomiast wysokie, występujące tu tło uranowe jest przyczyną powstawania intensywnych emanacji radonowych, których skutki radioekologiczne są istotniejsze niż promieniowanie gamma (Ładysz, 2017). Długotrwała ekspozycja na podwyższone poziomy radonu, jako gazu powstającego w wyniku naturalnego rozpadu uranu w glebie i skałach, może być znaczącym czynnikiem zachorowań m. in. na raka płuc, szczególnie wśród osób niepalących.

Rys. 14 Potencjał radonowy na terenie Gminy

(Źródło: *Potencjał radonowy. Geozagrożenia. Mapa Geośrodowiskowa Polski*, 2025)

Na ponad połowie powierzchni Gminy, w jej części południowo-zachodniej i południowej oraz w części położonej na północ od Lubomierza wg danych z opracowania *Potencjał radonowy. Geozagrożenia. Mapa Geośrodowiskowa Polski*, potencjał radonowy jest wysoki ($>50 \text{ kBq/m}^3$), w części północnej, w rejonie Pławnej Dolnej – średni ($10\text{--}50 \text{ kBq/m}^3$), a w Lubomierzu, Olesznie Podgórskiej prawie nie występuje.

3.4. Ochrona przyrody i krajobrazu

Podstawowymi formami ochrony przyrody i krajobrazu na terenie Gminy są:

- 1) Park Krajobrazowy Dolina Bobru z otuliną;
- 2) Obszar Ochrony Siedlisk „Ostoja nad Bobrem” PLH020054;
- 3) pomnik przyrody – buk pospolity, rosnący nieopodal dworu w Maciejowcu.

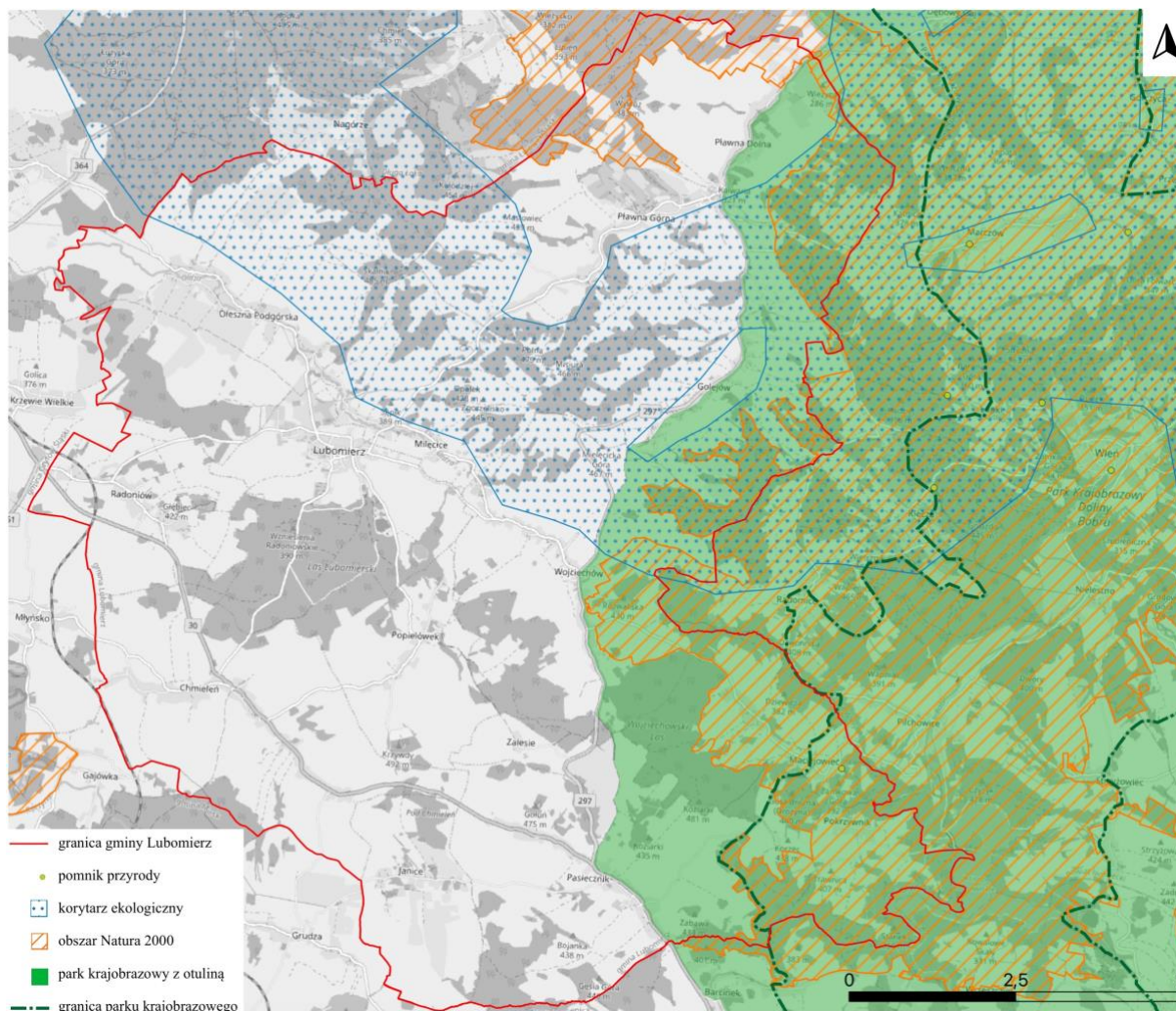
W obręb Parku Krajobrazowego Doliny Bobru, utworzonego w 1989 r. i obejmującego ogółem 10.943 ha, wchodzi na teren Gminy tylko niewielka jego część na powierzchni 654,87 ha, a w tym wschodnia część wsi Maciejowice i wieś Pokrzywnik, położone na skłonach wzniesień, opadających ku pobliskiej dolinie rzeki Bóbr. Otulina Parku, zajmująca ogółem 12552 ha, a w tym w obrębie Gminy 2618,82) obejmuje tereny położone na wschód

od terenów zainwestowanych wsi Wojciechów, Golejów i Pławna Dolna. Zasady ochrony przyrody i krajobrazu w ww. obszarze Parku określa *Plan ochrony parku* z 2024 r., omówione w rozdz. 3 niniejszego opracowania.

Opisane wyżej tereny Gminy objęte są ponadto ochroną w ramach Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk „Ostoja nad Bobrem” PLH020054, utworzonego w 2008 r. na powierzchni ogółem 13585.41 ha w ramach sieci Obszarów Natura 2000 (w tym na terenie Gminy na 1912,35 ha). Obejmuje on dolinę Bobru wraz z otaczającymi ją wzgórzami o zróżnicowanym pokryciu terenu z mozaiką lasów, łąk i pastwisk. Zadania ochronne w obrębie ww. Obszaru prowadzone są na podstawie *Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu* z 2016 r.

Na terenie Gminie wskazane zostały także trzy geostanowiska, jako elementy ochrony zasobów przyrody nieożywionej, a w tym “Kapitański Mostek” nad Bobrem, “Czartowskie Skały” w Janicach i „Wodospad w Dzikim Wąwozie” w Pokrzywniku.

Ważnym elementem struktury przyrodniczej Gminy jest przebiegający przez jej północne tereny ponadregionalny korytarz ekologiczny “Sudety – Bory Dolnośląskie GKZ-5B”.

Rys. 15 Podstawowe formy ochrony przyrody w Gminie Lubomierz
(Źródło: *Geoserwis Mapy*, GDOŚ, 2025)

Istniejący system ochrony przyrody i krajobrazu w Gminie jest utrzymany w projekcie *Audyty krajobrazowego województwa dolnośląskiego*, w którym wskazano w obrębie Parku Krajobrazowego Doliny Bobru dwa krajobrazy priorytetowe nr 02-332.26-62 (obejmujące „Zamek Wleń i okolice” oraz 02-332.26-69 „Jezioro Pilchowickie”). Przy południowo-wschodniej granicy Gminy zaproponowano w *Audycie* utworzenie 3 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych w dolinie Kamiennej (na granicy z gminą Stara Kamienica), przy Jeziorze Pilchowickim (na granicy z gminą Wleń) oraz w rejonie Dzikiego Wawozu i Zamkowej Góry w Maciejowcu (dla tego terenu przygotowywany jest również wniosek o jego objęcie ochroną w formie rezerwatu przyrody).

Ponadto w *Opracowaniu ekofizjograficznym dla gminy Lubomierz* z 2016 r. zaproponowano objęcie ochroną m. in. takie tereny, jak: doliny Kwilicy koło Pławnej, Srebrnej, Więzca za Pasiecznikiem, źródła Oldzy, mokradło w Olesznej Podgórskiej, torfowisko przejściowe w Wojciechowskim Lesie, Las Radoniowski oraz stawy w Lubomierzu, Lesie Lubomińskim, pomiędzy Lubomierzem a Wojciechowem, koło Olesznej Podgórskiej i pomiędzy Miłęciami a Pławną Górną. Ochroną powinny być także objęte pomnikowe drzewa w Lubomierzu: buk pospolity na Placu Kościelnym oraz dąb szypułkowy, lipa drobnolistna i cyprysik groszkowy, rosnące przy ul. Kościuszki 4.

3.5. Zasoby środowiska kulturowego

Zarys historii miasta i Gminy

Obecne tereny Gminy były zamieszkane już w okresie wczesnego średniowiecza, w wiekach od V do IX w. prawdopodobnie przez plemię Bobrzan, zajmujące tereny nad środkowym Bobrem. Początki Lubomierza (do 1945 r. *Liebenthal*) sięgają XII w., kiedy na szlaku handlowym, prowadzącym ze Zgorzelca przez Lubań, Wleń, Bolesławiec do Wrocławia powstała nad rzeką Oldzą osada targowa. Jej rozwojowi sprzyjało osadzanie kolonistów niemieckich, prowadzone od XIII w. przez Piastów w jej sąsiedztwie i na terenie całego regionu. W zasadzie wszystkie wsie, wchodzące w skład dzisiejszej Gminy, mają pochodzący z tego okresu jeszcze średniowieczny rodowód i powstawały w większości w XIII lub XIV w.

Zasadnicze znaczenie dla rozwoju ówczesnego Lubomierza miało założenie w 1278 r. przez Juttę von Lybintal i jej synów klasztoru sióstr benedyktynek, który stał się wkrótce celem pielgrzymek i ważnym ośrodkiem aktywizacji całego swego otoczenia. Świadczy o tym fakt, sukcesywnie rozbudowywanej domeny klasztornej, która objęła do poł. XVII w. i Lubomierz, i 17 okolicznych wsi i stanowiła jeden z największych majątków w regionie.

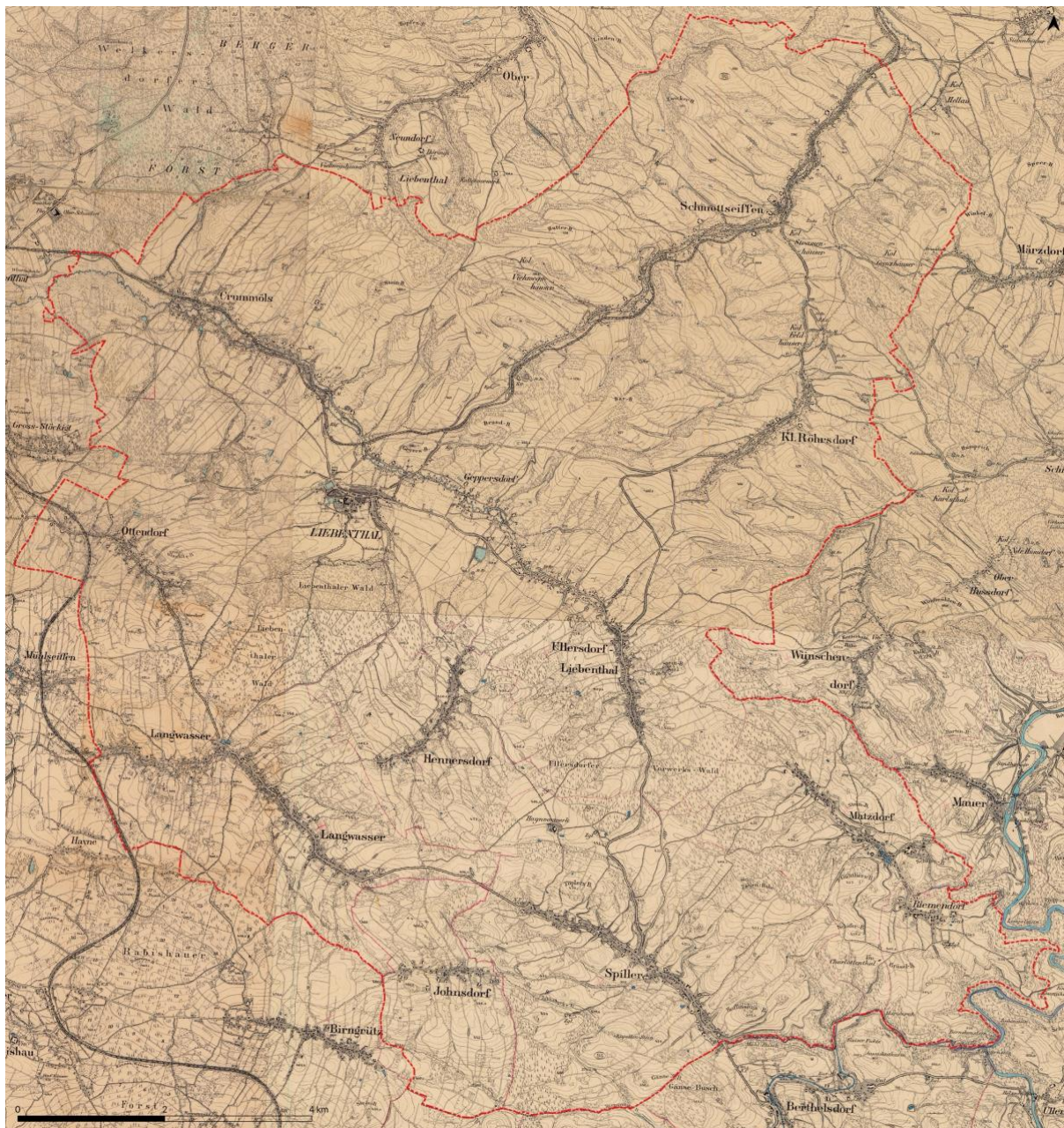
Prawa miejskie Lubomierz otrzymał w 1291 r. z rąk Bolka I, księcia świdnicko-jaworskiego z wieloma przywilejami. Wchodził wówczas w skład jednego ze śląskich księstw, pozostających pod władzą Piastów do 1392 r. (przez ok. 400 lat). Następnie, do 1527 r., panowali tu królowie czescy (przez 134 lata), a po śmierci króla Ludwika Jagiellończyka, Lubomierz i jego okolice znalazły się w monarchii Habsburgów i pozostawały w niej do 1742 r. (przez 216 lat).

W okresie tym omawiane tereny rozwijały się w miarę harmonijnie, w XVI w. stał się nawet jednym z ważniejszych, śląskich ośrodków handlu przedzą wełnianą. Jego rozwój hamowały

wybuchające tu często epidemie i pożary, a także działania wojenne i grabieże w czasach wojen husyckich w I poł. XV w. i później wojny trzydziestoletniej w. II poł. XVII w. Kolejne kryzysowe lata nastąpiły w czasach wojen śląskich w l. 1740-1763, w których wyniku już w 1742 r. większa część Śląska, a także dzisiejsze tereny Gminy, zostały zajęte przez Królestwo Pruskie. W trakcie wojen napoleońskich przeprowadziło ono w 1810 kasatę klasztorów i przejęły ich majątki, co miało niekorzystne skutki dla gospodarki Lubomierza, bardzo powiązanej z funkcjonowaniem klasztoru benedyktynek.

W 1857 r. powstało tu seminarium dla nauczycieli szkół katolickich, które szybko uzyskało bardzo wysoką renomę. Jednocześnie, mimo iż nadal Lubomierz był ostoją katolicyzmu, w okresie tym powstała tu także parafia ewangelicka i zbudowano dla niej nowy kościół. W I poł. XIX w. rozbudowana została sieć drogowa, łącząca Lubomierz z pobliskimi miejscowościami, w 1885 r. powstało połączenie kolejowe ze Lwówkiem Śląskim i z Gryfowem, a na początku XX w. wprowadzono sieć elektryczną i rozpoczęto budowę miejskiej kanalizacji. W II poł. XIX w. na terenie i miasta, i okolicznych wsi miał miejsce znaczny rozwój osadnictwa, budowa okazałych zespołów rezydencjonalnych, a także obiektów technicznych i przemysłowych oraz bazy dla rozwijającej się turystyki. W 1939 r. miasto liczyło 1664 mieszkańców.

Po 1815 r., po wprowadzeniu w Prusach nowego podziału administracyjnego powołano m. in. powiat lwówecki, stanowiący zrazu część prowincji Śląsk i rejencji dzierzoniowskiej, z którą w 1820 r. został włączony do rejencji legnickiej i w jej granicach pozostawał aż do 1945 r. W 1871 r. tereny te stały się częścią Cesarstwa Niemieckiego (do 1918 r.), a później, po I wojnie światowej – Republiki Weimarskiej (w l. 1919-1933) i następnie III Rzeszy (w l. 1933-1945). Najpierw Prusy, a potem Niemcy zarządzali tymi terenami przez 203 lata.

Rys. 16 Tereny Gminy na mapie topograficznej z 1883 r.

(Źródło: Geoportal Dolny Śląsk, 2025)

W czasach II wojny światowej tereny dzisiejszej Gminy nie doznały żadnych zniszczeń i zostały zajęte przez wojska radzieckie dopiero po kapitulacji Niemiec, 8 maja 1945 r., i niezadługo potem, na podstawie ustaleń jałtańsko-poczdamskich, przyłączone do Polski, a zamieszkujący je Niemcy zostali stąd przymusowo wysiedleni. Na ich miejsce przybyli polscy przesiedleńcy z wielu rejonów Polski, a także z dawnych Kresów, przyłączonych do ówczesnego Związku Sowieckiego. Lubomierz (zaraz po wojnie Miłosna) stał się głównym ośrodkiem administracyjno-usługowym dla pobliskich wsi jako centrum Gminy, powołanej w 1973 r., a także w latach 80. ub. wieku siedzibą Kombinatu Rolno-Spożywczego.

Osadnictwo miejskie

Jedynym ośrodkiem miejskim w Gminie jest Lubomierz, założony w XIII w. na kanwie wcześniejszej osady targowej, z charakterystycznym, wydłużonym rynkiem i ratuszem w jego centrum. Tak ukształtowany jego układ urbanistyczny, uzupełniony o położony na zachód rozległy kompleks klasztorny, stanowi jedno z najbardziej charakterystycznych i wartościowych zabytkowych rozwiązań przestrzennych na Dolnym Śląsku. Jego główną osią jest przebiegający ze wschodu na północny zachód ciąg ul. Jeleniogórskiej i Majowej, rozszerzoną na Placu Wolności i obudowaną obustronnie, zabytkową, II-III kondygnacyjną zabudową.

Wybitnymi dominantami przestrzennymi omawianego układu jest barokowy kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i Św. Maternusa i powiązany z nim budynek klasztoru z wewnętrznym dziedzińcem, a także ratusz. W bezpośrednim otoczeniu ww. układu znajdują się kościoły pw. Św. Krzyża na cmentarzu oraz kościół pw. Św. Anny, a na wschód i południe rozciągają się późniejsze tereny jednorodzinnej zabudowy mieszkaniowej. Przy wylocie drogi na Gryfów znajdują się dwa niewielkie zespoły zabudowy jednorodzinnej i dalej – zabudowy wielorodzinnej z l. 60. ub. wieku.

Osadnictwo wiejskie

Wiejska sieć osadnicza Gminy jest dobrze rozwinięta i składa się z 13 jednostek, które zachowały swe historycznie ukształtowane, zabytkowe, ruralistyczne układy przestrzenne oraz dawne powiązania drogowe, wewnętrzne i zewnętrzne. Jednostkami tymi są:

- 1) Chmieleń – założona w k. XIII w. wzdłuż drogi, przebiegającej obok Chmielowskiego Potoku (obecnie drogi krajowej nr 30), rozległa wieś łańcuchowa o dł. ok. 4 km, z dominującym nad nią kościołem pw. Św. Mikołaja;
- 2) Golejów – założona w poł. XIII w. wzdłuż drogi, przebiegającej obok dopływu Srebrnej (obecnie drogi wojewódzkiej nr 297), wieś łańcuchowa o dł. ok. 2 km, z dominującym nad nią kościołem pw. Św. Feliksa i Adauka;
- 3) Janice – założona w pocz. XIV w. wzdłuż drogi, przebiegającej obok Janickiej Strugi, wieś łańcuchowa o dł. ok. 1,5 km;
- 4) Maciejowiec – założona w II poł. XIV w. wzdłuż drogi, przebiegającej obok Maciejowickiego Potoku, wieś łańcuchowa o dł. ok. 3,5 km, z dominującym nad nią zespołem pałacowo parkowym i dworem oraz kaplicą pw. Wniebowzięcia NMP;
- 5) Miłęcice – założona w II poł. XIII w. wzdłuż drogi, przebiegającej obok Oldzy, wieś łańcuchowa o dł. ok. 2,8 km;
- 6) Oleszna Podgórska – założona w II poł. XIII w. wzdłuż drogi, przebiegającej obok Oldzy, wieś o zdwojonym układzie łańcuchowym o dł. ok. 3,2 km, z dominującym nad nią kościołem pw. Przemienienia Pańskiego;
- 7) Pasiecznik – założona w k. XIII w. wzdłuż drogi, przebiegającej obok Potoku Więziec (obecnie drogi krajowej nr 30), wieś łańcuchowa o dł. ok. 3,6 km, z dominującym nad nią kościołem pw. Michała Anioła oraz wieżą dawnego kościoła ewangelickiego;
- 8) Pławna Dolna – założona w poł. XIII w. wzdłuż drogi, przebiegającej obok Srebrnej (obecnie drogi wojewódzkiej nr 297), wieś łańcuchowa o dł. ok. 2,8 km;
- 9) Pławna Górna – założona w pocz. XIII w. wzdłuż drogi, przebiegającej obok Srebrnej, rozległa wieś łańcuchowa o dł. ok. 4,5 km, z dominującym nad nią na wysokim wzniesieniu kościołem pw. Św. Tekli;

- 10) Pokrzywnik – założona w II poł. XIII w. wzdłuż drogi, przebiegającej obok Oldzy, wieś łańcuchowa o dł. ok. 2,0 km,
- 11) Popielówek – założona w poł. XIV w. nad doliną Maciejowickiego Potoku, wieś łańcuchowa o dł. ok. 2,0 km;
- 12) Radoniów – założona w II poł. XIII w. wieś łańcuchowa o dł. ok. 2,0 km, z dominującym nad nią kościołem pw. Podniesienia Krzyża Świętego;
- 13) Wojciechów – założona w poł. XIII w. wzdłuż drogi, przebiegającej obok Srebrnej (obecnie drogi wojewódzkiej nr 297), wieś łańcuchowa o dł. ok. 3,0 km, z dominującym nad nią na wysokim wzniesieniu kościołem pw. Św. Bartłomieja.

Rys. 17 Jednostki osadnicze Gminy na mapie topograficznej z 2025 r.
(Źródło: Geoportal Dolny Śląsk, 2025)

Wiejska, dobrze rozwinięta sieć osadnicza Gminy zachowała swe historyczne ukształtowanie i zabytkowe, układy przestrzenne wraz z dawnymi powiązaniem drogowymi, wewnętrznymi i zewnętrznymi. W jej skład wchodzi zarówno wsie łańcuchowe o dość zwartym układzie, jak i wsie o układzie w części rozproszonym, cechujące się występowaniem wielu dużych gospodarstw, złożonych z budynku mieszkalnego i 2-3 budynków gospodarczych, skupionych wokół wewnętrznego dziedzińca. Charakterystycznym, często towarzyszącym zabudowie są przydrożne kapliczki, czasem położone dalej od niej, przy często już nie istniejących, dawnych drogach.

Zabudowa na terenach wiejskich jest w dużym stopniu zdekapitalizowana i tylko w nielicznych przypadkach została ona uzupełniona o nowe obiekty, przede wszystkim we wsiach położonych wzdłuż drogi krajowej nr 30 i drogi wojewódzkiej nr 297.

Obiekty ujęte w rejestrze zabytków oraz w ewidencji zabytków

Gmina charakteryzuje się znaczącym w skali ponadregionalnej zasobem zabytków architektury i budownictwa, wśród których wyróżniają się zabytkowy układ urbanistyczny miasta Lubomierz wraz z zespołem klasztornym, układy ruralistyczne o jeszcze średniowiecznym rodowodzie oraz kompleks pałacowo-parkowy i dworsko-folwarczny w Maciejowcu.

Na terenie Gminy wg danych z *Wykaz zabytków powiatu lwóweckiego z 2023 r.* znajduje się 1165 zabytków, w tym 76 wpisanych do rejestru zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Na terenie miasta znajdują się 183 obiekty zabytkowe, w tym 50 obiektów wpisanych do rejestru zabytków, a na terenach wiejskich 982 obiektów zabytkowych, w tym 26 obiektów wpisanych do rejestru zabytków. Zestawienie ww. obiektów, wpisanych do rejestru zabytków, przedstawia się w poniższym zestawieniu.

Tab. 24 Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków w Gminie

Lp.	Miejscowości	Obiekt	Adres	Nr w rejestrze	Data wpisu
Układy urbanistyczne:					
1.	Lubomierz	Miasto		A/1814/382	25.11.1956
Kościóły i cmentarze oraz budynki usługowe i inne obiekty:					
2.	Lubomierz	kościół parafialny pw. WNMP i Św. Maternusa, d. klasztorny	Plac Kościelny	A/2046/1027	15.01.1964
3.	Lubomierz	Plebania	Plac Kościelny 1	A/2047/1028	15.01.1964
4.	Lubomierz	klasztór, ob. Internat	Plac Kościelny 4, 5	A/2047/1028	15.01.1964
5.	Lubomierz	budynek klasztorny tzw. Dom Opatki z łącznikiem	Plac Kościelny	A/5304/1-2	12.09.1911
6.	Lubomierz	park klasztorny		A/5674/681/J	12.06.1981
7.	Lubomierz	kościół pomocniczy pw. św. Krzyża	Jeleniogórska	40/A/00	21.11.2000
8.	Lubomierz	kościół cmentarny pw. św. Anny	1 Maja	A/ 2157/941/J	3.02.1989
9.	Lubomierz	cmentarz przykościelny	1 Maja	A/ 2158/949/J	31.03.1989
10.	Lubomierz	kościół ewangelicki ze szkołą i	Kościuszki 4	A/1127	4.03.2009

		pastorówką, ob. dom mieszkalny			
11.	Lubomierz	Ratusz	Plac Wolności 1	1026	15.01.1964
12.	Lubomierz	ob. remiza strażacka	Plac Wolności 68	1533	7.02.1966
13.	Lubomierz	d. Dom Płócienników, ob. Muzeum	Kowalskiego 1	1024	15.01.1964
14.	Lubomierz	d. szkoła, ob. Zespół Szkół	Chopina 1	A/5807/958/J	28.11.1989
15.	Lubomierz	most drogowy na Olszyńcu		1288	21.04.1965
16.	Lubomierz	mury obronne		1524	31.01.1966
17.	Chmielęń	kościół paraf. pw. św. Mikołaja		A/2167/671/J	11.05.1981
18.	Chmielęń	cmentarz przykościelny		A/2168/945/J	29.03.1989
19.	Chmielęń	mur cmentarny z bramą		A/2167/671/J	11.05.1981
20.	Golejów	kościół pw. św. Felixa i Adaukta		A/2100/1520	31.01.1966
21.	Maciejowiec	kaplica mszalna pw. Wniebowzięcia NMP		A/2162/672/J	11.05.1981
22.	Maciejowiec	mauzoleum rodziny von Kramst w zespole		A/5677/673/J	08.05.1981
23.	Pławna Dolna	kościół parafialny pw. św. Tekli		A/2165/693/J	15.07.1981
24.	Pławna Dolna	cmentarz przykościelny		A/2166/694/J	15.07.1981
25.	Popielówek	kościół filialny pw. św. Katarzyny		A/2175/695/J	08.09.1981
26.	Popielówek	cmentarz przykościelny		A/2176/947/J	29.03.1989
27.	Oleszna Podgórska	kościół pw. Przemienienia Pańskiego		A/2174/803/J	17.10.1983
28.	Pasiecznik	kościół fil. pw. św. Michała Archanioła		A/2163/670/J	11.05.1981
29.	Pasiecznik	cmentarz przykościelny		A/2164/948/J	31.03.1989
30.	Pasiecznik	wieża po d. kościele ewangelickim		A/5804/962/J	21.11.1989
31.	Radoniów	kościół pw. Podwyższenia Krzyża		A/2169/696/J	08.09.1981
32.	Radoniów	mur cmentarny		A/2169/696/J	08.09.1981
33.	Wojciechów	kościół pw. św. Bartłomieja		A/2161/785/J	11.02.1983
34.	Maciejowiec	Dwór		A/5499/344	13.11.1956
35.	Maciejowiec	oficyna wraz z łącznikiem		A/5918/1-2	08.04.2014
36.	Maciejowiec	Pałac		A5388/484/J	22.10.1976
37.	Maciejowiec	park krajobrazowy		A/5389/483/J	22.10.1976
Budynki mieszkalne i gospodarcze:					
38.	Lubomierz	dom mieszkalny, ob. Urząd Gminy	Plac Wolności 2	1025	15.01.1964
39.	Lubomierz	dom mieszkalny, ob. Urząd Gminy	Plac Wolności, 3	1531	7.02.1966
40.	Lubomierz	dom mieszkalny, ob. Urząd Gminy	Plac Wolności 4	1531	7.02.1966
41.	Lubomierz	dom mieszkalny	Plac Wolności 5	1531	7.02.1966
42.	Lubomierz	dom mieszkalny	Plac Wolności 7	A/5828/1059/J	3.12.1990
43.	Lubomierz	dom mieszkalny	Plac Wolności 8	1530	7.02.1966
44.	Lubomierz	dom mieszkalny	Plac Wolności 9	1530	7.02.1966
45.	Lubomierz	dom mieszkalny	Plac Wolności 10	1530	7.02.1966
46.	Lubomierz	dom mieszkalny	Plac Wolności 11	1530	7.02.1966
47.	Lubomierz	dom mieszkalny	Plac Wolności 28	1526	7.02.1966
48.	Lubomierz	dom mieszkalny	Plac Wolności 29	1526	7.02.1966

49.	Lubomierz	dom mieszkalny	Plac Wolności 30	1526	7.02.1966
50.	Lubomierz	dom mieszkalny	Plac Wolności 32	1526	7.02.1966
51.	Lubomierz	dom mieszkalny	Plac Wolności 35	1526	7.02.1966
52.	Lubomierz	dom mieszkalny	Plac Wolności 36	1526	7.02.1966
53.	Lubomierz	dom mieszkalny	Plac Wolności 37	1527	7.02.1967
54.	Lubomierz	dom mieszkalny	Plac Wolności 38	1527	7.02.1966
55.	Lubomierz	dom mieszkalny	Plac Wolności 39	1527	7.02.1966
56.	Lubomierz	dom mieszkalny	Plac Wolności 40	1527	7.02.1966
57.	Lubomierz	dom mieszkalny	Plac Wolności 43	1528	7.02.1966
58.	Lubomierz	dom mieszkalno-usługowy	Plac Wolności 44	1287	21.04.1965
59.	Lubomierz	dom mieszkalno-usługowy	Plac Wolności 45	1287	21.04.1966
60.	Lubomierz	dom mieszkalno-usługowy	Plac Wolności 46	1287	21.04.1965
61.	Lubomierz	dom mieszkalno-usługowy	Plac Wolności 47	1287	21.04.1965
62.	Lubomierz	dom mieszkalno-usługowy	Plac Wolności, 48	1287	21.04.1965
63.	Lubomierz	dom mieszkalno-usługowy	Plac Wolności 49	1287	21.04.1965
64.	Lubomierz	dom mieszkalno-usługowy	Plac Wolności 51	1287	21.04.1965
65.	Lubomierz	dom mieszkalno-usługowy	Wolności Plac, 52	1287	21.04.1965
66.	Lubomierz	dom mieszkalno-usługowy	Plac Wolności 53	1287	21.04.1965
67.	Lubomierz	dom mieszkalno-usługowy	Plac Wolności 54	1287	21.04.1965
68.	Lubomierz	dom mieszkalno-usługowy	Plac Wolności 55, 55a	1287	21.04.1965
69.	Lubomierz	dom mieszkalno-usługowy	Plac Wolności 56	1287	21.04.1965
70.	Lubomierz	dom mieszkalny	Plac Wolności 66, 66a	1532	07.02.1966
71.	Lubomierz	dom mieszkalny	Asnyka 1	1287	21.04.1965
72.	Pławna Dolna	dom mieszkalny	76	A/5981	30.10.2015
73.	Pławna Dolna	dom mieszkalny	104	A/6234	22.03.2023
74.	Wojciechów	dom mieszkalno gospodarczy, d. młyn	128	A/6238	6.14.2023

(Źródło: Gminna Ewidencja Zabytków, 2016)

W porównaniu do danych, dotyczących liczby obiektów, ujętych w *Wykazie zabytków powiatu łwóweckiego* poza obiektami wpisanymi do rejestru zabytków, które obejmują 1081 obiekty z ich inną liczbą, wskazaną w opracowanej w 2016 r. *Gminnej Ewidencji Zabytków* i równą liczbie 787 podkreślić trzeba istnienie znacznej różnicy pomiędzy tymi danymi, bo sięgająca ok. 37%. Z obserwacji tej wynika potrzeba zaktualizowania *Gminnej Ewidencji Zabytków* i ustalenia rzeczywistej listy obiektów zabytkowych poza obiektami wpisanymi do

rejestr, tak by stała się ona podstawą do opracowania obligatoryjnego gminnego Programu opieki nad zabytkami. Odpowiednie dane porównawcze dla danych ujętych w ww. obu opracowaniach wskazuje się w poniższej tabeli:

Tab. 25 Porównanie danych o liczbie zabytków w Gminie

Lp.	Miejscowości	Liczba obiektów zabytkowych wg GEZ		Liczba obiektów zabytkowych wg WOZ	
		ogółem	w tym w rejestrze zabytków	ogółem	w tym w rejestrze zabytków
1.	Lubomierz	171	51	183	50
2.	Chmielęń	84	3	118	3
3.	Golejów	49	1	80	1
4.	Janice	27		32	
5.	Maciejowice	43	5	51	6
6.	Milęcice	23		50	
7.	Oleszna Podgórska	67	2	87	1
8.	Pasiecznik	94	5	120	3
9.	Pławna Dolna	90	3	138	4
10.	Pławna Górna i Średnia	39 +47		74 54	
11.	Pokrzywnik	22		24	
12.	Popielówek	17	3	27	2
13.	Radoniów	29	2	40	2
14.	Wojciechów i Zalesie	60 +2	2	85	2
	Ogółem	864	77	1165	74

(Źródło: Gminna Ewidencja Zabytków, 2016 oraz Wykaz zabytków powiatu łwóweckiego, 2023)

Dla ochrony zabytkowego układu urbanistycznego miasta Lubomierz zostały wyznaczone strefy "A" ścisłej ochrony konserwatorskiej, "B" dla historycznego układu urbanistycznego, "E" ochrony ekspozycji tego układu oraz strefa "K" ochrony krajobrazu w zasadzie dla całego obszaru Gminy. W obrębie wszystkich 13 obrębów wiejskich wyznaczone zostały także strefy "OW" obserwacji archeologicznej. Wszystkie miejscowości wiejskie na terenie Gminy objęte są ochroną historycznego układu urbanistycznego wsi.

Stan dziedzictwa kulturowego Gminy ulega systematycznej poprawie, zwłaszcza w obszarze miasta Lubomierz, o czym świadczą zaawansowane procesy wdrażania *Lokalnego Programu Rewitalizacji z 2016 r.* W jego ramach odnowiono płytę rynku oraz w części park przyklasztorny, ale nadal nie podjęto tu odbudowy części pierzei południowo-zachodniej rynku i problemy stwarza brak podjętych działań dla zrewitalizowania zespołu pałacowo-parkowego w Maciejowcu.

Szczególnym problemem i trudnym do pokonania wyzwaniem jest potrzeba sukcesywnego podejmowania remontów budynków mieszkalnych, pozostających we władaniu osób fizycznych i ujętych w ww. *Wykazie zabytków*, bo stanowią one aż 70 % ogólnej liczby zabytków w nim ujętych (poza obiektami wpisanymi do rejestru zabytków).

Na terenie Gminy udokumentowano 119 stanowisk archeologicznych, w tym jedno stanowisko wpisane do rejestru zabytków (grodzisko średniowieczne w Milęcicach, nr 139/Arch wpisane 31.12.1966 r.).

W projekcie *Audytu krajobrazowego województwa dolnośląskiego* proponuje się utworzenie na granicy południowo-wschodniej Gminy parku kulturowego na bazie założenia rezydencjonalnego w Maciejowcu, jako obszaru o wysokich walorach historycznych, artystycznych i krajobrazowych.

3.6. Struktura użytkowania gruntów

Gmina obejmuje obszar 13033,40 ha, a w tym:

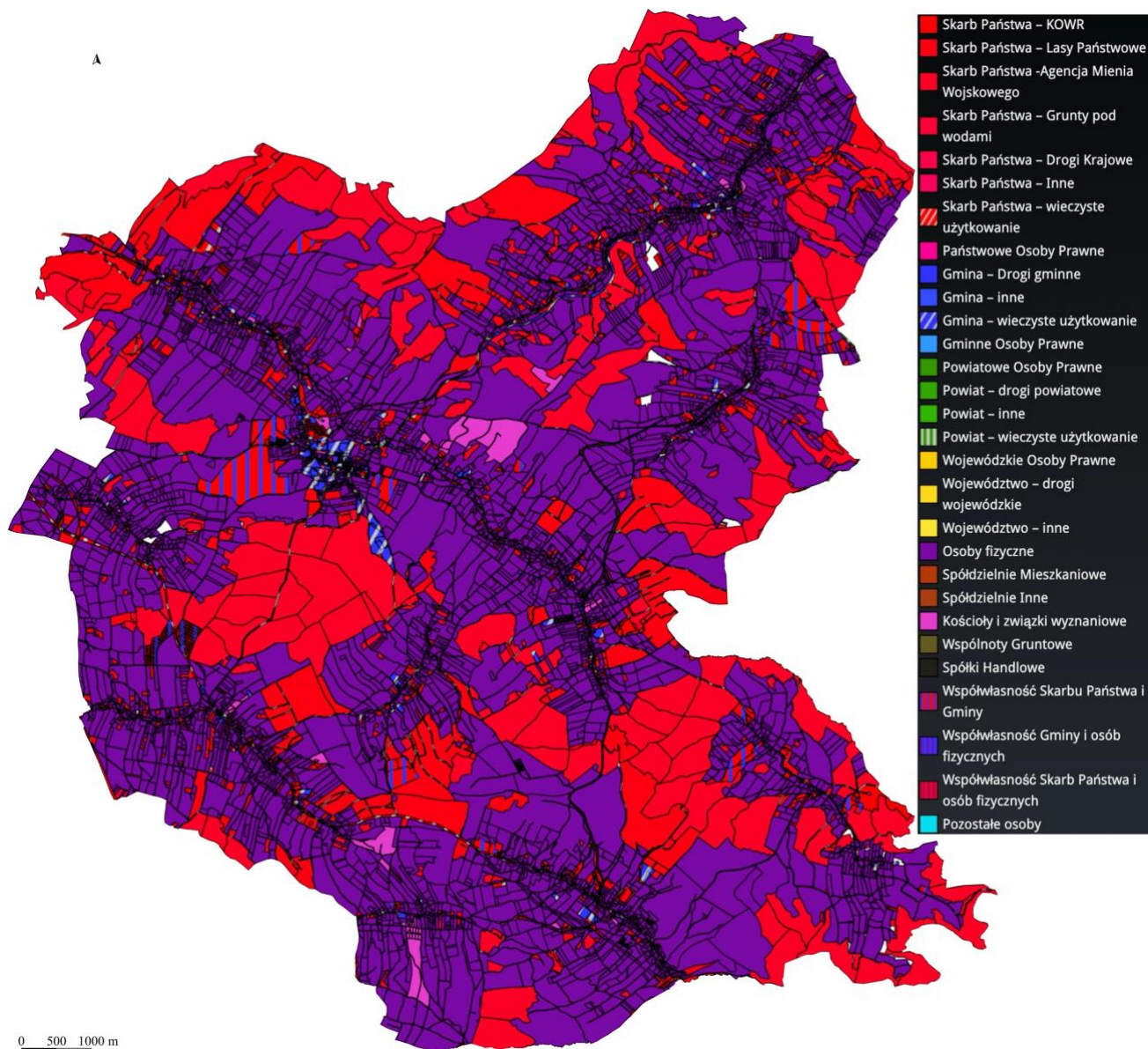
- 6180,46 ha użytków rolnych (wg Powszechnego Spisu Rolnego 2020),
- 3056,38 ha zajmują lasy (stan na 2023 r., BDL GUS),
- 4,04 ha parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej.

Użytki rolne stanowią 47,4% powierzchni Gminy, lasy – 23,5%. Wybitnie mozaikową strukturę użytkowania gruntów przedstawia się na poniższym rysunku.

Rys. 18 Użytkowanie gruntów w Gminie
(Źródło: GoogleMaps, 2025)

Dominującą formą własności gruntów w Gminie jest własność osób fizycznych oraz Skarbu Państwa, obejmująca przede wszystkim grunty w użytkowaniu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe. Strukturę własności przedstawia się na rysunku na następnej stronie.

Rys. 19 Struktura własności gruntów w Gminie
(Źródło: Powiat Lwówecki, GeoInfoPortal, 2025)

3.7. Zagospodarowanie przestrzenne

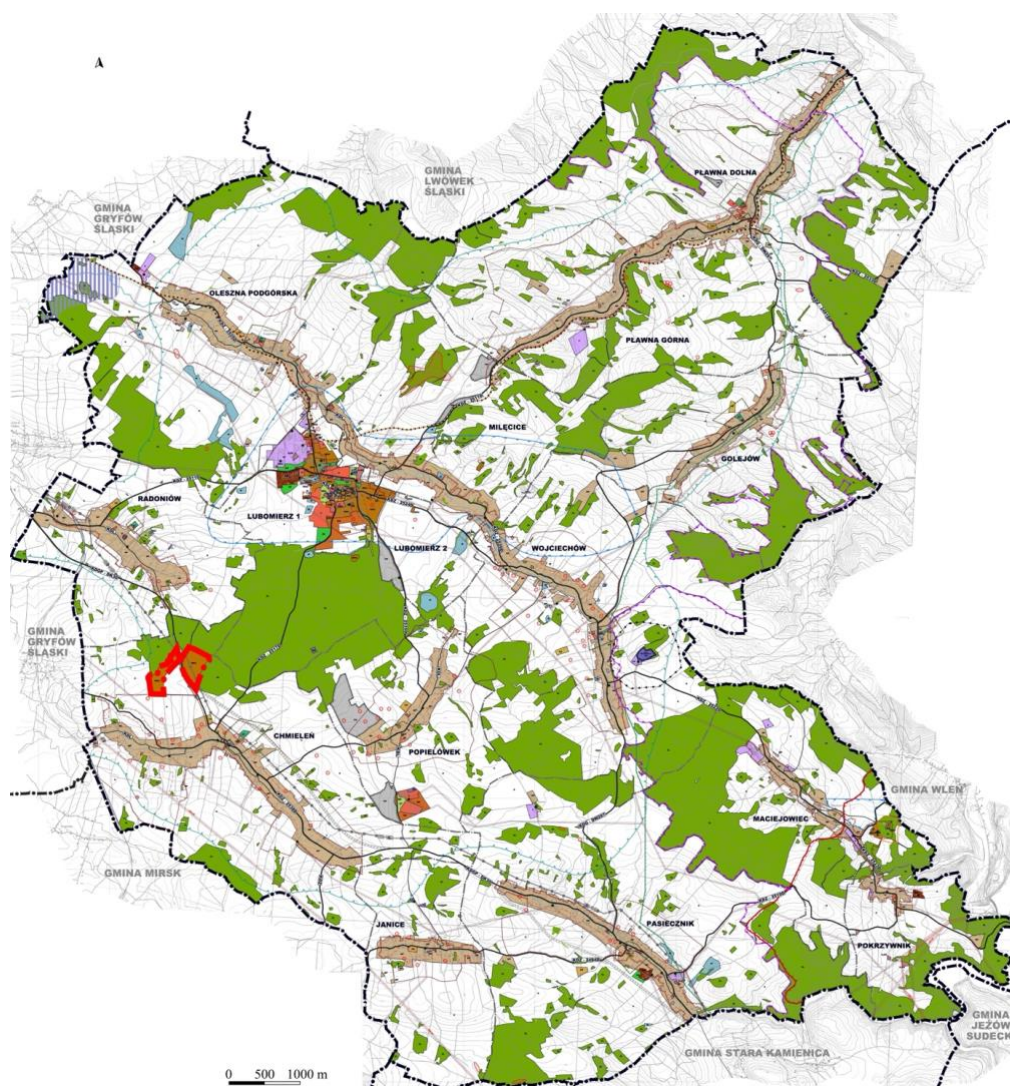
Hierarchia sieci osadniczej w otoczeniu Gminy

Hierarchia ośrodków osadniczych w regionie i najbliższym w otoczeniu Gminy, ustalona w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego*, obejmuje:

- 1) ośrodki ponadlokalne, a w tym m. Wrocław (jako ośrodek wojewódzki) oraz m. Jelenia Góra (jako ośrodek regionalny);
- 2) ośrodki lokalne, a w tym m. Bolesławiec (jako ośrodek lokalny I stopnia), m. m. Lwówek Śląski, Lubań, Złotoryja i Kamienna Góra (jako ośrodki lokalne II stopnia) oraz m. m. Lubomierz, Wleń, Mirsk i Gryfów Śląski (jako ośrodki lokalne III stopnia).

Podstawowe ustalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

W obowiązującym *studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego* Gminy zakłada się jej umiarkowany rozwój przestrzenny w ramach historycznie ukształtowanych, trzech zasadniczych ciągów zabudowy, obejmujących w pierwszym z nich – obręby Oleszna Podgórska, Miłęcice, Wojciechów i Maciejowiec oraz miasto Lubomierz, w drugim – obręby Radoniów, Chmieleń i Pasiecznik, a w trzecim – obręby Pławna Górna i Pławna Dolna. Poza ww. ciągami pozostają takie obręby, jak Popielówek, Janice, Golejów i Pokrzywnik. Ustalona w ww. *studium* struktura przestrzenna Gminy przedstawia się poniżej.

Rys. 20 Kierunki rozwoju przestrzennego Gminy wg ustaleń *studium* z 2024 r.

(Źródło: Uchwała Rady Miejskiej Gminy Lubomierz z 2024 r. ws. uchwalenia zmiany *studium*)

W omawianym dokumencie przyjęto jako jego cel strategiczny rozwoju przestrzennego Gminy *uzyskanie takiej funkcjonalno-przestrzennej struktury tej jednostki, która w harmonijny, zrównoważony sposób wykorzysta jej walory i zasoby przyrodnicze oraz kulturowe dla poprawy warunków życia mieszkańców*. Dla zrealizowania tego celu przyjęto ponadto następujące cele bezpośrednie:

- 1) *kompleksową ochronę przyrody i krajobrazu oraz poprawę stanu środowiska w obszarze gminy;*
- 2) *ochronę dziedzictwa kulturowego (...);*
- 3) *rozwój głównych gałęzi gospodarki przy wykorzystaniu w maksymalnym stopniu własnego potencjału i naturalnych predyspozycji dla rozwoju zwłaszcza turystyki i rekreacji (...);*
- 4) *uzyskanie wysokich standardów i ładu w zagospodarowaniu przestrzennym (...);*
- 5) *rozwój alternatywnych sposobów wytwarzania i pozyskiwania energii;*
- 6) *pełne wykorzystanie powiązań komunikacyjnych (...).*

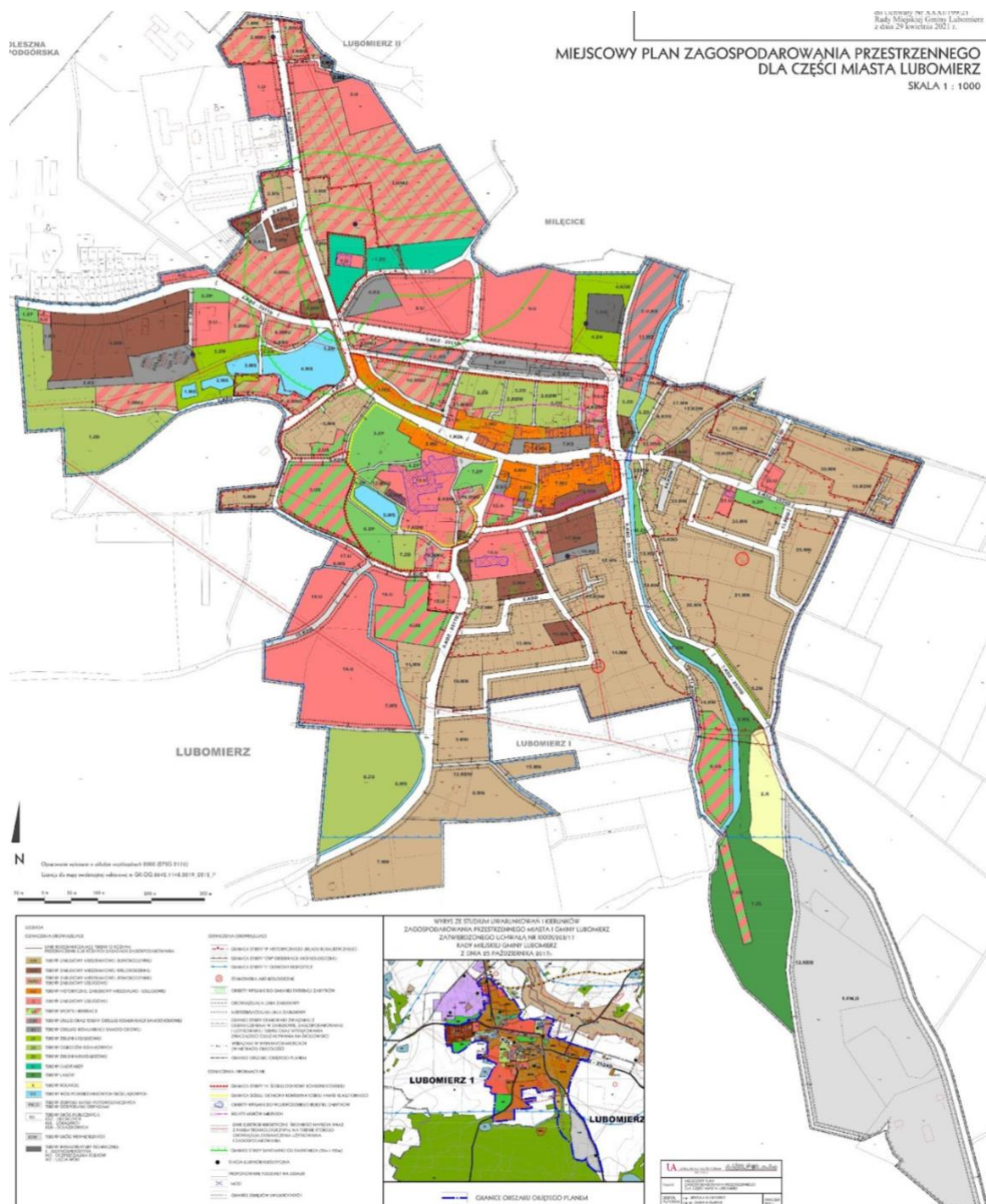
W związku z wprowadzoną w 2023 r. reformą systemu planowania przestrzennego 31 grudnia 2025 r. wg obowiązujących obecnie przepisów *studium* utraci swą ważność i będzie musiało być zastąpione tzw. *planem ogólnym gminy*. Dla koniecznej kontynuacji prowadzenia dotychczasowej polityki przestrzennej Gminy w jej generalnych ramach pożądane byłoby, żeby przy opracowaniu ww. *planu* uwzględnione zostały przyjęte w *studium* jego podstawowe ustalenia, dotyczące kierunków rozwoju przestrzennego, a w tym. m.in. budowy obwodnic wsi Chmielów i Pasiecznik w ciągu drogi krajowej nr 30.

Podstawowe ustalenia planu miejscowego

Tereny Gminy objęte są tylko w ok. 15% ustaleniami *obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego*. *Planem* takim dysponuje się dla całego obszaru miasta Lubomierz, opracowanym w 2000 r. i zmienionym w odniesieniu do w zasadzie całej części jego terenów zainwestowanych w 2021 r. oraz dla całego obrębu Maciejowice i Pokrzywnik. Dla pozostałych terenów Gminy dysponuje się ponadto *planami miejscowymi*, sporządzonymi dla niewielkich terenów i położonych w obrębach Chmielów, Goleniów, Oleszna Podgórska, Popielówek, Radoniów i Wojciechów.

W przyjętych ustaleniach w ww. *planie miejscowym* dla Lubomierza zakłada się m. in. znaczny rozwój terenów jednorodzinnej zabudowy mieszkaniowej, zlokalizowanych na południowy wschód i południe od zabytkowego układu śródmiejskiego, lokalizację nowych terenów usługowych na południe i północ od ww. układu oraz farm fotowoltaicznych przy drodze do Wojciechowa. Rozwiązania te pokazuje rysunek na następnej stronie.

Ustalenia ujęte w obowiązujących *planach miejscowych* na terenie Gminy będą obligatoryjnie uwzględnione we wspomnianym *planie ogólnym*. Zgodnie z Art. 13d. 1 *Ustawy z 27.03.2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* przy wyznaczaniu stref planistycznych w ww. *planie* w pierwszej kolejności uwzględnia się obszary, dla których (...) określono przeznaczenie, umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej, oraz obszary uzupełnienia zabudowy w ramach istniejącej zabudowy.

Rys. 21 Ustalenia planistyczne miasta Lubomierz wg planu miejscowego
(Źródło: Uchwała Rady Miejskiej Gminy Lubomierz z 2021 r. ws. uchwalenia planu miejscowego)

Ruch budowlany

Analiza informacji dotyczących udzielonych pozwoleń na budowę w l. 2016-2024 w obrębie Gminy pozwala stwierdzić, że skala ruchu budowlanego jest niewielka i wyraża się średnio ok. 16 takimi decyzjami rocznie. Wyrażna ich koncentracja ma miejsce na terenie miasta Lubomierz i dotyczy 42% ww. pozwoleń. Wsiami, w których było ich więcej niż w

pozostałych są Pławna Dolna i Górna (z 11,6% udziałem) oraz Chmieleń (z 10,4% udziałem).

Zasadnicza grupa omawianych decyzji dotyczy pozwoleń na budowę domów jednorodzinnych oraz na inwestycje związane z budownictwem mieszkaniowym, które obejmują 53% wszystkich decyzji. W ich efekcie przybyło ok. 4,3% nowej zabudowy w porównaniu do ogólnej liczby budynków mieszkalnych i zagrodowych, jakie istnieją w obrębie Gminy. Szczegółowe informacje na ten temat zawiera poniższa tabela.

Tab. 26 Pozwolenia na budowę wydane w Gminie w l. 2016-2024

Lp.	Miejscowości	Pozwolenia dla budowy domów jednorodzinnych	Pozwolenia związane z budownictwem mieszkaniowym	Pozwolenia dotyczące innych inwestycji
1.	Lubomierz	14	14	41
2.	Chmieleń	11	3	3
3.	Golejów	5	-	-
4.	Janice	1	-	4
5.	Maciejowiec	1	1	-
6.	Milęcice	7	1	-
7.	Oleszna Podgórska	5	2	1
8.	Pasiecznik	5	-	4
9-10.	Pławna Dolna i Górna	7	1	11
11.	Pokrzywnik	1	-	2
12.	Popielówek	1	-	2
13.	Radoniów	4	1	5
14.	Wojciechów	2	2	-
Ogółem		64	23	77

(Źródło: GUNB, 2024)

3.8. Transport i infrastruktura techniczna

Infrastruktura drogowa oraz szlaki piesze i rowerowe

Sieć drogowa na terenie Gminy jest dobrze rozwinięta, a jej podstawowymi elementami są droga krajowa DK 30 klasy GP oraz droga wojewódzka nr 297, z którymi powiązane są drogi powiatowe i gminne. Zestawienie ww. dróg (poza drogami gminnymi) zawiera poniższe zestawienie.

Tab. 27 Drogi krajowe, wojewódzkie i powiatowe na terenie Gminy

Lp.	Nr drogi	Relacje
1.	DK 30	Łagów pod Zgorzelcem – Lubań – Gryfów Śląski – Radoniów – Chmieleń – Pasiecznik – Jelenia Góra
2.	DW 297	Pasiecznik – Wojciechów – Pławna Dolna – Lwówek Śląski – Bolesławiec

3.	2510 D	Pilchowice – Pokrzywnik – Pasiecznik
4.	2511 D	Pławna – Miłęcice – Lubomierz – Radoniów
5.	2517 D	Lubomierz – Chmielęń
6.	2522 D	Wojciechów – Maciejowiec – Pilchowice
7.	2523 D	Maciejowiec – Pokrzywnik
8.	2524 D	Wojciechów – Lubomierz
9.	2525 D	Lubomierz – Oleszna Podgórska – Ubocze
10.	2533 D	Pławna – Marczów
11.	2535D	Lubomierz – Popielówek – Chmielęń
12.	2538 D	Chmielęń – Młyńsko – Proszówka
13.	2491 D	Pławna – Łupki – Wleń
14.	2494 D	Orłowice – Janice – Pasiecznik
15.	BN 1D	Chmielęń – Grudza
16.	BN 4D	Radoniów – Krzewie Wielkie

(Źródło: Zestawienie odcinków dróg powiatowych, 2025)

Sieć dróg gminnych tworzą pozostałe drogi ogólnodostępne obsługujące poszczególne jednostki osiedleńcze, których ogólna długość wynosi 51 km, a w tym 28,2 km stanowią drogi o nawierzchni twardej, 22,6 km – o nawierzchni twardej ulepszonej i 10,2 km – o nawierzchni gruntowej.

Stan techniczny dróg powiatowych i gminnych w dużej części należy ocenić jako dobry, jednakże w znacznej części wymaga on modernizacji i remontów dla poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego, rowerzystów i pieszych.

Przez teren Gminy przebiegają następujące, główne piesze szlaki turystyczne:

a) piesze:

- 1)Sudecka Droga św. Jakuba relacji Gryfów Śląski – Lubomierz – Wojciechów – Maciejowiec – Pokrzywnik;
- 2)zielony Szlak Zamków Piastowskich relacji Radomice – Maciejowiec – Pokrzywnik – Siedlęcin,
- 3)żółty relacji Gryfów Śląski – Lubomierz – Maciejowiec – Pilchowice;
- 4)niebieski relacji Lwówek Śląski – Pławna Dolna i Górna – Lubomierz;

b) rowerowe:

- 1)rowerowa Pętla Lwówecka relacji Grudza – Janice – Popielówek – Lubomierz – Wojciechów – Radomice;
- 2)Euroregionalny Szlak Rowerowy Dolina Bobru ER-6 relacji Pilchowice – Pokrzywnik – Barcinek Drugi;
- 3)Euroregionalny Szlak Rowerowy ER-10 relacji Lwówek Śląski – Pławna Dolna i Górna – Lubomierz – Chmielęń – Młyńsko).

Przez tereny Gminy na trasie Pławna Dolna i Górna – Miłęcice – Lubomierz – Oleszna Podgórska planowany jest przebieg międzyregionalnej trasy rowerowej Via Regia, przebiegającej po zlikwidowanym odcinku linii kolejowej nr 284, łączącej Lwówek Śląski z Gryfowem Śląskim i użytkowany już w części jako droga pieszo-rowerowa.

Infrastruktura kolejowa

Przez południowo-zachodni skraj Gminy, w okolicy wsi Radoniów, przebiega na odcinku ok. 1,3 km, czynna, zelektryfikowana, pierwszorzędna, jednotorowa linia kolejowa nr 274 relacji Wrocław Świebodzki – Zgorzelec. W rejonie tym istnieją warunki dla uruchomienia tu dodatkowego przystanku, który umożliwiłby zasadniczą poprawę dojazdu mieszkańców Gminy do pobliskich miejsc pracy w Gryfowie Śląskim, Świeradowie Zdroju i Lubaniu, a także w Jeleniej Górze. Najbliżej położone od Radoniowa stacje kolejowe to Gryfów Śląski (1,3 km) i Rębiszów (2,5 km) oraz przystanki osobowe Młyńsko (0,5 km) i Kwieciszowice (2,5 km).

Na terenie Gminy do 1983 r. funkcjonował transport kolejowy pasażerski, obsługiwany przez stacje Pławna Średnia i Lubomierz oraz przystanki osobowe Pławna Dolna, Pławna Górna i Oleszna Podgórska. Odcinek prowadzący tę linię pomiędzy z Lwówka Śląskiego do Gryfowa Śląskiego rozebrano w 1996 r. i jej tereny przekazano samorządom lokalnym, które po 2000 r. zainicjowały budowę asfaltowej ścieżki rowerowej w miejscu ww. linii.

Transport zbiorowy

Mieszkańcy Gminy korzystają z uruchomionej w 2022 r. przez Starostwo Powiatowe we Lwówku Śląskim komunikacji między-powiatowej na trasie Lubań – Jelenia Góra, przedłużonej do Zgorzelca z 4 przystankami w Chmieleniu, Popielówku i Pasieczniku (w 2 miejscach). Przez Gminę przebiega także trasa linii Lwówek Śląski – Lubań z 7 przystankami w Pławnej Dolnej (w 2 miejscach), Pławnej Górnej, Lubomierzu (w 3 miejscach) i w Radoniowie. Na terenie Gminy znajduje się 36 przystanków autobusowych, którymi zarządza Gmina i które wymagają zasadniczej modernizacji.

Najbliższe przystanki międzyregionalnej sieci Flixbusa znajdują się w pobliżu Lubomierza w Bolesławcu, Jeleniej Górze, Szklarskiej Porębie i Zgorzelcu. Przez tereny Gminy przebiegają także inne, regionalne linie autobusowe.

Gospodarka wodno-ściekowa

Zaopatrzeniu w wodę mieszkańców Gminy służą dwa ujęcia, zlokalizowane w Lubomierzu i zaopatrujące w wodę ww. miasto, część Miłęcic i Radoniów (z poborem wód w ilości $Q_{\max h} = 40 \text{ m}^3/\text{h}$ oraz $Q_{\text{rok}} = 183000 \text{ m}^3/\text{rok}$) oraz w Janicach (z poborem wód podziemnych $Q_{\max h} = 2,3 \text{ m}^3/\text{h}$). Do sieci wodociągowej o długości ok. 26,2 km w końcu 2023 r. było w Gminie podłączonych 24% budynków mieszkalnych, w tym w mieście Lubomierz 100%, a na terenach wiejskich wsiach ok. 10%. Z sieci tej korzystało 38,5% ludności Gminy, przy średnim, rocznym zużyciu wody na mieszkańca ok. $14,6 \text{ m}^3$.

Sieć wodociągowa jest bardzo wyeksploatowana i wymaga gruntownej modernizacji. Jedynie w Lubomierzu i Radoniowie przeprowadzono kompleksową modernizację powiązanych z tą siecią stacji uzdatniania wody.

Historycznie ukształtowany układ wsi-ulicówek i rozpraszanie zabudowy skutkuje wysokimi kosztami eksploatacji sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Gospodarka wodno-kanalizacyjna w Gminie jest deficytowa.

Część Gminy wchodzi w skład tzw. aglomeracji kanalizacyjnej Lubomierz, wyznaczonej Rozporządzeniem Wojewody Dolnośląskiego 2005 r. z oczyszczalnią ścieków w ww. miejscowości i z równoważną liczbą mieszkańców 3400. W jej skład wchodzi miejscowości: Lubomierz, Wojciechów, Milęcice, Oleszna Podgórska i Popielówek.

Na terenie Gminy funkcjonują dwie, mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków komunalnych w Lubomierzu (o przepustowości 500 m³/d) i w Janicach (o przepustowości 36 m³/d). W końcu 2023 r. z ww. oczyszczalni korzystało 1.657 mieszkańców Gminy (czyli 29,5% ich ogółu), w tym w mieście Lubomierz 1 561 osób, a na terenach wiejskich jedynie 96 osób. Do sieci kanalizacyjnej o długości 13,4 km podłączonych było wtedy 20,3% budynków mieszkalnych, w tym w mieście 98,3%, a na wsiach 6%.

Gmina zrealizowała projekt budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarze wiejskim i budowę z przebudową odcinka sieci wodociągowej wraz z przyłączami w miejscowości Oleszna Podgórska. Ponadto Gmina stale dofinansowuje budowę studni indywidualnych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.

Ciepłownictwo i energetyka

W istniejącej na terenie Gminy zabudowie dominuje wykorzystywanie w urządzeniach grzewczych paliw stałych, uzupełniane gazem propan-butan w pojemnikach. Przez południową część Gminy przebiega co prawda przesyłowa sieć gazowa wysokiego ciśnienia DN 500, MOP 8,4 MPa relacji Jeleniów – Dziwiszów, ale z gazu sieciowego w końcu 2023 r. korzystało tu tylko 17 mieszkańców (czyli 0,3% ich ogólnej liczby), co wynika z trudności technicznych w uzyskaniu dostępu do wspomnianego gazociągu.

W związku z sukcesywną realizacją przyjętych dla poprawy stanu czystości powietrza zadań, określonych w gminnym *Planie Gospodarki Niskoemisyjnej* z 2021 r. w ostatnich latach przeprowadzono w Gminie wiele inwestycji, związanych ze zmianą tradycyjnego sposobu ogrzewania budynków. Ww. *Program* jest podstawą dla wspierania tego typu działań w formie przyznawania mieszkańcom dotacji dla wymiany źródeł ciepła, m. in. na pompy ciepła.

Energia elektryczna doprowadzana jest w jej pobliżu Gminy linią napowietrzną wysokiego napięcia 110 kV do głównego punktu zasilania w Bartoszówce 110/20kV R-308, któremu towarzyszą dwa dodatkowe punkty zasilania we Lwówku Śląskim i w Pilchowicach. Z ww. punktów energia jest doprowadzana do stacji transformatorowych SN/nN, zlokalizowanych w Gminie, liniami napowietrzno-kablowymi SN 20 KV i z tych stacji liniami nN 0,4 kV do odbiorców. Zużycie energii elektrycznej przypadające na 1 mieszkańca Gminy rośnie i w 2023 r. wynosiło 894,74 kWh. Dystrybutorem energii elektrycznej w obszarze Gminy jest Tauron Polska Energia S.A.

Na terenie Gminy rozwija się energetyka odnawialna w postaci licznych mikro-instalacji fotowoltaicznych. W miejscowości Wojciechów wybudowano pierwszą na terenie Gminy farmę fotowoltaiczną.

Telekomunikacja

Eksploracją sieci i urządzeń telekomunikacyjnych na obszarze Gminy zajmuje się firma Orange Polska S.A. Stacje bazowe telefonii komórkowej zlokalizowane są w Lubomierzu, Golejowie, Janicach, Pławnie Górnej i Radoniowie. Gmina jest objęta systemem Dolnośląskiej Sieci Szerokopasmowej.

Gospodarka odpadami

Gospodarkę odpadami na terenie Gminy prowadzi Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych "Izery" sp. z o. o., a zasadniczym podmiotem realizującym zadania z tym związane jest Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Lubomierzu. Zakład ten stanowi wspólną inwestycję 4 gmin: Lubomierza, Gryfowa Śląskiego, Starej Kamienicy i Wlenia. Jego działalność obejmuje:

- 1) zbiórkę odpadów komunalnych;
- 2) oczyszczanie ścieków;
- 3) usługi komunalne, w tym opróżnianie zbiorników bezodpływowych;
- 4) odbiór odpadów w kontenerach budowlanych.

Gromadzone na terenie Gminy odpady przekazywane są m.in. do Mechaniczno-Biologicznego przetwarzania odpadów Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „Sanikom” sp. z o.o. w Lubawce. Średnio, masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca Gminy w 2023 r. wynosiła 260 kg, a wytworzone w ciągu tego roku w Gminie wyniosły 1459,5 ton (w tym 1335,3 ton stanowiły odpady gospodarstw domowych, a 124,3 ton odpady pochodzące z innych źródeł).

Sukcesywnie wzrasta udział odpadów zebranych selektywnie w ogólnej masie odebranych odpadów komunalnych i w 2023 r. stanowiły one 35,6% odpadów ogółem (w 2022 r. – 32,8%). Świadczy to o rosnącym poziomie świadomości mieszkańców Gminy w zakresie gospodarowania odpadami.

Nieuregulowana jest w pełni sytuacja na terenie 4 tzw. “dzikich wysypisk”, które występują na terenie Gminy i nie są jeszcze zrekultywowane i dotyczy to lokalizacji 2 obiektów tego typu w Golejowie oraz pojedynczych w Wojciechowie i Zalesiu.

3.9. Wnioski z diagnozy stanu sfery przestrzennej Gminy

Analiza informacji przedstawionych w Części 4. niniejszego opracowania i dotyczących stanu środowiska przyrodniczego i kulturowego, zagospodarowania przestrzennego oraz komunikacji i infrastruktury technicznej pozwala na sformułowanie następujących wniosków:

- 1) w związku ze zmianami klimatu, prowadzącymi m. in. do istotnego obniżenia zasobów wodnych Gminy oraz pogorszeniu warunków wegetacji niezbędne są działania na rzecz poprawy retencjonowania wód, w tym do rozbudowy sieci lokalnych zbiorników wodnych, ochrony mokradeł i terenów podmokłych oraz terenów leśnych i zadrzewień;

- 2) nieodzowne jest dla lepszego wykorzystania rolniczej przestrzeni produkcyjnej przeciwdziałanie erozji wodnej gruntów rolnych oraz zmniejszenie wysokiego zakwaszenia gleb;
- 3) w związku z istnieniem potencjalnego zagrożenia emanacjami radonowymi pochodzenia naturalnego części terenów Gminy należy je uwzględniać przy określaniu warunków dla lokalizacji i realizacji nowej zabudowy w dokumentach planistycznych;
- 4) w związku z opóźnieniami w budowie kompleksowego, gminnego systemu kanalizacji niezbędne jest ograniczenie niekontrolowanych zrzutów ścieków bytowych, zwłaszcza na terenach wiejskich, a także nadmiernego nawożenia gruntów rolnych;
- 5) dla poprawy stanu czystości powietrza niezbędne jest kontynuowanie działań dla ograniczania tzw. niskiej emisji, związanej z ogrzewaniem budynków w tradycyjnych urządzeniach grzewczych oraz zanieczyszczeń pochodzących z transportu drogowego;
- 6) dla wzmocnienia istniejącego systemu ochrony walorów przyrodniczo-krajobrazowych Gminy konieczne jest wdrażanie ustaleń, przyjętych w *planie ochrony Parku Krajobrazowego Doliny Bobru* oraz ochrona miejsc i obiektów o dużych wartościach przyrodniczych, w tym m. in. utworzenie w południowo-wschodniej części Gminy 3 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych oraz objęcie ochroną pomnikowych drzew;
- 7) szczególnej ochrony i wypromowania wymagają wyróżniające się w skali ponadregionalnej zabytkowy układ urbanistyczny miasta Lubomierz wraz z zespołem klasztornym, układy ruralistyczne o jeszcze średniowiecznym rodowodzie oraz kompleks pałacowo-parkowy i dworsko-folwarczny w Maciejowcu, a także niezbędne zaktualizowanie *Gminnej Ewidencji Zabytków* z ustaleniem rzeczywistej listy obiektów zabytkowych w Gminie;
- 8) niezbędne jest wypracowania sposobów realnego wsparcia dla sukcesywnego podejmowania remontów i rewitalizacji budynków mieszkalnych, w dużym stopniu zdekapitalizowanych i pozostających we władaniu osób fizycznych (stanowią one aż 70 % ogólnej liczby zabytków ujętych w Wykazie zabytków WUOZ);
- 9) należy utrzymać przyjętych w obowiązującym *studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego* zasady umiarkowanego rozwoju przestrzennego Gminy w ramach historycznie ukształtowanych ciągów zabudowy przy opracowaniu *planu ogólnego Gminy* oraz uwzględniać szczególne wymagania dla kształtowania zharmonizowanej z otoczeniem i kontynuującej lokalne tradycje budowlane architektury nowych obiektów w *planach miejscowych* i *decyzjach o warunkach zabudowy*;
- 10) w zakresie koniecznej modernizacji i rozbudowy układu komunikacyjnego należy sukcesywnie prowadzić modernizacje i remonty dróg publicznych dla poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego, rowerzystów i pieszych, zachować rezerwy terenowe dla budowy obejść wsi Chmieleń i Pasiecznik w ciągu drogi krajowej nr 30, poprawić dostępność sieci autobusowej z możliwością przewozu rowerów oraz doprowadzić do uruchomienia w Radoniowie przystanku na linii kolejowej nr 274 relacji Wrocław Świebodzki – Zgorzelec dla poprawy dojazdu mieszkańców Gminy do miejsc pracy w pobliskich miejscowościach;
- 11) w zakresie koniecznej modernizacji i rozbudowy sieci uzbrojenia technicznego należy sukcesywnie prowadzić działania na rzecz modernizacji sieci wodociągowej i dalszej rozbudowy gminnego systemu kanalizacji, kontynuowania wymiany urządzeń grzewczych, związanych z tradycyjnym sposobem ogrzewania budynków, rozwoju energetyki odnawialnej w postaci mikro-instalacji fotowoltaicznych oraz farm fotowoltaicznych z ich lokalizowaniem niekolidującym z ochroną walorów

krajobrazowych i kulturowych Gminy oraz dla wzmocnienia ochrony przeciwpowodziowej w dolinie rzeki Oldzy.

4. USTALENIA I POSTULATY, DOTYCZĄCE ROZWOJU GMINY W DOKUMENTACH REGIONALNYCH I PONADLOKALNYCH

4.1. Wybrane ustalenia i rekomendacje ze Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego 2030

W obowiązującym, podstawowym dokumencie regionalnego planowania strategicznego jakim jest *Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego* z 2018 r. zawarte zostały w zgeneralizowanym ujęciu ustalenia i rekomendacje dla jego ukierunkowania. W ww. *Strategii* wskazano jako jej cel nadrzędny *harmonijny rozwój regionu i wysoką jakość życia dolnośląskiej społeczności*, z którego wynikają cele strategiczne i które można uwzględnić przy opracowaniu *strategii rozwoju Gminy*, przy ich dostosowaniu do jej uwarunkowań rozwojowych i specyfiki.

W ramach ww. celów strategicznych ujęte zostały wybrane przedsięwzięcia i zadania strategiczne, jakie się rekomenduje do wdrożenia także i w obszarze Gminy i są to m. in. w działania i zadania, ujęte w ramach tych celów:

- 1) efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału – w tym m.in. wzmocnienie roli małych i średnich przedsiębiorstw, w tym firm rzemieślniczych i rodzinnych w aktywizacji gospodarczej, rozwój lokalnych rynków żywności, rewitalizacja zdegradowanych obszarów wiejskich, miejskich, w tym przemysłowych oraz wspieranie działań na rzecz rewitalizacji zabytkowych zespołów urbanistycznych i najcenniejszych obiektów architektury;
- 2) poprawa jakości i dostępności usług publicznych – w tym m.in. rozwój i dostosowanie infrastruktury publicznej do uwarunkowań społeczno-demograficznych, w szczególności do potrzeb osób starszych oraz podejmowanie działań służących poprawie sprawności obsługi społeczeństwa przez instytucje administracji publicznej;
- 3) wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego – w tym m.in. rozwój infrastruktury służącej integracji społecznej i zawodowej, wspieranie i pobudzanie aktywności zawodowej mieszkańców, wspieranie systemu aktywizacji osób starszych oraz wspieranie działań na rzecz kształtowania postaw prozdrowotnych i proekologicznych;
- 4) odpowiednie wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego – w tym m.in. działania w zakresie zwalczania źródeł niskiej emisji, wzmocnienie potencjału uzdrowiskowego i turystycznego, podejmowanie działań na rzecz oszczędności zużycia energii oraz poprawy efektywności jej wykorzystania oraz wsparcie zagospodarowywania i udostępnienia na cele turystyki lub kultury najważniejszych obiektów zabytkowych oraz miejsc historycznych;
- 5) wzmocnienie przestrzennej spójności regionu – w tym m.in. modernizacja i rozbudowa systemu dróg oraz uruchamianie nieczynnych linii obsługujących ośrodki miejskie i główne obszary turystyczne.

4.2. Wybrane ustalenia i rekomendacje z planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego

W obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego z 2020 r. wskazuje się Gminę jako część następujących obszarów funkcjonalnych:

- 1) Jeleniogórskiego OF – stanowiącego miejski obszar funkcjonalny o znaczeniu regionalnym, w którego skład wchodzi gminy, które podpisały *Porozumienie o wspólnej realizacji Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Jeleniogórskiej* z 2015 r. oraz gminy, których dostępność do Jeleniej Góry, ze względu na planowaną i realizowaną przebudowę układu komunikacyjnego ulegnie wyraźnej poprawie;
- 2) Przygranicznego OF – obejmującego zachodnią i południową część województwa i powiązaną pod względem funkcjonalno-przestrzennym przygranicznymi regionami Niemiec i Czech;
- 3) Sudeckiego OF – obejmującego górski obszar o znaczeniu ponadregionalnym i 107 gmin, które podpisały *Deklarację Sudecką* z 2017 r. dla określenia wspólnych działań dla poprawy warunków życia mieszkańców.

W omawianym planie wskazane zostały do realizacji w obszarze Gminy następujące zadania:

- 1) K142 – kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach górskich;
- 2) K43 – odbudowa koryta cieku Srebrna;
- 3) K71 – udrożnienie i ubezpieczenie koryta Długiego Potoku;
- 4) K94 – koncepcja zabezpieczenia przeciwpowodziowego zlewni górnego Bobru;
- 5) KW4 – rewitalizacja linii kolejowej nr 274 na odcinku Jelenia Góra – Zgorzelec;
- 6) W46 – modernizacja instalacji do przetwarzania odpadów zielonych w Lubomierzu.

Postuluje się również w omawianym dokumencie do realizacji następujące inwestycje:

- 1) modernizacja lub przebudowa linii 110 kV Mikułów – Bartoszków – Pilchowice – Cieplice;
- 2) budowa obwodnic miejscowości Chmieleń oraz Pasiecznik w ciągu drogi krajowej DK30.

W Planie województwa zawarte zostały także szczegółowe wytyczne dotyczące kierunków i zasad planowania przestrzennego w odniesieniu do gmin, które uwzględnić należy przy opracowaniu planu ogólnego gminy.

4.3. Wybrane ustalenia i rekomendacje dla planowania rozwoju w Górskim Obszarze Funkcjonalnym

Celem opracowania jest *określenie rekomendacji i wytycznych dla kształtowania zrównoważonego rozwoju obszaru, które mogą być punktem wyjścia do kształtowania polityki przestrzennej m. in. przez jednostki samorządu terytorialnego*. W ramach ww. rekomendacji ujęto m. in. następujące, wybrane działania w ramach rozwoju głównych funkcji obszaru, takie jak:

- 1) w zakresie osadnictwa: ograniczanie przeznaczania nowych terenów na zabudowę i lokalizowanie nowej zabudowy jako uzupełnienie istniejących układów osadniczych,

podnoszenie wartości użytkowych istniejącej substancji mieszkaniowej poprzez remonty, modernizację, rozbudowę, przebudowę, rewaloryzację oraz modernizację istniejącej zabudowy, w szczególności obiektów zabytkowych oraz obszarów zdegradowanych;

- 2) w zakresie turystyki: rozwój i modernizacja bazy noclegowej oraz istniejącej infrastruktury turystycznej z uwzględnieniem wymagań osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienie sprawnego dojazdu a także poprawa dostępności do atrakcji turystycznych, podnoszenie jakości przestrzeni publicznych oraz zapewnienie dostępności do strefy brzegowej zbiorników i cieków wodnych jako przestrzeni publicznej wolnej od trwałego zainwestowania;
- 3) w zakresie powiązań przyrodniczo-środowiskowych: zachowanie terenów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych oraz ich powiększanie, ograniczenie przeznaczania na cele nieleśne jedynie do terenów planowanych pod realizację ważnych celów publicznych, zapewnienie zachowania tras migracji zwierząt, poprzez likwidację barier w istniejącym zagospodarowaniu;
- 4) w zakresie gospodarowania wodami: wdrażanie w obszarach zurbanizowanych systemów zielonej i błękitnej infrastruktury, ochronę istniejących lub odtwarzanie zlikwidowanych cieków i zbiorników wodnych, renaturyzację cieków oraz zbiorników wodnych oraz ograniczanie zabudowy na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, w tym jej dostosowanie do stopnia zagrożenia oraz uwzględnienia cyklicznych zalewów;
- 5) w zakresie rolnictwa: kształtowanie krajobrazu rolniczego z zachowaniem różnorodności ekosystemów, w tym dziko rosnących roślin, drzew owocowych i leśnych oraz gatunków łąkowych i pastwiskowych;
- 6) w zakresie transportu: lokalizowanie i uruchomienie małych węzłów przesiadkowych w miejscowościach będących siedzibą gminy.

4.4. Wybrane ustalenia i rekomendacje ze Strategii rozwoju Aglomeracji Jeleniogórskiej

Dla ukierunkowania rozwoju Aglomeracji Jeleniogórskiej, w skład której obok innych 25 jednostek wchodzi także Gmina, została opracowana w 2023 r. jej *strategia rozwoju*, w której w określono jej cel strategiczny jako *pogłębianie integracji obszaru AJ w spójny organizm wzmacniający swoją konkurencyjność poprzez rozwój dostępności komunikacyjnej, innowacyjnej i zrównoważonej gospodarki oraz potencjału społecznego, turystycznego, przyrodniczego i kulturowego, dla poprawy jakości życia mieszkańców*.

Z tak przyjętego celu strategicznego wywiedzione zostały następujące cele operacyjne z dodaniem wybranych typów projektów, wskazanych do realizacji w ww. strategii i możliwych do wdrożenia w ramach planowanego rozwoju Gminy:

- 1) rozwijanie zrównoważonej gospodarki, a w tym m. in. edukacja zawodowa;
- 2) integracja obszaru w sferze infrastruktury i środowiska, a w tym m. in. gospodarka wodno-ściekowa oraz przyroda i klimat;
- 3) wzmocnienie potencjału społecznego, turystycznego, przyrodniczego i kulturowego, a w tym m. in. zrównoważony rozwój terytorialny oraz rozwój usług społecznych i zdrowotnych.

4.5. Wybrane ustalenia i rekomendacje ze Strategii rozwoju powiatu lwóweckiego

W *Strategii Rozwoju Powiatu Lwóweckiego na l. 2021-2027* wskazane zostały następujące cele strategiczne z ujęciem takich kierunków działań, jakie mogłyby być uwzględnione przy opracowaniu *strategii rozwoju Gminy*:

- 1) dostęp do wysokiej jakości usług publicznych, społecznych, edukacyjnych i zdrowotnych, a w tym m. in. budowa, przebudowa, modernizacja i doposażenie infrastruktury wykorzystywanej do świadczenia usług społecznych, infrastruktury zdrowotnej, w tym z dostosowaniem do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz rozwój kompetencji i kwalifikacji uczniów, a także rozwój usług społecznych, zwłaszcza w zakresie wsparcia osób starszych, niepełnosprawnych, rodzin i systemu pieczy zastępczej;
- 2) rozwinięta sieć transportowa i dostępna infrastruktura około-drogowa powiatu, a w tym m. in. przebudowa, modernizacja i remont dróg i infrastruktury około-drogowej – chodników, ścieżek rowerowych, ciągów pieszo-rowerowych;
- 3) bogata oferta turystyki i form aktywnego wypoczynku wykorzystująca walory krajobrazowe, kulturowe i przyrodnicze powiatu, a w tym m. in. poprawa stanu technicznego obiektów zabytkowych, rewitalizacja istniejących terenów zielonych oraz urozmaicenie oferty turystyczno-rekreacyjnej;
- 4) wysoka jakość środowiska, dobry stan techniczny obiektów użyteczności publicznej oraz zagospodarowana przestrzeń publiczna, a w tym m. in. zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz uporządkowanie przestrzeni publicznych;
- 5) wysoki standard usług publicznych i efektywne zarządzanie, a w tym m. in. rozwój e-usług publicznych oraz rozwój współpracy między samorządem, sektorem prywatnym i organizacjami pozarządowymi oraz budowanie partnerstw.

ŹRÓDŁA

- [1] *Audyt krajobrazowy województwa dolnośląskiego (projekt)*, Instytut Rozwoju Terytorialnego, Wrocław 2025, audyt-krajobrazowy.html
- [2] *Bank Danych Lokalnych*, GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>
- [3] *Baza noclegowa*, Lubomierskie Centrum Kultury, <https://www.lck.org.pl/baza-noclegowa>
- [4] *Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na dzień 31.12.2023 r.*, PIG, Warszawa 2024, https://www.pgi.gov.pl/images/surowce/2023/bilans_2023.pdf
- [5] *Biuletyn Informacji Publicznej, UMiG Lubomierz*, https://bip.lubomierz.pl/cms/23138/miejscowe_plany
- [6] *Deklaracja Sudecka z dnia 11.12.2017 r., w kwestii wspólnych działań dla poprawy warunków życia mieszkańców i szybszego rozwoju gospodarczego tej części Dolnego Śląska*
- [7] *Geoportal Dolnego Śląska*, Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, geoportal.dolnyslask.pl
- [8] *Geoportal Dolny Śląsk*, Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, https://geoportal.dolnyslask.pl/gpservices/UMWD_Messtischblatt_starsze/MapServer/WMServer?request=GetCapabilities&service=WMS
- [9] *Geoportal, OpenStreetMap*, 2025
- [10] *Geoserwis Mapy, GDOŚ*, Warszawa 2025, <https://geoserwis.gdos.gov.pl>
- [11] *GoogleMaps*, 2025, <https://www.google.com/maps>
- [12] Grabas K., *Zagrożenia środowiska na terenach poeksploatacyjnych rud uranu oraz ich likwidacja*, Prace Naukowe Instytutu Inżynierii Ochrony Środowiska Politechniki Wrocławskiej. Monografie, vol. 79, nr 46, Wrocław 2006
- [13] Iwanek M., Kapalczyński W., Komorowska D. E., Korzeń J. i Siemiński W., *Lubomierz – Dzieje, dzień dzisiejszy, szanse*, UMiG Lubomierz 1991
- [14] Kamiński J., Wróblewski J., *Sprawozdanie z badań radiologicznych na terenie byłej kopalni rud uranu „Radoniów” w miejscowości Radoniów w gm. Lubomierz*, Państwowa Agencja Atomistyki, Biuro Obsługi Roszczeń b. Pracowników Zakładów Produkcji Rud Uranu, Jelenia Góra 2001
- [15] *Klimat – scenariusze*, Instytut Ochrony Środowiska, Państwowy Instytut Badawczy 2025, <https://klimada2.ios.gov.pl/klimat-scenariusze-portal/>
- [16] Kondracki J., *Geografia regionalna Polski, PAN, Warszawa 2002*
- [17] *Lokalny Program Rewitalizacji dla Lubomierza na lata 2015-2020*, Uchwała Nr XXIV/127/16 Rady Miejskiej Gminy Lubomierz z 2.08.2016 r.
- [18] Ładysz J. *Bezpieczeństwo radiacyjne jako uwarunkowanie planowania przestrzennego na obszarach o wysokiej zawartości pierwiastków radioaktywnych w podłożu geologicznym*. W: *Zarządzanie środowiskiem we współczesnym świecie*. Bartniczak B., Dyrda D. (red.), 2017, Jelenia Góra, Wydawnictwo AD REM, s. 63-75
- [19] *Mapa glebowo-rolna*, Geoportal, Główny Urząd Geodezji i Kartografii, Warszawa 2025 <https://mapy.geoportal.gov.pl/imapnext/imap/index.html?moduleId=modulRol&mapview=51.133183%2C15.896156%2C250000s>

- [20] *Mapa korytarzy ekologicznych w Polsce*, Pracownia na rzecz Wszystkich Istot, 2012, <https://mapa.korytarze.pl/>
- [21] *Mapa podziału hydrograficznego Polski*, [tps://dane.gov.pl/pl/dataset/2167,mapa-podzialu-hydrograficznego-polski](https://dane.gov.pl/pl/dataset/2167,mapa-podzialu-hydrograficznego-polski)
- [22] *Mapy klimatu Polski*, IMGW-PIB, 2025, https://klimat.imgw.pl/pl/climate-maps/#Mean_Temperature/Yearly/2010/1/Winter
- [23] *Mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego*, Informatyczny System Osłony Kraju, Warszawa 2024, <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/aktualizacja-map-zagrozenia-powodziowego-i-map-ryzyka-powodziowego>
- [24] *Narodowy Spis powszechny*, GUS, Warszawa 2021
- [25] *Opracowanie ekofizjograficzne dla gminy Lubomierz*, Zakład Ochrony Środowiska Decybel, Jelenia Góra 2016
- [26] *Opracowanie fizjograficzne dla województwa dolnośląskiego*, Wojewódzkie Biuro Urbanistyczne, Wrocław 2005
- [27] *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Lubomierz na lata 2021-2030*, Gmina Lubomierz
- [28] *Plan ochrony Parku Krajobrazowego Doliny Bobru*, Uchwała nr IV/4/24 20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z 27.06.2024 r., Dz. Urz. Woj. Doln. z 8.07.2024 r., poz. 3744
- [29] *Plan rozwoju infrastruktury transportowej w województwie dolnośląskim z perspektywą do 2030. Kierunki działań*, Uchwała nr 7954/VI/23 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z 18.12.2023 r.
- [30] *Plan rozwoju lokalnego Gminy i Miasta Lubomierz na lata 2004-2006*, Uchwała nr XXI/120/04 Rady Miejskiej Gminy Lubomierz z 30.09.2004 r.
- [31] *Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Lwówek Śląski od 1.01.2021 do 31.12.2030 r. – Program ochrony przyrody*, Biuro Urządzania Lasu, Brzeg 2021
- [32] *Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba od 1.01.2019 r. do 31.12.2028 r. – Program ochrony przyrody*, Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Brzegu, Brzeg 2019
- [33] *Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Świeradów na okres od 1.01.2018 r. do 31.12.2027 r. – Program ochrony przyrody*, Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Brzegu, Brzeg 2018
- [34] *Plan urządzeniowo-rolny gminy Lubomierz*, Dolnośląskie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych we Wrocławiu, Wrocław 2020
- [35] *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego*, Uchwała nr XIX/482/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z 16.06.2020 r., Dz. Urz. Woj. Doln. z dnia 30 czerwca 2020 r., poz. 4036
- [36] *Porozumienie z dnia 6 maja 2015 r. o wspólnej realizacji Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Jeleniogórskiej na l. 2014-2025*
- [37] *Powiat Lwówecki, GeoInfoPortal*, 2025, <http://powiatlwowecki.giportal.pl/>
- [38] *Prognoza ludności na lata 2023-2060 (aktualizacja)*, GUS, Warszawa 2024
- [39] *Program ochrony środowiska Gminy Lubomierz na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027*, Uchwała Nr XX/133/20 Rady Miejskiej Gminy Lubomierz z 30.04.2020 r.
- [40] *Przyspieszające ocieplenie klimatu*, Komunikat Komitetu ds. Kryzysu Klimatycznego PAN, Fundacja Edukacji Klimatycznej 2024, <https://naukaoklimacie.pl/aktualnosci/przyspieszajace-ocieplenie-klimatu-komunikat-komitetu-ds-kryzysu-klimatycznego-pan>

- [41] *Raport o stanie gminy za 2023 rok*, Urząd Gminy i Miasta Lubomierz, 2024
- [42] *Regionalna geografia fizyczna Polski*, Praca zb. pod red. Richlinga A., Solona J., Maciasa A., Balona J., Borzyszkowskiego J. i Kistowskiego M., Poznań 2021
- [43] *Rekomendacje dla planowania rozwoju w Górskim Obszarze Funkcjonalnym*, Uchwała Zarządu Województwa Dolnośląskiego nr 8440/VI/24 z 26.04.2024 r.
- [44] *Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim. Raport wojewódzki za rok 2023*, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska we Wrocławiu, GIOŚ, Wrocław 2024
- [45] *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 15.07.2021 r. ws. przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy*, Dz.U. 2021 poz. 1615
- [46] *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 26.10.2022 r. ws. przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry*, Dz.U. 2022 z 22.12.2022 poz. 2714
- [47] *Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z 13.06.2022 r. ws. specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja nad Bobrem (PLH020054)*, Dz.U. 2022 z 27.07.2022, poz. 1568
- [48] *Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z 8.12. 2023 r. ws. projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów*
- [49] *Rozporządzenie Rady Ministrów z 14.04. 2004 r. ws. szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na wspieranie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania objętej planem rozwoju obszarów wiejskich*, Dz. U. 2004 nr 73, poz.657
- [50] *Rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego z 20.09.2005 r. ws. Wyznaczenia aglomeracji (...) Lubomierz (...)*, Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 198 poz. 3339
- [51] *Schrony*, Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej, <https://strazpozarna.maps.arcgis.com>
- [52] *Sprawozdanie roczne MGOPS*, UMiG Lubomierz 2024 r.
- [53] Staffa M., Mazurski K. F., Czerwiński J., Pisarski G., *Słownik geografii turystycznej Sudetów – Pogórze Izerskie, Tom 2, A-Ł*, Wyd. I-Bis, Wrocław 2003
- [54] Staffa M., Mazurski K. F., Czerwiński J., Pisarski G., *Słownik geografii turystycznej Sudetów – Pogórze Izerskie, M-Ž, Tom 2*, Wyd. I-Bis, Wrocław 2003
- [55] *Statystyki bezrobocia*, Powiatowy Urząd Pracy w Lwówku Śląskim, <https://lwowekslaski.praca.gov.pl/statystyki-i-analizy/statystyki-bezrobocia>
- [56] *Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Lubomierz na lata 2011-2020*, Uchwała nr IV/22/11 Rady Miejskiej Gminy Lubomierz z 26.01.2011 r.
- [57] *Strategia Rozwoju Powiatu Lwóweckiego na lata 2022-2027*, Uchwała nr LI/09/22 Rady Powiatu Lwóweckiego z 25.02.2022 r.
- [58] *Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części województwa dolnośląskiego na lata 2020–2030, obejmująca swoim zasięgiem subregiony walbrzyski i jeleniogórski (NUTS 3) – Strategia Rozwoju Sudety 2030*, Centrum Badawczo-Rozwojowe Samorządu Terytorialnego Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2018
- [59] *Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Jeleniogórskiej na lata 2021-2029*, Wydział Zarządzania Zintegrowanymi Inwestycjami Terytorialnymi Aglomeracji Jeleniogórskiej Urzędu Miasta Jelenia Góra, 2023
- [60] *System Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych MIDAS*, <https://www.pgi.gov.pl/midas.html>

- [61] *System Informacji Przestrzennej Lubomierz*, <https://sip.gison.pl>
- [62] *Szlaki rowerowe w powiecie lwóweckim*, Powiat Lwówecki, <https://powiatlwówecki.pl/informator-turystyczny>
- [63] *Szlaki turystyczne Gminy Lubomierz*, Lubomierskie Centrum Kultury, <https://www.lck.org.pl/szlaki-turystyczne>
- [64] *Uchwała nr LXXXI/430/2024 Rady Miejskiej Gminy Lubomierz z 28.03.2024 r. ws. uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Lubomierz*
- [65] *Uchwała Nr VIII/47/89 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Jeleniej Górze z 16.11.1989 r. w sprawie utworzenia parku krajobrazowego pod nazwą Park Krajobrazowy Doliny Bobru*
- [66] *Uchwała NR XLI/1407/17 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z 30.11.2017 r. ws. wprowadzenia na obszarze województwa dolnośląskiego (...) ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw*
- [67] *Uchwała nr XXX/197/2024 Rady Miejskiej Gminy Lubomierz z 9.04.2021 r. ws. przyjęcia Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Lubomierz*
- [68] *Uchwała Nr XXXI/199/21 Rady Miejskiej Gminy Lubomierz z 29.04.2021 r. ws. uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miasta Lubomierz*
- [69] *Wykaz zabytków powiatu lwóweckiego*, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków, Wrocław 2023, <https://wosoz.ibip.wroc.pl/public/?id=92694>
- [70] *Wyszukiwarka KRS*, Portal Rejestrów Sądowych, <https://wyszukiwarka-krs.ms.gov.pl>
- [71] *Zarządzenie nr 105/2015 Burmistrza M. i Gm. Lubomierz z 21.12.2015 r. ws. przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków M. i Gm. Lubomierz*
- [72] *Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z 2.06.2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja nad Bobrem PLH020054*
- [73] *Zestawienie odcinków dróg powiatowych*, Zarząd Dróg Powiatowych w Lwówku Śląskim, 2025, https://bip-v1-files.idcom-web.pl/sites/47460/cms/szablony/17464/pliki/wykaz_drog_2023.pdf

Ustawy:

- [1] *Ustawa z 27.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska*, tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 54, 834, 1089 i 1222
- [2] *Ustawa z 27.03.2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 1130
- [3] *Ustawa z 23.07.2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*, tekst jedn., Dz. U. z 2023 r. poz. 951, 1688, 1904
- [4] *Ustawa z 16.04.2004 r. o ochronie przyrody*, tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 1478
- [5] *Ustawa z 6.12.2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*, tekst jednolity: Dz.U. z 2024 r. poz. 324 i 862
- [6] *Ustawa z 3.10. 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska (...) oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 1112
- [7] *Ustawa z 5.12.2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej*, Dz. U. 2024 r. poz. 1907

Spis tabel

Tab. 1 Pozycja Gminy na tle innych gmin w powiecie lwóweckim.....	4
Tab. 2 Liczba ludności w jednostkach administracyjnych Gminy (stan na 26.07.2024 r.)	6
Tab. 3 Struktura ludności wg płci i gęstość zaludnienia w Gminie (stan na 26.07.2023 r.).....	6
Tab. 4 Struktura mieszkańców Gminy wg grup ekonomicznych i płci (stan na koniec 2023 r.)	7
Tab. 5 Współczynniki obciążenia demograficznego Gminy i miasta Lubomierz na tle powiatu lwóweckiego, woj. dolnośląskiego i Polski	10
Tab. 6 Prognozowana zmiana ludności w Gminie do 2060 r. wg grup wieku	11
Tab. 7 Powody korzystania z pomocy MGOPS w Lubomierzu w l. 2024 i 2023	14
Tab. 8 Miejscowe zagrożenia w Gminie w l. 2018-2023.....	16
Tab. 9 Zdarzenia w Gminie w l. 2018-2023	17
Tab. 10 Przedsiębiorcy zarejestrowani w Gminie.....	21
Tab. 11 Podmioty gospodarki narodowej, wpisane do rejestru REGON w Gminie wg grup rodzajów działalności PKD 2007 w l. 2009-2023	22
Tab. 12 Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie w l. 2014-2024 (stan na koniec czerwca w ww. latach)	23
Tab. 13 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie w l. 2013-2023	23
Tab. 14 Struktura bezrobotnych w Gminie ze względu na płeć, miejsce zamieszkania, trudność sytuacji na rynku pracy, wykształcenie (stan na 30.11.2024 r.).....	24
Tab. 15 Liczba turystycznych obiektów noclegowych i miejsc noclegowych w Gminie w l. 2019-2024.....	25
Tab. 16 Turystyczne obiekty noclegowe w Gminie.....	25
Tab. 17 Dochody budżetu Gminy w latach 2010-2023	28
Tab. 18 Źródła dochodów własnych budżetu Gminy w latach 2007-2023.....	28
Tab. 19 Wydatki wg działów klasyfikacji budżetowej z budżetu Gminy w l. 2008-2023	29
Tab. 20 Wskaźniki wydatków z budżetu Gminy w l. 2007-2023	30
Tab. 21 Wydatki w ramach funduszu sołeckiego Gminy w l. 2014-2023.....	31
Tab. 22 Wykaz udokumentowanych na terenie Gminy złóż surowców naturalnych	34
Tab. 23 Jednolite Części Wód Powierzchniowych w Gminie	36
Tab. 24 Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków w Gminie	51
Tab. 25 Porównanie danych o liczbie zabytków w Gminie.....	54
Tab. 26 Pozwolenia na budowę wydane w Gminie w l. 2016-2024.....	60
Tab. 27 Drogi krajowe, wojewódzkie i powiatowe na terenie Gminy.....	60

Spis rysunków

Rys. 1 Położenie Gminy Lubomierz w powiecie lwóweckim	4
Rys. 2 Struktura administracyjna Gminy Lubomierz	5
Rys. 3 Zmiana liczby ludności Gminy, w mieście Lubomierz i obszarze wiejskim w l. 1995-2023	7
Rys. 4 Przyrost naturalny w Gminie w l. 1995-2023	8
Rys. 5 Migracje na pobyt stały w Gminie w l. 1995-2023	9
Rys. 6 Prognozowana zmiana liczby ludności Gminy w l. 2025-2060	10
Rys. 7 Lokalizacje miejsc doraźnego schronienia w Gminie i w jej sąsiedztwie	18
Rys. 8 Położenie Mezoregionu 332.26 Pogórze Izerskie.....	33
Rys. 9 Rzeźba terenów Gminy i sieć hydrograficzna	36
Rys. 10 Struktura kompleksów glebowych na terenie Gminy	38
Rys. 11 Średnie roczne temperatury w Gminie i w sąsiedztwie w 2010 r. i 2024 r.	39
Rys. 12 Średnie roczne sumy opadów i usłonecznienia w Gminie i sąsiedztwie w 2024 r.	39
Rys. 13 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią w dolinie Oldzy	43
Rys. 14 Potencjał radonowy na terenie Gminy	44
Rys. 15 Podstawowe formy ochrony przyrody w Gminie Lubomierz.....	45
Rys. 16 Tereny Gminy na mapie topograficznej z 1883 r.	48
Rys. 17 Jednostki osadnicze Gminy na mapie topograficznej z 2025 r.	50
Rys. 18 Użytkowanie gruntów w Gminie	56
Rys. 19 Struktura własności gruntów w Gminie.....	56
Rys. 20 Kierunki rozwoju przestrzennego Gminy wg ustaleń <i>studium</i> z 2024 r.	58
Rys. 21 Ustalenia planistyczne miasta Lubomierz wg planu miejscowego.....	59